

περισσότερα ελληνικά

συνεργασία
του διδακτικού προσωπικού
του Σχολείου
Νέας Ελληνικής Γλώσσας
του
Αριστοτελείου
Πανεπιστημίου
Θεσσαλονίκης

UNIVERSITY STUDIO PRESS

περισσότερα ελληνικά

συνεργασία του διδακτικού προσωπικού
του Σχολείου Νέας Ελληνικής Γλώσσας
του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

UNIVERSITY STUDIO PRESS

Εκδόσεις Επιστημονικών Βιβλίων & Περιοδικών

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 1982

 UNIVERSITY STUDIO PRESS

Εκδόσεις Επιστημονικών Βιβλίων & Περιοδικών

τηλ. 209 637 & 209 837 - Κων. Μελενίκου 15 - Θεσσαλονίκη (546 35)

Πρώτη έκδοση: Θεσσαλονίκη, 1982

Ανατύπωση: Θεσσαλονίκη, 1993

ISBN 960-12-0005-3

Η μερική ή ολική ανατύπωση ή καθ' οιονδήποτε τρόπο αναπαραγωγή του βιβλίου καθώς και η φωτοτύπηση τμήματος ή ολοκλήρου του βιβλίου, χωρίς την έγγραφη άδεια του εκδότη, τιμωρείται από το νόμο.

© UNIVERSITY STUDIO PRESS A.E.

Κων/νου Μελενίκου 13 - 15 τηλ. 209 637 & 209 837 Θεσσαλονίκη - 546 35

Κάθε γνήσιο αντίτυπο υπογράφεται από τον εκδότη

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το βιβλίο αυτό με τον τίτλο «Περισσότερα ελληνικά» απευθύνεται σε ανθρώπους που επιθυμούν σε σύντομο χρονικό διάστημα να έχουν μια συστηματική και ολοκληρωμένη μορφή της γραμματικής της ελληνικής γλώσσας και ταυτόχρονα να πλουτίσουν το λεξιλόγιό τους. Είναι το δεύτερο μιας καινούριας σειράς εγχειριδίων που έχουν σκοπό να διδάξουν την ελληνική γλώσσα σταδιακά κατανέμοντας τις γνώσεις σε τρία διαφορετικά επίπεδα.

Το «Περισσότερα ελληνικά» προορίζεται για τη βαθμίδα των μέσων. Περιλαμβάνει είκοσι ολοκληρωμένα μαθήματα όπου εξαντλούνται όλα τα γραμματικά φαινόμενα αρχίζοντας από πιο απλά και προχωρώντας σε πιο δύσκολα. Τα κείμενα, που είναι αποσπάσματα από έργα Ελλήνων συγγραφέων, ποιητών και λαογραφικές μελέτες, άρθρα από εφημερίδες ή περιοδικά, συνοδεύονται από λεξιλογικές ασκήσεις με σκοπό να πλουτίσουν το λεξιλόγιο του σπουδαστή.

Η συγγραφή του βιβλίου, το οποίο εκδόθηκε για πρώτη φορά το 1979, έγινε από το διδακτικό προσωπικό του Σχολείου Νέας Ελληνικής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης:

1. Βαλσαμάκη-Τζεκάκη Φανή
2. Βογιατζίδου-Δέλιου Σμαρώ
3. Γκιώχα-Περγαντή Δανάη
4. Δεμίρη-Προδρομίδου Ελένη
5. Καμαριανού-Βασιλείου Ζαφειρούλα
6. Καραμανιτάκη-Αστεριάδου Ιωάννα
7. Καψάλης Αχιλλέας
8. Κατούδη-Πιτσώκου Ευανθία
9. Νικολαΐδου-Νέστορα Δέσποινα
10. Παναγοπούλου Ευαγγελία
11. Παπαδοπούλου-Ιωαννίδου Ευαγγελία
12. Παράσχου-Μυλωνά Χαρικλεια
13. Συμεωνίδου-Χριστίδου Αριστέα-Νικολέττα
14. Τλούπα Σαπφώ
15. Τρύφωνα-Αντωνοπούλου Νιόβη-Αγγελική
16. Χατζή-Δημητριάδου Θεοδώρα
17. Χατζηπαναγιωτίδου-Πρασσά Άννα

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

	Σελ.
1ο ΜΑΘΗΜΑ: Ενεστώτας ενεργητικής φωνής - Ονομαστική ουσιαστικών σε -ος, -ας, -ης, -α, -η, -ι, -ο, -μα. Ασκήσεις ..	9
Κείμενο: Χιουμοριστικά. Ασκήσεις	16
2ο ΜΑΘΗΜΑ: Κλητική ουσιαστικών σε -ος, -ας, -ης, -α, -η, -ι, -ο, -μα. Συνεχής μέλλοντας και συνεχής υποτακτική ρημάτων. Ασκήσεις	19
Κείμενο: Σημάδια του τόπου. Ασκήσεις	26
3ο ΜΑΘΗΜΑ: Παρατατικός ρημάτων. Αιτιατική ουσιαστικών σε -ος, -ας, -ης, -α, -η, -ι, -ο, -μα. Ασκήσεις	29
Κείμενο: Οι δώδεκα μήνες και το βαρέλι τους. Ασκήσεις	36
4ο ΜΑΘΗΜΑ: Αόριστος ρημάτων. Γενική ουσιαστικών σε -ος, -ας, -ης, -α, -η, -ι, -ο, -μα. Ασκήσεις	39
Κείμενο: Οι δώδεκα μήνες και το βαρέλι τους. Ασκήσεις	47
5ο ΜΑΘΗΜΑ: Σύγκριση αορίστου-παρατατικού. Επαναληπτικές ασκήσεις	50
Κείμενο: Ο σκύλος ήταν μαγνητόφωνο. Ασκήσεις ...	55
6ο ΜΑΘΗΜΑ: Προσωπικές αντωνυμίες άμεσο και έμμεσο αντικείμενο. Ασκήσεις	58
Κείμενο: Η συμπαθής τάξη των κουτσομπόληδων. Ασκήσεις	65
7ο ΜΑΘΗΜΑ: Απλός μέλλοντας, Παρακείμενος, Υπερσυντέλικος, Τετ. μέλλοντας ρημάτων. Ασκήσεις	68
Κείμενο: Η Λωξάντρα. Ασκήσεις	74
8ο ΜΑΘΗΜΑ: Απλή υποτακτική, συνεχής και απλή προστακτική. Ασκήσεις	77
Κείμενο: Η μοιραία. Ασκήσεις	82
9ο ΜΑΘΗΜΑ: Επίθετα σε -ος, -η, -ο, -ος, -α, -ο, -ός, -ιά, -ό. Δυνητική, Ευχετική. Ασκήσεις	86
Κείμενο: Το Αρχιπέλαγος. Ασκήσεις	92

	Σελ.
10ο ΜΑΘΗΜΑ: Υποθετικές προτάσεις. Ασκήσεις	96
Κείμενο: Κλάπηκε από εκκλησία ανάγλυφο της Παναγίας. Ασκήσεις	99
11ο ΜΑΘΗΜΑ: Ουσιαστικά σε -ης, -ηδες, -ας, -αδες, -έας, -εις, -ές, -έδες, -ούς, -ούδες, -ού, -ούδες, -α, -άδες, -η, -εις, -ος, -οι, -ος, -η. Ασκήσεις	102
Κείμενο: Όνειρο καλοκαιρινού μεσημεριού. Ασκήσεις	107
12ο ΜΑΘΗΜΑ: Επαναληπτικές ασκήσεις	109
Κείμενο: Ιστορία της ελληνικής γραφής. Ασκήσεις ..	113
13ο ΜΑΘΗΜΑ: Παθητική φωνή βαρύτονων ρημάτων. Ασκήσεις	116
Κείμενο: Ιστορία της ελληνικής γραφής. Ασκήσεις ..	123
14ο ΜΑΘΗΜΑ: Χρήση παθητικής φωνής. Ασκήσεις	126
Κείμενο: Το τέλος της μικρής μας πόλης. Ασκήσεις ..	129
15ο ΜΑΘΗΜΑ: Παθητική φωνή συνηρημένων. Ασκήσεις	133
Κείμενο: Η μεγάλη λιτανεία. Ασκήσεις	139
16ο ΜΑΘΗΜΑ: Μέσα και αλληλοπαθή ρήματα. Άσκηση. Επαναληπτικές ασκήσεις	142
Κείμενο: Η βελανιδιά. Ασκήσεις	147
17ο ΜΑΘΗΜΑ: Επίθετα σε -ύς, -ιά, -ύ, -ής, -ιά, -ί, -ης, -α, -ικο, -ης, -ης, -ες — επίθετο πολύς. Ασκήσεις	151
Κείμενο: Ελληνική Μυθολογία. Ασκήσεις	159
18ο ΜΑΘΗΜΑ: Παραθετικά επιθέτων, σχηματισμός και χρήση. Παραθετικά επιρρημάτων. Ασκήσεις	162
Κείμενο: Ελληνική Μυθολογία. Ασκήσεις	172
19ο ΜΑΘΗΜΑ: Ανώμαλα ουδέτερα ουσιαστικά. Άσκηση	176
Κείμενο: Οι Έλληνες. Ασκήσεις	179
20ο ΜΑΘΗΜΑ: Επαναληπτικές ασκήσεις	184
ΠΙΝΑΚΕΣ: Ουσιαστικών	189
Επιθέτων	194
Ρημάτων	198
Ανώμαλων ρημάτων	205

ΠΡΩΤΟ ΜΑΘΗΜΑ

Από πού είστε;
Από πού είσαι;
Από πού είναι ο Πέτρος;
Από πού είναι η Λίζα;

Είμαι από την Αγγλία.
Είμαι από την Ισπανία.
Είναι από την Αυστρία.
Από την Ιταλία.

Είστε από τον Καναδά;
Είναι η Μαργαρίτα και ο
Στέφανος από την Αυστραλία;
Είναι η Έλλη από την Αμερική;

Ναι, είμαστε από τον Καναδά.
Όχι, δεν είναι από την Αυστραλία.
Είναι από την Ολλανδία.
Όχι. Είναι από την Ελβετία.

* * * *

Σήμερα αρχίζω τα καλοκαιρινά μαθήματα.
Έχουμε μάθημα κάθε πρωί.
Ο Αντρέας δουλεύει στο Πανεπιστήμιο.
Ο Δημήτρης και η Ελένη διαβάζουν στο αναγνωστήριο.

Εγώ μαθαίνω ελληνικά.
Εμείς ξέρουμε ισπανικά.
Αυτός πίνει καφέ.
Ο Γιώργος μένει στο
ξενοδοχείο.

Εσύ τι μαθαίνεις;
Εσείς ξέρετε;
Αυτή τι πίνει;
Αυτές πού μένουν;

Κι εγώ μαθαίνω ελληνικά.
Όχι, δεν ξέρουμε.
Πορτοκαλάδα.
Μένουν στην Εστία.

* * * *

Μελετώ το μάθημα.
Δεν απαντούμε, γιατί δεν ξέρουμε.
Θέλει λεμονάδα, γιατί διψά.
Μετρούν τα λεφτά για το εισιτήριο.

Κολυμπάς καλά;
Αγαπάτε τα ζώα;
Πώς περνά στη Θεσσαλονίκη;
Γιατί περπατούν γρήγορα;

Όχι, δεν κολυμπώ πολύ καλά.
Ναι, αγαπώ τα ζώα.
Ωραία!
Γιατί έχουν δουλειά.

Πότε πότε αργώ στο μάθημα.
Δε χρησιμοποιούμε πάντα λεξικό.
Είναι από την Ιταλία, αλλά ζει στην Ελλάδα.
Καλούν φίλους στο σπίτι κάθε βράδυ.

Τι επιθυμείτε;
Κάθε πότε τηλεφωνείς στο σπίτι;
Νοσταλγεί τα παιδικά του χρόνια;
Προχωρούν καλά στα μαθήματα;

Έναν τουριστικό οδηγό.
Δεν τηλεφωνώ πολύ συχνά.
Όχι και πολύ.
Ναι, προχωρούν αρκετά καλά.

* * * *

Ο δάσκαλος
Ο γιατρός
Ο εισπράκτορας
Ο ταμίας
Ο εργάτης
Ο σπουδαστής

βγαίνει έξω.

Οι δάσκαλοι
Οι γιατροί
Οι εισπράκτορες
Οι ταμίες
Οι εργάτες
Οι σπουδαστές

βγαίνουν έξω.

Η δασκάλα
Η μαθήτρια
Η φίλη μου
Η αδελφή μου

μιλά γρήγορα.

Οι δασκάλες
Οι μαθήτριες
Οι φίλες μου
Οι αδελφές μου

μιλούν γρήγορα.

Το μοναστήρι
Το σπίτι
Το θέατρο
Το ζώο
Το άγαλμα
Το πέρασμα

είναι μακριά.

Τα μοναστήρια
Τα σπίτια
Τα θέατρα
Τα ζώα
Τα αγάλματα
Τα περάσματα

είναι μακριά.

Ο δάσκαλος είναι Έλληνας.

Ο επιβάτης μπαίνει στο πλοίο.

Η πόρτα δεν κλείνει καλά.

Η περιοχή δεν έχει δέντρα.

Δεν υπάρχει περίπτερο ούτε μαγαζί στο δρόμο.

Ο έμπορος αγοράζει και πουλά πράγματα.

Το θρανίο, η καρέκλα και το τραπέζι είναι στην αίθουσα.

Τα τριαντάφυλλα μυρίζουν ωραία.

Υπάρχουν δέματα, γράμματα, φάκελοι και εφημερίδες στο γραφείο.

Οι επιχειρηματίες ταξιδεύουν σε πολλές χώρες.

Τα τετράδια και τα μολύβια κάνουν εκατό δραχμές.

Οι κτηματίες έχουν πολλά κτήματα.

Ανοίγουν οι βιβλιοθήκες την Κυριακή;

Τα σχολεία κλείνουν το καλοκαίρι.

* * * *

A. — Πρώτη φορά έρχεστε στην Ελλάδα;

B. — Όχι, έχω έρθει άλλες δύο φορές.

A. — Πού μάθατε τα ελληνικά, εδώ ή στην πατρίδα σας;

B. — Και εδώ και στην πατρίδα μου.

A. — Τα μιλάτε αρκετά καλά.

B. — Έτσι νομίζω, έχω όμως πολλά κενά ακόμη.

* * * *

Ενεστώτας

Προσωπικές
αντωνυμίες

		Βαρύτονα	Συνηρημένα	
			α' τάξη	β' τάξη
<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content;"> εγώ εσύ αυτός αυτή αυτό εμείς εσείς αυτοί αυτές αυτά </div>	είμαι	γράφ-ω	μιλ-ώ(-άω)	μπορ-ώ
	είσαι	γράφ-εις	μιλ-άς	μπορ-είς
	είναι	γράφ-ει	μιλ-ά(-άει)	μπορ-εϊ
	είμαστε	γράφ-ουμε	μιλ-ούμε(-άμε)	μπορ-ούμε
	είστε	γράφ-ετε	μιλ-άτε	μπορ-είτε
	είναι	γράφ-ουν	μιλ-ούν(-άνε)	μπορ-ούν

Συνηρημένα ρήματα

<i>α' τάξη</i>		<i>β' τάξη</i>	
αγαπώ	περνώ	αδιαφορώ	καλώ
απαντώ	περπατώ	αδικώ	κατηγορώ
βοηθώ	πετώ	απειλώ	κατοικώ
καλώ	πηδώ	απλοποιώ	κληρονομώ
γεννώ	πονώ	απορώ	λειτουργώ
διψώ	πουλώ	αποτελώ	μπορώ
ζητώ	σταματώ	αργώ	νοσταλγώ
κολλώ	συζητώ	αφαιρώ	οδηγώ
κολυμπώ	συναντώ	δημιουργώ	παρηγορώ
κουνώ	τιμώ	διαρκώ	πληροφορώ
κρατώ	τραβώ	δικαιολογώ	προσπαθώ
κρεμώ	τραγουδώ	ενεργώ	προχωρώ
κυβερνώ	τρυπώ	επαινώ	στερώ
κυνηγώ	φιλώ	επιθυμώ	συγκινώ
μελετώ	φορώ	εξαιρώ	συγχωρώ
μετρώ	φυσώ	εξηγώ	τηλεγραφώ
μιλώ	χαιρετώ	ζώ	τηλεφωνώ
νικώ	χαλώ	θεωρώ	τιμωρώ
ξεχνώ	χαμογελώ	ικανοποιώ	χρησιμοποιώ
πεινώ	χτυπώ	καλλιεργώ	ωφελώ

Ονομαστική ουσιαστικών

<i>Αρσενικά</i>	<i>Θηλυκά</i>	<i>Ουδέτερα</i>
ο γιατρ-ός οι γιατρ-οί		το σπίτ-ι τα σπίτ-ια
ο άντρ-ας οι άντρ-ες	η περιοδει-α οι περιοδει-ες	το θρανί-ο τα θρανί-α
ο επιβάτ-ης οι επιβάτ-ες	η περιοχ-ή οι περιοχ-ές	το μάθη-μα τα μαθή-ματα

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

A. Να αντικαταστήσετε τις λέξεις που είναι γραμμένες με πλάγια γράμματα με την κατάλληλη προσωπική αντωνυμία.

1. Νομίζω ότι *εσύ και η Λίζα* ξέρετε τα ελληνικά αρκετά καλά.
2. *Η Έλσα και το παιδί της* μένουν στο ξενοδοχείο.
3. *Οι φίλοι μου κι εγώ* πηγαίνουμε συχνά εκδρομές.
4. *Το αγόρι μου και το κορίτσι μου* δε μιλούν ακόμη καλά.
5. *Η εφημερίδα, ο φάκελος και το μολύβι* που ζητάς είναι πάνω στο τραπέζι.
6. *Η αδελφή μου* έχει το λεξικό.
7. *Ο Πέτρος, η γυναίκα του και το κοριτσάκι τους* κάνουν διακοπές στα νησιά.
8. *Ο γιατρός και η άρρωστη* συζητούν εδώ και πολλή ώρα.
9. *Ο δάσκαλος* δεν είναι στην τάξη.
10. *Η Ηρώ, ο Αλέξανδρος και η Έφη* πίνουν καφέ.

B. Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο των ρημάτων που είναι στην παρένθεση.

1. Οι εργάτες οκτώ ώρες τη μέρα. (δουλεύω)
2. Τα δέματα από το εξωτερικό πολλές φορές. (αργώ)
3. Όταν έχεις λίγα λεφτά, τα (μετρώ)
4. Ένας φίλος μου πολύ καλό τέννις. (παιζώ)
5. Τι τόσο όμορφα; (μυρίζω)
6. Όταν ο καιρός είναι καλός στο σπίτι μας με τα πόδια, διαφορετικά λεωφορείο. (πηγαίνω, παίρνω)
7. Τα μαγαζιά και τα γραφεία δεν την ίδια ώρα. (ανοίγω)
8. Γιατί πάντα κόκκινο στυλό, όταν γράφετε; (χρησιμοποιώ)
9. Αυτοί οι σπουδαστές συνήθως σωστά στις ερωτήσεις που ο δάσκαλος. (απαντώ, κάνω)
10. στο σπίτι του το καλοκαίρι, γιατί δεν τα ταξίδια. (μένω, αγαπώ).

Γ. Να γράψετε στον πληθυντικό αριθμό τα παρακάτω ουσιαστικά:

το νησί	ένας πύργος
η χώρα	η γλώσσα
ένα φύλλο	το πρόβλημα
ο γείτονας	το κλειδί
το δράμα	μια γραμμή
η φωτιά	ο αιώνας
ο κάτοικος	ο κλέφτης
η τέχνη	το μεσημέρι
ένας πολίτης	μια βρύση
το αυγό	ο ποταμός
ο αγώνας	ένα ποίημα
η φωνή	ο νικητής

Δ. Να γράψετε τις παρακάτω προτάσεις στον πληθυντικό αριθμό:

1. Το μεσημέρι τρώω πολύ.
2. Η καμπάνα χτυπά δυνατά.
3. Ο αδελφός μου και η αδελφή μου είναι στην Αμερική.
4. Το παιδί γκρινιάζει συχνά.
5. Ο δάσκαλος κάνει μάθημα και ο μαθητής προσέχει.
6. Είσαι Ιταλός ή Έλληνας;
7. Ο εργάτης πηγαίνει στο εργοστάσιο.
8. Ο καθρέφτης και η χτένα είναι στο ντουλάπι.
9. Η ομάδα μου πότε νικά και πότε χάνει.
10. Υπάρχει ένα άγαλμα στο πάρκο.

Ε. Να γράψετε τις παρακάτω προτάσεις στον ενικό αριθμό:

1. Οι φοιτητές πηγαίνουν στο Πανεπιστήμιο κάθε μέρα.
2. Αυτοί οι έμποροι κερδίζουν πολλά λεφτά.
3. Τα περίπτερα πουλούν πολλά πράγματα.
4. Δύο φίλες μου μαθαίνουν γερμανικά.
5. Οι πορτοκαλάδες είναι από πορτοκάλια.
6. Οι ταμίες δουλεύουν στην Τράπεζα.
7. Οι φάκελοι και τα γραμματόσημα κάνουν είκοσι δραχμές.
8. Υπάρχουν καρέκλες στο δωμάτιο.

9. Τα αηδόνια κελαηδούν ωραία.
 10. Τα αυτοκίνητα τρέχουν πολύ γρήγορα.

Z. Να συμπληρώσετε τις καταλήξεις που λείπουν.

Ο Σπύρος είν..... φοιτητ..... Δε σπουδάζ..... όμως στην Ελλάδα, αλλά στη
 Γερμανία. Μέν..... εκεί εδώ κι ένα χρόνο. Μιλ..... και γράφ..... τὰ γερμανι-
 κά, αλλά δεν τα καταλαβαίν..... και τόσο καλά, όταν οι Γερμαν..... μιλ.....
 γρήγορα. Γι' αυτό ρωτ..... πολύ συχνά κι έτσι όλοι καταλαβαίν..... πως είναι
 ξέν..... . Οι φίλ..... του και οι φίλ..... του είν..... κι αυτ..... ξέν..... , δύο
 Άραβ..... , μί..... Ιταλίδ..... δύο Αμερικανίδ..... και έν..... Καναδ..... .
 Όλοι τους είν..... φοιτητ..... .

Χιουμοριστικά

Το χρήμα είναι ένα περίεργο πράγμα που έχει δυο αντίθετες ιδιότητες. Είναι χρήσιμο και άχρηστο μαζί! Χρήσιμο είναι μόνο όταν το χρησιμοποιείς, δηλαδή όταν το ξοδεύεις. Αλλιώς είναι εντελώς άχρηστο. Και μόλις αρχίσει να γίνεται χρήσιμο, το χάνεις. Δεν έχεις λοιπόν παρά να διαλέξεις ένα από τα δύο: ή να έχεις στα χέρια σου ένα πράγμα άχρηστο και να το κρατάς και να προσέχεις μη σου πάθει τίποτα, ή να το χρησιμοποιήσεις και να παύσεις να το έχεις... Διάλεγε και παίρνε!

Σημειωτέον ότι αυτό εφαρμόζεται στο λίγο χρήμα, γιατί όταν έχεις πολύ, μπορείς να χαλάς και πάλι να έχεις. Αλλά πότε το χρήμα λέγεται λίγο και πότε λέγεται πολύ; Μέτρο και όριο εδώ δεν υπάρχει, διότι όσο χρήμα και αν έχεις σου φαίνεται λίγο. Κι όσο πιο πολλά κερδίζεις τόσο πιο λίγα σου φαίνεται πως έχεις!...

(Απόσπασμα από το βιβλίο «Χιουμοριστικά»
του Θέμου Ποταμιάνου)

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιες είναι οι δύο ιδιότητες του χρήματος;
2. Πότε είναι χρήσιμο το χρήμα και γιατί;
3. Γιατί το χρήμα είναι άχρηστο όταν δεν το ξοδεύουμε;
4. Ο άνθρωπος είναι ποτέ ευχαριστημένος με τα χρήματα που κερδίζει; Πού τον οδηγεί αυτό;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

A. Να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα:

ρήμα	οὐσιαστικὸ
χρησιμοποιῶ	
αρχίζω	
προσέχω	
διαλέγω	
σημειώνω	
εφαρμόζω	
κερδίζω	

B. Να συμπληρώσετε τα κενά με μία από τις λέξεις του πίνακα των παραγωγών.

1. του νόμου πρέπει να γίνεται από όλους τους πολίτες ενός κράτους.
2. Μόνο με τη δουλειά του αυτά που έχει.
3. Τα αγόρασα φτηνά τα φρούτα, γιατί είναι δευτέρης
4. Οι φοιτητές κρατούν από τις παραδόσεις των καθηγητών.
5. μια δουλειά, δεν ξέρεις τι δυσκολίες θα αντιμετωπίσεις.
6. Δώσε σ' αυτά που σου λέω.
7. Μπορώ το στυλό σου;

Γ. Να σχηματίσετε τα σωστά ζευγάρια από τα παρακάτω αντίθετα:

χρήσιμος, -η, -ο	τελειώνω
ξοδεύω	πολύ
χάνω	αποταμιεύω
αρχίζω	χάνω
κερδίζω	άχρηστος, -η, -ο
λίγο	βρίσκω

Δ. Να συμπληρώσετε τα κενά με τις παρακάτω λέξεις στο σωστό τύπο:
αλλιώς, εντελώς, διαλέγω, το μέτρο, το όριο, περίεργος, η ιδιότητα, παθαίνω, παύω

1. Δε βλέπονται πολύ συχνά τώρα, αλλά δεν να νιώθουν ότι είναι κοντά ο ένας στον άλλο.
2. Ποιες είναι των μετάλλων;
3. Όταν θέλεις να ράψεις κάτι, η μοδίστρα σου παίρνει
4. Πώς ήξερε ότι δεν έφυγα; πράγμα.
5. Μη φοβάσαι, δε τίποτε κακό, αν μας πεις την αλήθεια.
6. Πρέπει να φύγεις τώρα αμέσως, θα χάσεις το τρένο.
7. Ο μανάβης συνήθως φωνάζει: «..... και πάρε».
8. Σε του κάθε νομού υπάρχει μια πινακίδα που καλωσορίζει τους ταξιδιώτες.
9. Αισθανόταν μόνος μέσα στο ξένο περιβάλλον.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

αλλιώςτικά = διαφορετικά

σημειωτέον = αυτό που πρέπει να σημειωθεί, αξιοσημείωτο

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΑΘΗΜΑ

Γεια σου,

Γιάννη
Άλκη
Κώστα
πατέρα
φιλε
γιατρέ
Απόστολε
Νίκο
Μάνο

Τι κάνεις;

Γεια σας, φίλοι μου. Τι κάνετε;

Ιωάννα
Μητέρα
Έλλη
Κόρη μου

, έλα εδώ, σε παρακαλώ.

Πώς είστε,

κύριε
κυρία
δεσποινίς

Πετρίδη;

Περάστε,

κύριοι
κυρίες μου
δεσποινίδες μου
φιλες μου

Πώς σε λένε,

παιδί
αγόρι
κορίτσι

μου;

Πού πάτε,

παιδιά
κορίτσια

;

Έλα μέσα, παιδί μου.
 Φεύγω τώρα, φίλε μου. Έχω δουλειά.
 Παιδιά, πάμε μια βόλτα στην αγορά;
 Κυρία μου, πείτε μου τη διεύθυνσή σας, παρακαλώ.
 Ακούστε τι θα σας πω, γιατρέ.
 Κυρία Αλεξίου, σας ζητούν στο τηλέφωνο.
 Πού πας κάθε πρωί, Άγγελε;
 Τι δουλειά κάνεις στην πατρίδα σου, Μαργαρίτα;
 Ορίστε τα ρέστα σας, κύριε.
 Γιατί μαθαίνεις ελληνικά, Πέτρο;
 Κορίτσια, πείτε μου τα ονόματά σας, παρακαλώ.
 Αντρέα, Μυρτώ, θα σας δω το βράδυ, γεια σας.

* * * *

Τι γράφεις;	Το μάθημά μου.
Πού είναι το μολύβι μου;	Το μολύβι σου είναι μέσα στο βιβλίο σου.
Πού περνά τις διακοπές του;	Στην Ελλάδα.
Ποια είναι η διεύθυνσή σας;	Η διεύθυνσή μου είναι Αγίου Δημητρίου 7.
Πού δουλεύει ο αδελφός σου;	Ο αδελφός μου δουλεύει στο Ταχυδρομείο.
Τι ώρα παίρνεις το πρωινό σου;	Γύρω στις οκτώμισι.
Είναι πάντα στην ώρα της στα ραντεβού της;	Όχι, καμιά φορά αργεί.

Οι γονείς αγαπούν τα παιδιά τους.
 Ο φίλος της πουλά το σπίτι του.
 Οι επιβάτες κρατούν τα διαβατήριά τους.
 Πολλές φορές τα βράδια μένω σπίτι μου.
 Η Κατερίνα οδηγεί το αυτοκίνητό της.
 Πλένω τα δόντια μου κάθε βράδυ.
 Ο Παύλος τακτοποιεί το δωμάτιό του.
 Η Χριστίνα καθαρίζει το σπίτι της.
 Πού είσαι τώρα, Νίκο; Στο μαγαζί μου.
 Οι συμμαθητές μου κι εγώ είμαστε στην τάξη μας.
 Χρίστο, μήπως έχεις εσύ το βιβλίο μου;

* * * *

Θα πηγαίνουμε για μπάνιο κάθε απόγευμα το καλοκαίρι.
 Όλο θα αργείτε στη δουλειά;

Από αύριο θα μελετά εντατικά.

Από τώρα και στο εξής θα τιμωρεί όποιον κάνει φασαρία.

Από την άλλη βδομάδα θα πηγαίνουν σχολείο το βράδυ, γιατί τη μέρα θα δουλεύουν.

Από τώρα και ύστερα θα γράφετε διαγώνισμα τακτικά.

Από εδώ κι εμπρός δε θα συζητά πολιτικά μαζί τους.

Από αύριο θα κάνουν προπόνηση κάθε μέρα.

* * * *

Θέλω να διαβάζω εφημερίδα πρωί και βράδυ.

Προτιμά να μη δουλεύει τα απογεύματα.

Είναι εύκολο να βρίσκεις λάθη στους άλλους.

Ποια είναι η δουλειά του;

Να δίνει πληροφορίες.

Συνηθίζει να ξοδεύει πολλά χρήματα;

Ναι.

Δεν πρέπει να μιλάς συνέχεια στην τάξη.

Πρέπει να μη χαλά τα βιβλία του.

Είναι ευχάριστο να περπατάς στην εξοχή την άνοιξη.

Γιατί δε βγαίνει έξω;

Γιατί προτιμά να μελετά τα μαθήματά του.

Γιατί έχεις αυτό το σημειωματάριο;

Για να μην ξεχνώ αυτά που έχω να κάνω.

Δε θέλω να παρακολουθώ αυτό το μάθημα κάθε μέρα.

Φροντίζει να μην αργεί στα ραντεβού του.

Δεν είναι σωστό να τηλεφωνείς τέτοια ώρα στα ξένα σπίτια.

Τι κάνεις;

Αρχίζω να τακτοποιώ τα πράγματά μου.

Γιατί ξυπνάς πάντα τόσο πρωί;

Για να μην καθυστερώ στη δουλειά μου.

* * * *

Κλητική Ουσιαστικών

Αρσενικά	Θηλυκά	Ουδέτερα
κύρι-ε κύρι-οι		παιδ-ί παιδ-ιά
πατέρ-α πατέρ-ες	κυρί-α κυρί-ες	σχολει-ο σχολει-α
μαθητ-ή μαθητ-ές	φίλ-η φίλ-ες	μάθη-μα μαθή-ματα

Κτητικές
αντωνυμίες

μου
σου
του
της
του
μας
σας
τους

Συνεχής μέλλοντας

Βαρύτονα	Συνηρημένα α' τάξη	Συνηρημένα β' τάξη
θα πηγαίν-ω	θα απαντ-ώ(-άω)	θα προσπαθ-ώ
θα πηγαίν-εις	θα απαντ-άς	θα προσπαθ-είς
θα πηγαίν-ει	θα απαντ-ά(-άει)	θα προσπαθ-εί
θα πηγαίν-ουμε	θα απαντ-ούμε(-άμε)	θα προσπαθ-ούμε
θα πηγαίν-ετε	θα απαντ-άτε	θα προσπαθ-είτε
θα πηγαίν-ουν	θα απαντ-ούν(-άνε)	θα προσπαθ-ούν

Συνεχής ύποτακτική

Βαρύτονα	Συνηρημένα α' τάξη	Συνηρημένα β' τάξη
να πηγαίν-ω	να απαντ-ώ(-άω)	νά προσπαθ-ώ
να πηγαίν-εις	να απαντ-άς	να προσπαθ-είς
να πηγαίν-ει	να απαντ-ά(-άει)	να προσπαθ-εί
να πηγαίν-ουμε	να απαντ-ούμε(-άμε)	να προσπαθ-ούμε
να πηγαίν-ετε	να απαντ-άτε	να προσπαθ-είτε
να πηγαίν-ουν	να απαντ-ούν(-άνε)	να προσπαθ-ούν

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

- A. Να συμπληρώσετε τα κενά με την κλητική των ουσιαστικών που είναι στην παρένθεση.*
1., ταξιδεύεις πάντα στο εξωτερικό τα καλοκαίρια; (ο Σωτήρης)
 2., υπάρχουν πολλές λέξεις που δεν ξέρετε στην άσκηση; (το παιδί)
 3. Κολυμπάτε θαυμάσια, μου. (η δεσποινίς)
 4. Πόσα χρόνια ζείτε στην Αφρική,; (ο κύριος Αγγελόπουλος)
 5. Γιατί φεύγεις τόσο νωρίς, μου; (ο φίλος)
 6. Πόσα παιδιά έχετε,; (η κυρία Δανάη)
 7.,, σας περιμένω στο σπίτι το βράδυ. (ο Σάββας, η Δέσποινα)
- B. Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο των λέξεων που είναι στην παρένθεση.*
1. Τι ωραία που τραγουδάς,! (ο Άρης)
 2. δεν ξέρουν τίποτα για την Ελλάδα. (αυτός)
 3. πρέπει να προσέχουν, ιδιαίτερα τη νύχτα. (ο φύλακας)
 4. Σε μερικές χώρες πάνε μόνο στα αγόρια. (η περιουσία)
 5. συχνά μιλούν για μια ιδεώδη πολιτεία. (ο φιλόσοφος)
 6. του και του είναι (ο πατέρας, η μητέρα, Γάλλος, ο πολίτης)
 7. περνούν γρήγορα. (ο χρόνος)
 8. Σε ποιον ανήκουν; (αυτό το κτήμα, ο κύριος Μελάς)
 9. Τι είναι σου,; (ο πατέρας, ο Θανάσης, ο δικηγόρος)
 10. Πώς πάνε σου,; (η δουλειά, ο Δημήτρης)

Γ. Να συμπληρώσετε τα κενά με τις κτητικές αντωνυμίες στο σωστό τύπο.

1. Είναι μεγάλη η οικογένειά , Άννα;
2. Γιατί κλαις, παιδί;
3. Πηγαίνουμε στο σχολείο κάθε πρωί.
4. Αντώνη, Δέσποινα, πού είναι τα χαρτιά;
5. Η Μαρίνα δεν ξέρει πού είναι η τάξη
6. Ο Κώστας είναι στο δωμάτιό και λύνει τα προβλήματά
7. Τα παιδιά στρώνουν τα κρεβάτια τώρα.

Δ. Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο των ρημάτων που είναι στην παρένθεση.

1. Από εδώ κι εμπρός νωρίς το πρωί. (ξυπνώ)
2. Από φέτος όλοι οι μαθητές εξετάσεις μόνο δυο φορές το χρόνο. (δίνω)
3. Σε λίγα χρόνια τα εργοστάσιά μας και αυτοκίνητα. (κατασκευάζω)
4. Από αύριο στο σπίτι κατά τις έντεκα. (γυρίζω)
5. Από του χρόνου οι μαθητές ειδικά μαθήματα μουσικής στα σχολεία τους. (παρακολουθώ)
6. Άλλη φορά τη μητέρα σου, Κωστάκη; (ακούω)
7. Στο μέλλον όλοι οι άνθρωποι τη ζωή στο χωριό. (νοσταλγώ)

Ε. Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο των ρημάτων που είναι στην παρένθεση.

1. Τυχαινει μερικά ψιλά επάνω μου. (κρατώ)
2. Γιατί συνεχίζεις στα πάρτυ σου ανθρώπους που δε συμπαθείς; (καλώ)
3. Απαγορεύεται στα λεωφορεία. (καπνίζω)
4. Προτιμά στην εξοχή και όχι στην πόλη. (κατοικώ)
5. Επιτέλους αρχίζει τα λάθη της. (καταλαβαίνω)
6. Πρέπει απολυτήριο γυμνασίου γι' αυτήν τη δουλειά. (έχω)

7. Θέλει συχνά στο σπίτι του, για οι δικοί του. (τηλεφωνώ, ανησυχώ + άρν.)
8. Απαγορεύει στο παιδί της στο δρόμο. (παίζω)
- Z. Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο των ρημάτων που είναι στην παρένθεση.
1. Αυτό το εργοστάσιο ζάχαρη. (παράγω)
 2. Πρέπει πιστά τις οδηγίες που σ' αυτά τα έντυπα. (ακολουθώ, υπάρχω)
 3. Σε ποιον αυτό το ωραίο σπίτι; (ανήκω)
 4. Από σήμερα αυτός τα διάφορα όργανα που είναι απαραίτητα στο νοσοκομείο. (προμηθεύω)
 5. Ένας κυβερνήτης για σωστά πρέπει καλούς συνεργάτες. (κυβερνώ, έχω)
 6. Πάντα ό,τι στα χέρια του. (χαλώ, πιάνω)
 7. Από αύριο όλοι οι εργάτες μια ώρα λιγότερο. (δουλεύω)
 8. Εντάξει, από το σπίτι σου κάθε δυο μέρες για αυτά που έτοιμα. (περνώ, παίρνω, έχω)
 9. Από του χρόνου ειδικά μαθήματα σ' ένα τεχνολογικό ινστιτούτο. (παρακολουθώ)
 10. Συνηθίζει όλα του τα προβλήματα με τους γονείς του. (συζητώ)

Σημάδια του τόπου

Το νερό είναι ένα από τα δύο βασικά χαρακτηριστικά των ιερών τόπων· το δεύτερο είναι ο προσανατολισμός τους, που συνδυάζει την καλύτερη θέση σε σχέση με τον ήλιο και την ωραία θεά. Αν κανείς επιθυμεί να επισκεφτεί τα ωραιότερα μέρη της Ελλάδας, δεν έχει παρά να σημειώσει στο χάρτη του τα μοναστήρια και τα εξωκλήσια της κάθε περιοχής και ν' αρχίσει την περιοδεία του. Θ' ανακαλύψει σύντομα πως για τους Έλληνες η ομορφιά είναι βασικά συνάρτηση της θεάς. Αυτό βέβαια ισχύει πιο πολύ για τα εξωκλήσια, ιδιαίτερα όταν έχουν και πανηγυρότοπο για να χαιρέται όλος ο κόσμος τη θεά, και λιγότερο ίσως για τα μοναστήρια, που βρίσκονται συχνά σε μέρη απόκρυφα, για να μη γίνονται στόχος των ληστοπειρατών.

(Απόσπασμα από τα «Λαογραφικά μελετήματα»
της Α. Κυριακίδου-Νέστορος)

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τι εννοεί η συγγραφέας όταν λέει «ιερός τόπος»;
2. Ποια σημασία έχει η θεά για τους Έλληνες;
3. Ποια διαφορά υπάρχει ανάμεσα σ' ένα εξωκλήσι και σ' ένα μοναστήρι;
4. Γιατί τα εξωκλήσια βρίσκονται σε ωραία μέρη;
5. Γιατί πολλά μοναστήρια βρίσκονται σε απόκρυφα μέρη;
6. Υπάρχουν μοναστήρια κι εξωκλήσια στην πατρίδα σας;
Πού βρίσκονται συνήθως;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

A. Να γράψετε τα συνώνυμα των παρακάτω λέξεων:

ανακαλύπτω	=
βέβαια	=
επιθυμώ	=
ιερός, -ή, -ό	=
η ομορφιά	=
πως	=
ο τόπος	=

B. Να συμπληρώσετε τα κενά με την κατάλληλη λέξη.

1. Είναι η πρώτη φορά που την Ελλάδα.
2. Στα περισσότερα του Αγίου Όρους υπάρχουν πολύτιμες εικόνες.
3. Σε κάθε περιοδεία του ο ταξιδιώτης πρέπει να έχει μαζί του έναν τουριστικό
4. τον αριθμό του τηλεφώνου του σ' ένα μικρό χαρτί και το έχασα.
5. Από αυτό το σημείο της πόλης είναι μαγευτική.
6. Μου αρέσει να κάνω ταξίδια, σε χώρες που είχαν αρχαίο πολιτισμό.
7. γνώρισμα αυτού του τόπου είναι τα δέντρα και τα πολλά νερά.
8. Πιστεύει πως πολύ θα μιλά τα ελληνικά αρκετά καλά.
9. Το βιβλίο σου δεν είναι εδώ' το πήρε ο φίλος σου.
10. του Απόλλωνα έμεινε ιστορική.

Γ. Να συμπληρώσετε τα κενά με την κατάλληλη λέξη.

1. Η νέα του γραμματέας την ομορφιά με την εξυπνάδα.
 - α. συνδυάζει
 - β. σημειώνει
 - γ. ανακαλύπτει
2. Αυτός ο νόμος δεν πια, γιατί ψηφίστηκε κάποιος καινούριος.
 - α. αρχίζει
 - β. δουλεύει
 - γ. ισχύει
3. Το σπίτι του είναι χτισμένο σε πολύ άσχημο μέρος και δεν έχει καθόλου
 - α. θέση
 - β. θέα
 - γ. τόπος
4. Του τα λέει όλα, ακόμα και τις πιο σκέψεις της.
 - α. φανερές
 - β. απόκρυφες
 - γ. ωραίες

5. του είναι να φτάσει ως τη θέση του γενικού διευθυντή.
 α. ο στόχος
 β. ο κόσμος
 γ. το χαρακτηριστικό
6. Τα παλιά χρόνια ήταν μία πολύ μεγάλη πληγή για τις παραθαλάσσιες πόλεις.
 α. τα εξωκλήσια
 β. οι ληστοπειρατές
 γ. οι πανηγυρότοποι
7. Ο υπουργός άρχισε του από τα νησιά του Αιγαίου.
 α. τη συνάρτηση
 β. την περιοχή
 γ. την περιοδεία

Δ. Να εξηγήσετε τις παρακάτω φράσεις με μια λέξη:

1. τοποθεσία, το μέρος όπου βάζω κάτι =
 2. μεγάλη έκταση γης =
 3. σε μικρό χρονικό διάστημα =
 4. νιώθω χαρά, απολαμβάνω κάτι =
 5. η ανθρωπότητα, πλήθος ανθρώπων =

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

- απόκρυφος, -η, -ο = κρυφός, μυστικός
 εξωκλήσι, το = μικρή εκκλησία που βρίσκεται έξω από πόλη ή χωριό
 θέα, η = θέαμα, εικόνα, κοίταγμα, παρατήρηση
 ισχύω = έχω δύναμη ή νομικό κύρος
 ληστοπειρατής, ο = ληστής και πειρατής· ο ληστής βρίσκεται στην ξηρά, ενώ ο πειρατής, που είναι και αυτός ληστής, βρίσκεται στη θάλασσα και κάνει ληστείες χρησιμοποιώντας πλοίο
 πανηγυρότοπος, ο = τόπος όπου γίνονται πανηγύρια, δηλαδή συγκέντρωση ανθρώπων σε μια περιοχή για να γιορτάσουν κάποια θρησκευτική επέτειο
 περιοδεία, η = η επίσκεψη σε διάφορα μέρη με ορισμένο σκοπό
 προσανατολισμός, ο = στροφή προς την ανατολή· κατατοπισμός, ορθή πορεία
 στόχος, ο = το σημείο ή το αντικείμενο στο οποίο σκοπεύει κάποιος, σκόπος
 συνάρτηση, η = η αμοιβαία εξάρτηση, συνδυασμός, σύνθεση
 συνδυάζω, -ομαι = κάνω κάτι αρμονικό με κάτι άλλο

ΤΡΙΤΟ ΜΑΘΗΜΑ

Χθες ήμουν όλη την ημέρα στο σπίτι.
Είχε πονοκέφαλο όλο το πρωί.
Πέρσι πήγαινα τακτικά στο θέατρο.
Έλειπαν όλη την προηγούμενη εβδομάδα.
Λείπαμε όλο το μήνα.

Ήσουν στο σχολείο χθες;
Είχε πολλά προβλήματα;
Κάθε πότε αγόραζες βιβλία;

Ναι, ήμουν όλη τη μέρα σχεδόν.
Είχε όσο καιρό δε δούλευε.
Αγόραζα και αγοράζω ακόμα πολ-
λύ συχνά.
Ακούγαμε μουσική.
Τα νέα μου στο Σωτήρη.

Τι κάνατε όση ώρα έγραφα;
Τι έλεγες τόση ώρα στο τηλέφωνο;
Ήξερες ότι ο Γιάννης ήταν στο
εξωτερικό;

Ναι, το ήξερα.

* * * *

Χθες φορούσα άσπρο πουκάμισο.
Πέρσι δεν κολυμπούσες τόσο καλά όσο φέτος.
Κάθε φορά που τηλεφωνούσαμε στο σπίτι της, απαντούσε η θεία της.
Δεν μπορούσαν να ζουν χωρίς παρέα.

Πέρσι κάπνιζες πολλά τσιγάρα;
Τι συζητούσατε χθες το βράδυ;

Όχι, κάπνιζα όσο πιο λίγα μπορούσα.
Συζητούσαμε για πολλά και διάφορα
θέματα.

Γιατί δεν καλούσε τη Νίκη ποτέ;
Όταν πονούσες έπαιρνες φάρμα-
κα;

Γιατί δεν τη συμπαθούσε.
Ναι, αλλά προσπαθούσα πάντα να τα
αποφεύγω.

* * * *

Καταλαβαίνω

το δάσκαλο
το δικηγόρο
το λοχία
τον ταμία
τον καθηγητή
τον κυβερνήτη

όταν
μιλά.

Καταλαβαίνω

τους δασκάλους
τους δικηγόρους
τους λοχίες
τους ταμίες
τους καθηγητές
τους κυβερνήτες

όταν
μι-
λούν.

Ακούω τη δασκάλα
τη μητέρα
την αδελφή
την κόρη μου. Ακούμε τις δασκάλες
τις μητέρες
τις αδελφές
τις κόρες μας.

Βλέπω το αεροπλάνο
το λεωφορείο
το ποτήρι
το παιδί
το δέμα
το άγαλμα . Βλέπω τα αεροπλάνα
τα λεωφορεία
τα ποτήρια
τα παιδιά
τα δέματα
τα αγάλματα .

* * * *

Πού πας; Στον κινηματογράφο
Στην Τράπεζα
Στο σχολείο .

Από πού έρχεσαι; Από το γιατρό
την αγορά
το σπίτι .

Για ποιον είναι τα λουλούδια; Για τον πατέρα
την αδελφή
το ξαδελφάκι μου.

Με ποιον διαβάζεις; Με το συμμαθητή μου
τη φίλη μου
το παιδί
ένα συμμαθητή μου
μια φίλη μου
ένα παιδί .

Με ποιον διαβάζεις; Με τους συμμαθητές μου
τις φίλες μου
τα παιδιά
συμμαθητές μου
φίλες μου
παιδιά .

Ήμουν εδώ

<p>την Κυριακή τον Ιούνιο το χειμώνα το 1961 την πρώτη του μηνός την πρώτη Μαρτίου</p>
--

Τι φοράς; Τη ζακέτα μου.

Πού κάνεις μπάνιο; Στη θάλασσα.

Τι μαθαίνεις απ' έξω; Το διάλογο που είναι στο πρώτο μάθημα.

Πού πουλούν αναψυκτικά; Στο κυλικείο.

Ποιον κυνηγά η αστυνομία; Κυνηγά τον κλέφτη.

Τι ώρα έχει μάθημα το παιδί; Στις πέντε το απόγευμα.

Τι θέλετε; Θέλω ένα φάκελο, μια κάρτα κι ένα γραμματόσημο.

Σε ποιον στέλνεις γράμμα; Στη μητέρα μου.

Τι κάνεις τώρα; Λύνω σταυρόλεξο.

Για ποιον αγόρασες εφημερίδα; Για το Θωμά.

Ξέρεις καμιά ξένη γλώσσα; Ναι, ξέρω την αγγλική και τη γαλλική.

Πότε δεν έχετε μάθημα; Την Κυριακή.

Πότε θα πας στο εξωτερικό; Την άνοιξη.

Πάω βόλτα με το φίλο μου.

Έχω ένα γιο και μια κόρη.

Ο μαθητής ανοίγει την πόρτα και μπαίνει στην τάξη.

Ο δάσκαλος γράφει στον πίνακα και ο μαθητής στο τετράδιο.

Ο ταχυδρόμος είναι υπάλληλος στο Ταχυδρομείο.

Προσπαθώ πάντα να μαθαίνω τους διαλόγους απ' έξω, αλλά δεν μπορώ.

Τηλεφωνούμε στα σπίτια μας συχνά.

Οι θείες λένε στις ανεψιές τους παραμύθια.

Τα βιβλία μας και τα τετράδιά μας είναι στις τσάντες μας.

Όλα τα φορέματά μου έχουν τσέπες.

Χαιρετούμε τους γείτονές μας κάθε πρωί.

Συναντώ τους συμφοιτητές μου κάθε μέρα στο Πανεπιστήμιο.

* * * *

A. Πού πάτε;

B. Στο Μουσείο. Έρχεστε μαζί μου;

A. Γιατί όχι; Δεν το επισκέφτηκα ακόμη.

B. Έχει πολλά κι ενδιαφέροντα πράγματα.

A. Ναι, ξέρω. Θα ήθελα όμως έναν οδηγό, για να κατατοπιστώ καλύτερα.

B. Θα δούμε, ίσως βρούμε οδηγό στο Μουσείο.

* * * *

Παρατατικός

<i>Είμαι</i>	<i>Βαρύτονα</i>		<i>Συνηρημένα α' τάξη</i>	<i>Συνηρημένα β' τάξη</i>
ήμ-ουν	είχ-α	έ-γραφ-α	μιλ-ούσα	μπορ-ούσα
ήσ-ουν	είχ-ες	έ-γραφ-ες	μιλ-ούσες	μπορ-ούσες
ήτ-αν	είχ-ε	έ-γραφ-ε	μιλ-ούσε	μπορ-ούσε
ήμ-ασταν	είχ-αμε	γράφ-αμε	μιλ-ούσαμε	μπορ-ούσαμε
ήσ-ασταν	είχ-ατε	γράφ-ατε	μιλ-ούσατε	μπορ-ούσατε
ήτ-αν	είχ-αν	έ-γραφ-αν	μιλ-ούσαν	μπορ-ούσαν

Αιτιατική ουσιαστικών

<i>Αρσενικά</i>	<i>Θηλυκά</i>	<i>Ουδέτερα</i>
το γιατρ-ό τους γιατρ-ούς		το σπίτ-ι τα σπίτ-ια
τον άντρ-α τους άντρ-ες	την περιοδεί-α τις περιοδεί-ες	το θρανί-ο τα θρανί-α
τον επιβάτ-η τους επιβάτ-ες	την περιοχ-ή τις περιοχ-ές	το μάθη-μα τα μαθή-ματα

Το τελικό ν

τον } την }	+ κ, π, τ, μπ, ντ, γκ, τζ, τσ, ξ, ψ, ε, ι, α, ο, ου τον κήπο, την ξένη, την τσαγιέρα, τον άνεμο
----------------	--

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

A. Να συμπληρώσετε τα κενά με τον παρατατικό των ρημάτων που είναι στην παρένθεση.

1. Την ώρα που ο πατέρας της στον κήπο, αυτή το τραπέζι. (δουλεύω, ετοιμάζω)
2. Πριν από δύο χρόνια στην Αγγλία σχεδόν κάθε μήνα για δουλειές. (πηγαίνω)
3. Παλιότερα δεν τόσα αυτοκίνητα στους δρόμους. (κυκλοφορώ)
4. Με τις φασαρίες που στη γειτονιά, τους γονείς τους. (δημιουργώ, στενοχωρώ)
5. Δεν πάντα τόσο πολύ όσο τώρα τελευταία. (πίνω)
6. Εσείς πάντα να μην κάνετε λάθη και πάντα καλά αποτελέσματα. (προσπαθώ, έχω)
7. Όταν στα ραντεβού μας, αυτός ποτέ δε (αργώ, θυμώνω)
8. Σήμερα δεν καλά όλη την ημέρα. (νιώθω)
9. Στις εκδρομές μας πάντα πολύ. (διασκεδάζω)
10. Όταν στο στρατό, η γυναίκα μου μου δύο φορές την εβδομάδα. (είμαι, γράφω)

B. Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο των ρημάτων που είναι στην παρένθεση.

1. Ποτέ δεν στους καλούς του φίλους. (ξεχνώ, τηλεφωνώ)
2. Όταν στην Αθήνα πέρσι, συχνά στα μουσεία; (μένω, πηγαίνω)
3. Από εδώ και πέρα δε τους φίλους μου συχνά, γιατί κάθε βδομάδα. (μπορώ, βλέπω, ταξιδεύω)
4. την πόρτα. Γιατί δεν ; (χτυπώ, ανοίγω)
5. Οι περσινοί μαθητές πολύ στην τάξη. (ζητώ, μιλώ)

6. Η βενζίνη πολύ ακριβή. Από δω κι εμπρός δε το αυτοκίνητό μας για στη δουλειά μας. λεωφορείο. (είμαι, χρησιμοποιώ, πηγαίνω, παίρνω)

Γ. Να διαλέξετε το σωστό τύπο των ουσιαστικών και να συμπληρώσετε τα κενά.

1. Ποιος σβήνει ;
 - α. ο πίνακας
 - β. πίνακα
 - γ. τον πίνακα
2. μου κι εγώ μένουμε μαζί.
 - α. η φίλη
 - β. τη φίλη
 - γ. τις φίλες
3. Είσαι πολλές μέρες σε ;
 - α. η Ελλάδα
 - β. την Ελλάδα
 - γ. Ελλάδα
4. Από το βιβλίο μου ξέρω δέκα
 - α. το μάθημα
 - β. τα μαθήματα
 - γ. μαθήματα
5. Κάθε χρόνο ανοίγουν το Σεπτέμβριο.
 - α. το σχολείο
 - β. σχολεία
 - γ. τα σχολεία
6. Συχνά τα μικρά παιδιά γράφουν σε
 - α. οι τοίχοι
 - β. τους τοίχους
 - γ. ο τοίχος
7. , δεν έχεις δίκιο σ' αυτό που λες.
 - α. ο Άγγελος
 - β. Άγγελε
 - γ. τον Άγγελο

8. Ξέρω τρεις και δύο από
α. ο φοιτητής οι φοιτήτριες Αφρική
β. φοιτητές φοιτήτριες την Αφρική
γ. τους φοιτητές φοιτήτρια
9. Διαβάζεις κάθε μέρα;
α. εφημερίδα
β. η εφημερίδα
γ. οι εφημερίδες
10. Η γιαγιά λέει στα παιδιά.
α. οι ιστορίες
β. η ιστορία
γ. ιστορίες
11. Τι κάνεις εδώ; Περιμένω
α. ένας φίλος
β. ένα φίλο
γ. φίλε

Δ. Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο των ουσιαστικών που είναι στην παρένθεση.

1. είναι σε με μου. (ο πατέρας, ο κήπος, η θεία)
2. Έγραψα τρία, αλλά έχω μόνο δύο (το γράμμα, ο φάκελος)
3. μου, γράψε την άσκηση σε (το παιδί, ο πίνακας)
4. Τι δουλειά κάνει σου; (ο ξάδελφος)
5. και, χαίρετε! (οι κυρίες, οι κύριοι)
6. Του χρόνου θα πάρω το πτυχίο μου. (ο χειμώνας)
7. Σε υπάρχουν (η εκκλησία, η εικόνα)
8. Δεν μπορώ να κρατώ δύο με το ένα χέρι. (το δέμα)
9. Ξέρεις ; (ο Θανάσης)
10. Η Μαιρη βλέπει της σε (το πρόσωπο, ο καθηρέφτης)

11. μου, δε νιώθω καλά. Έχω στο στομάχι. (ο γιατρός, ένας, ο πόνος)
12. Είσαι ή ; (ο Ευρωπαίος, ο Ασιάτης)
13. Ξεκινώ για μου στις 8 κάθε πρωί. (η δουλειά)
14. φωνάζει (η Νίκη, η Θεοδώρα)
15. Υπάρχουν πολλά περιπτερα σε (οι δρόμοι)
16. Η Αγγελική αγοράζει δώρα για της. (οι ανιψιές)
17. κάνει περίπου εκατό δραχμές. (ένας, το ζευγάρι, η κάλτσα)

E. Να συμπληρώσετε τις καταλήξεις που λείπουν.

1. Ζητ από μικρός τ αληθινή γνώσ..... , γι' αυτό έγιν..... ερευνητ.....
2. Ήθελ να κάν εκδρομ και ταξίδ , για να γνωρίσουν τ κόσμ
3. Όταν επιμέν κανείς, συνήθως αποκτ αυτ που θέλ..... .
4. Υπάρχ άνθρωπ με μεγάλες περιουσ που κάν οικονομί και στ δεκάρ
5. Διαβάζ τους φιλοσόφ τ..... ζω τ και τ έργ τ..... .
6. Έν ταξίδ στ άστρ θα κρατ μήν ίσως και χρόν

Οι δώδεκα μήνες και το βαρέλι τους

Οι δώδεκα μήνες τον παλιό καιρό ήταν αδέρφια. Είχαν ένα βαρέλι γεμάτο κρασί, και είχε εκείνο το βαρέλι δώδεκα πύρους. Μια μέρα είπαν να μοιράσουν το κρασί και να πάρει ο καθένας τον πύρο του. Οι πύροι ήταν ο ένας πάνω από τον άλλο. Την ώρα που μοιράζανε, ο γερο-Μάρτης, πονηρός, είπε στους άλλους: «Αφήστε σε μένα τον κάτω πύρο, γιατί είμαι γέροντας και δεν μπορώ ν' ανεβαίνω ψηλά». Οι άλλοι δεν καταλάβανε την πονηριά του και τον αφήσανε. Μα ο καλός σου ο γερο-Μάρτης άνοιξε αμέσως τον πύρο του κι άρχισε να κουτσοπίνει μοναχός του, ενώ οι άλλοι φυλάγανε το μερτικό τους και δεν το πίνανε.

(Λαογραφικό από τη συλλογή του Δ. Λουκάτου)

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τι αναφέρει ο μύθος για τους δώδεκα μήνες;
2. Τι ζήτησε ο Μάρτης από τα άλλα αδέρφια του;
3. Γιατί τον άφησαν να κάνει αυτό που τους ζήτησε;
4. Ποιοι είναι οι μήνες του χρόνου;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

- A. Να συμπληρώσετε τα κενά με τις παρακάτω λέξεις στο σωστό τύπο: το βαρέλι, κουτσοπίνω, το μερτικό, μοναχός, ο πύρος, πονηρός, το βαρέλι
1. Καμιά φορά οι φίλοι πηγαίνουν στην ταβέρνα όπου τρώνε, λένε αστεία και
 2. Πούλησε του από την κληρονομιά και τα λεφτά τα έφαγε.
 3. Μας κέρασε ρετσίνα από που έκρυβε για εξαιρετικές περιπτώσεις.
 4. Δεν μπορείς να τον ξεγελάσεις' είναι πολύ άνθρωπος.
 5. Συνήθως τα βαρέλια έχουν ένα μόνο
 6. Κάνει όλες τις δουλειές στο σπίτι της' δεν τη βοηθά κανείς.
 7. Κάθε χρόνο αγοράζουμε πέντε πετρέλαιο για τη σόμπα μας.

B. Να βρείτε τα αντίθετα των παρακάτω λέξεων και να συμπληρώσετε μ' αυτά τα κενά:

ανεβαίνω, πάνω, γεμάτος, ψηλά, ανοίγω, αρχίζω

1. Ξόδεψε όλα του τα λεφτά στο ταξίδι του γύρισε με τσέπες.
2. Δε βρίσκεις τις παντόφλες σου; Είναι από τον καναπέ.
3. Τα αεροδρόμια όταν κάνει πολύ κακό καιρό.
4. Η Χάρη διαβάζει πολύ. το ένα βιβλίο κι αμέσως αρχίζει το άλλο.
5. Οι τιμές των προϊόντων πολύ σπάνια
6. Φοβάται τους σεισμούς, γι' αυτό θέλει να μένει στους πρώτους ορόφους.

Γ. Να συμπληρώσετε τα κενά με τα παρακάτω ρήματα στο σωστό τύπο:
αφήνω, ανεβαίνω, μοιράζω.

1. Ήταν φυσικό να χάσει την περιουσία του, αφού ασυλλόγιστα τα λεφτά του δεξιά και αριστερά.
2. Δεν την να βγει, γιατί πιστεύει ότι ακόμη δεν είναι εντελώς καλά.
3. Όταν ήταν άρρωστος, ο πυρετός του ξαφνικά.
4. τον τόπο του για να πάει να δουλέψει σε ξένο μέρος.
5. κανείς ψηλά στη δουλειά του χάρη στην εργατικότητά του.
6. το γλυκό στα παιδιά και στους φίλους τους.
7. Τον είδα που σιγά σιγά προς το σπίτι του.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

βαρέλι, το = δοχείο από σανίδες πού είναι κυκλικά σφιγμένες με στεφάνες ξύλινες ή σιδερένιες και έχει δύο επίπεδους και παράλληλους πάτους υπάρχουν και σιδερένια ή πλαστικά βαρέλια

κουτσοπίνω = πίνω από λίγο λίγο

μερτικό, το = μερίδιο, μέρος που αναλογεί, κλήρος, μερδικό

πίρος, ο = κάνουλα βαρελιού

πονηρός, -ή, -ό = πανούργος, φιλύποπτος, εξυπνότατος, αυτός που έχει κακές προθέσεις, κρυψίνους, αυτός που δε γελιέται εύκολα

ΤΕΤΑΡΤΟ ΜΑΘΗΜΑ

Τελείωσα τα μαθήματά μου πολύ νωρίς χθες.
Δεν πληρώσαμε το λογαριασμό του τηλεφώνου ακόμη.
Έπαιξες πολύ το πρωί.
Γιατί δε διώξατε τη γάτα από το δωμάτιο;
Αφού έκοψε ψωμί, έστρωσε το τραπέζι.
Δεν έβαψαν το δωμάτιό τους.
Δούλεψες σκληρά αυτόν το μήνα.
Χόρεψαν πολύ στο προχθεσινό πάρτυ.

Έλυσες τα προβλήματα σου;
Γιατί βήχεις, είσαι άρρωστος;
Φτιάξατε αυτό το τραπέζι μόνος σας;
Από πού μάζεψε τα λουλούδια;
Πότε έστειλαν το δέμα στους γονείς τους;

Τώρα τα λύνω.
Δεν έβηξα εγώ.
Ναι, το έφτιαξα μόνος μου.
Από τον κήπο της.
Την προηγούμενη βδομάδα.

* * * *

Χτύπησα δυνατά την πόρτα κι έφυγα.
Προοδέψαμε, γιατί αγαπήσαμε τη δουλειά μας.
Κατηγόρησες τον Απόστολο για κάτι που δεν έκανε.
Κληρονομήσατε πολλά λεφτά.
Φόρεσε το μαγιό του και βούτηξε στη θάλασσα αμέσως.
Πέταξαν από τη χαρά τους μόλις έμαθαν τα ευχάριστα νέα.

Τι έχει και κλαίει;
Αργείς πάντα στο μάθημα;
Τηλεφωνείτε συχνά στο σπίτι σας;
Περνούν κάθε χρόνο στις εξετάσεις;
Πού κρέμασες το παλτό σου;
Γιατί έφαγε και δεν περίμενε τους άλλους;
Ποιους κάλεσες;

Χτύπησε.
Όχι, μόνο χθες άργησα.
Όχι, μόνο μια φορά τηλεφωνή-
σαμε.
Όχι, πέρσι δεν πέρασαν.
Σ' ένα καρφί.
Γιατί πείνασε.
Όλους τους φίλους μου.

* * * *

<p>Η γυναίκα Το σπίτι Το παιδί</p>	<p>του ξαδέλφου μου του θείου μου του εργάτη του ελεγκτή του ταμία του φύλακα</p>	<p>δε δουλεύει. είναι κοντά στο δάσος. πάει στο σχολείο.</p>
<p>Η δουλειά Ο μισθός</p>	<p>των ξαδέλφων μου των ταχυδρόμων των εργατών των ελεγκτών των ταμιών των φυλάκων</p>	<p>είναι κουραστική. δεν είναι πολύ καλός.</p>
<p>Τα μαλλιά Το σπίτι</p>	<p>της ξαδέλφης μου της αδελφής μου της συμμαθήτριάς μου της κυρίας της γυναίκας του</p>	<p>είναι μακριά. έχει κήπο.</p>
<p>Οι φίλοι Τα ρούχα</p>	<p>των ξαδέλφων μου των αδελφών μου των συμμαθητριών μου των κυριών των γυναικών τους</p>	<p>ζουν στη Θεσσαλονίκη. είναι μοντέρνα.</p>
<p>Το χρώμα</p>	<p>του αυτοκινήτου του βιβλίου του χαρτιού του τραπέζιου του καθίσματος του δέματος</p>	<p>είναι μπλε.</p>
<p>Το χρώμα</p>	<p>των αυτοκινήτων των βιβλίων των χαρτιών των τραπέζιων των καθισμάτων των δεμάτων</p>	<p>είναι μπλε.</p>

Δεν καταλαβαίνω τη σκέψη αυτού του ανθρώπου.
 Ποιανού (τινος) είναι το αυτοκίνητο; Είναι του καθηγητή.
 Δεν ξέρω το επίθετο αυτής της δεσποινίδας.
 Τα φορέματα της αδελφής μου μου είναι μεγάλα.
 Πες μου τη διεύθυνση της βιβλιοθήκης.

Τα ρούχα των αντρών και των γυναικών δεν είναι ίδια.
 Τα σπίτια των συμφοιτητών μου και των συμφοιτητριών μου είναι κοντά στο δικό μου.
 Ακούμε τις φωνές των παιδιών στο δρόμο.
 Η τιμή των βιβλίων είναι καλή.
 Ο θόρυβος των αυτοκινήτων είναι ενοχλητικός.

* * * *

Σχηματισμός αορίστου των βαρύτονων ρημάτων

-νω, -θω, -ζω	-σα	κλείνω πειθω αρχίζω	
-ζω, -κω, -γω, -χω, -σκω, -χνω, -γγω, -ττω	-ξα		κοιτάζω πλέκω ανοίγω τρέχω διδάσκω διώχνω σφίγγω κηρύττω
-πω, -βω, -φω, -πτω	-ψα	λάμπω ανάβω βάφω ανακαλύπτω	
εύω	-εψα	χορεύω	

έ-γραψ-α
 έ-γραψ-ες
 έ-γραψ-ε
 γράψ-αμε
 γράψ-ατε
 έ-γραψ-αν

άρχισ-α
 άρχισ-ες
 άρχισ-ε
 αρχισ-αμε
 αρχισ-ατε
 άρχισ-αν

Αόριστος μερικῶν ανώμαλων ρημάτων

<i>Ενεστώτας</i>	<i>Αόριστος</i>	<i>Ενεστώτας</i>	<i>Αόριστος</i>
ανεβαίνω	ανέβηκα	μένω	έμεινα
βάζω	έβαλα	μπαινώ	μπήκα
βγάζω	έβγαλα	παθαίνω	έπαθα
βγαίνω	βγήκα	παίρνω	πήρα
βλέπω	είδα	πεθαίνω	πέθανα
βρίσκω	βρήκα	πέφτω	έπεσα
δίνω	έδωσα	πηγαίνω	πήγα
καίω	έκαψα	πίνω	ήπια
καταλαβαίνω	κατάλαβα	πλένω	έπλυνα
κατεβαίνω	κατέβηκα	στέλνω	έστειλα
κλαίω	έκλαψα	τρώω	έφαγα
λέω	είπα	υπάρχω	υπήρξα
μαθαίνω	έμαθα	φέρνω	έφερα
		φεύγω	έφυγα

Αόριστος συνηρημένων ρημάτων

<i>α' τάξη</i>	<i>β' τάξη</i>
μελέτ-ησα	άργ-ησα
μελέτ-ησες	άργ-ησες
μελέτ-ησε	άργ-ησε
μελετ-ήσαμε	αργ-ήσαμε
μελετ-ήσατε	αργ-ήσατε
μελέτ-ησαν	άργ-ησαν

Συνηρημένα ρήματα που δεν έχουν κατάληξη -ησα

-εσα

-ασα

Ενεστώτας	Αόριστος	Ενεστώτας	Αόριστος
αποτελώ αφαιρώ διαίρω εκτελώ εξαιρώ επαινώ καλώ μπορώ παρακαλώ πονώ στενοχωρώ συγχωρώ φορώ	αποτέλεσα αφαίρεσα διαίρεσα εκτέλεσα εξαίρεσα επαινέσα κάλεσα μπόρεσα παρακάλεσα πόνεσα στενοχώρεσα συγχώρεσα φόρεσα	γελώ γερνώ διψώ κερνώ κρεμώ ξεχνώ πεινώ περνώ σχολώ χαλώ	γέλασα γέρασα δίψασα κέρασα κρέμασα ξέχασα πεινάσα πέρασα σχόλασα χάλασα

-ηξα

-αξα

βουτώ πηδώ ρουφώ τραβώ φυσώ	βούτηξα πήδηξα ρούφηξα τράβηξα φύσηξα	βαστώ κοιτώ πετώ	βάσταξα κοίταξα πέταξα
---	---	------------------------	------------------------------

Γενική ουσιαστικών

Αρσενικά	Θηλυκά	Ουδέτερα
του ανθρώπ-ου των ανθρώπ-ων		του σπιτ-ιού των σπιτ-ιών
του άντρ-α των αντρ-ών	της μαθήτρι-ας των μαθητρι-ών	του θρανι-ου των θρανι-ων
του επιβάτ-η των επιβατ-ών	της βιβλιοθήκ-ης των βιβλιοθηκ-ών	του μαθή-ματος των μαθη-μάτων

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

A. Να συμπληρώσετε τα κενά με τον αόριστο των ρημάτων που είναι στην παρένθεση.

1. όλες μου τις δουλειές' το μόνο που ήταν η θεώρηση του διαβατηρίου μου. (τακτοποιώ, ξεχνώ)
2. Η μητέρα τα παιδιά της, όταν ήταν έτοιμο το φαγητό. (φωνάζω)
3. όλα τα άχρηστα χαρτιά που είχαμε στα συρτάρια μας. (πετώ)
4. Δεν κανένα γράμμα στους γονείς τους τον περασμένο μήνα. (στέλνω)
5. Από ποιον τα νέα ο Γιώργος; (μαθαίνω)
6. Σήμερα νωρίτερα από το σπίτι του, γι' αυτό δεν τη στη στάση. (ξεκινώ, συναντώ)
7. την πόρτα του δωματίου του, όταν από το σπίτι του. (κλειδώνω, φεύγω)
8. Το ρολόι μου και πάει μια ώρα μπροστά. (χαλώ)
9. Δεν το νοίκι του εγκαίρως τον περασμένο μήνα. (πληρώνω)
10. Γιατί δε το κίτρινο φόρεμά σου; (φορώ)

B. Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο των ρημάτων που είναι στην παρένθεση.

1. Χθες το ασανσέρ, γι' αυτό το συντηρητή. (χαλώ, φωνάζω)
2. Τι , αρχιτέκτονας ή πολιτικός μηχανικός; (σπουδάζω)
3. Από αύριο όλοι μια ώρα νωρίτερα. (ξυπνώ)
4. Όσο στο χωριό τα χωράφια μας. (ζω, καλλιεργώ)
5. κάποιος το πρωί και ότι σε (τηλεφωνώ, λέω, θέλω)
6. Έχει πολλά λεφτά, αλλά δε καθόλου τους φτωχούς συγγενείς του. (βοηθώ)

7. Από τώρα και ύστερα κάθε φορά που ελεύθερο χρόνο,
..... στην εξοχή για (βρίσκω, πηγαίνω, ζωγραφίζω)
8. σε όλους τους γνωστούς μου όσο καιρό ήμουν στο εξωτερικό. (γράφω)
9. Το ρολόι μου δε δουλεύει, (σταματώ)
10. τρομερά, γιατί όλη την ημέρα ήταν νηστικοί. (πεινώ)

Γ. Να γράψετε τη γενική του ενικού και του πληθυντικού των παρακάτω ουσιαστικών:

ο φύλακας	το πράγμα	η θάλασσα	το λεωφορείο
η εργασία	η εποχή	ο πελάτης	ο κύριος
ο φάκελος	ο λοχίας	η κόρη	το άγαλμα
το χαρτί	το πρόσωπο	η βιβλιοθήκη	η μητέρα
ο σπουδαστής	το ποτήρι	το μωρό	η σελίδα

Δ. Να διαλέξετε το σωστό τύπο των ουσιαστικών και να συμπληρώσετε τα κενά.

1. Η έκφραση της είναι πολύ λυπημένη.
α. των προσώπων
β. το πρόσωπο
γ. του προσώπου
2. Το φως το καλοκαίρι ενοχλεί τα μάτια μας πολλές φορές.
α. ο ήλιος
β. τον ήλιο
γ. του ήλιου
3. Τι σπουδάζει η αδελφή ;
α. ο Θόδωρος
β. του Θόδωρου
γ. Θόδωρε
4. Η στολή το καλοκαίρι είναι άσπρη.
α. οι ναύτες
β. των ναυτών
γ. τους ναύτες

5. Το χρώμα είναι συνήθως πράσινο ή μαύρο.

- α. ο πίνακας
- β. τους πίνακες
- γ. των πινάκων

6. Το δυστύχημα έγινε εξαιτίας της μεγάλης

- α. ταχύτητας
- β. την ταχύτητα
- γ. των ταχυτήτων

7. Ξέχασα τα λόγια που έλεγες χθες.

- α. του τραγουδιού
- β. τα τραγούδια
- γ. το τραγούδι

8. Σε πολλά κράτη δεν υπάρχει ελευθερία

- α. ο τύπος
- β. τύπου
- γ. οι τύποι

E. Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο των ουσιαστικών που είναι στην παρένθεση.

1. Ποιος ορίζει ; (ο μισθός, ο γιατρός)

2. Κάποτε στην εκκλησία η θέση ήταν δεξιά και αριστερά. (ο άντρας, η γυναίκα)

3., είναι δύσκολη για έναν ξένο. (η γλώσσα, η εφημερίδα)

4. Προτιμά, όταν τρώει σε εστιατόριο. (το φαγητό, η ώρα)

5. Ξέρεις; (η κόρη, η Φανή)

6. Αυτή είναι η λύση (το πρόβλημα)

7. ανεβαίνουν διαρκώς. (η τιμή, το έπιπλο)

8. μας είναι πολύ δύσκολο. (το όνομα, ο δάσκαλος)

Οι δώδεκα μήνες και το βαρέλι τους

Κάποτε όμως πήγανε και οι άλλοι μήνες ν' ανοίξουν ο καθένας τον πίρο του για να πιούνε. Ανοίγει ο ένας τίποτα κρασί, ανοίγει ο άλλος τίποτα. Όλοι ανοίξανε τούς πίρους τους και κανενός δέν έβγαινε κρασί, αλλά του γερο-Μάρτη κάτι έβγαζε ακόμα. Τότε κι αυτοί οι κουτοί κατάλαβαν πως τους γέλασε ο γέρος και τους ήπια το κρασί και τον πιάσανε το φίλο και του τράβηξαν ένα ξύλο που είπε αμάν.

Από τότε λοιπόν όταν ο Μάρτης θυμάται τη δουλειά που σκάρωσε στ' αδέρφια του, που τους ήπια δηλαδή το κρασί, γελάει και ο καιρός ξαστερώνει. Όταν όμως θυμάται και το ξύλο που έφαγε, κλαίει και τότε είναι που βρέχει.

(Λαογραφικό από τη συλλογή του Δ. Λουκάτου)

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Γιατί ο γερο-Μάρτης αποδείχτηκε ο πιο πονηρός απ' όλα τ' αδέρφια του;
2. Τι έκαναν οι μήνες όταν ανακάλυψαν ότι ο αδελφός τους τους είχε γελάσει;
3. Πότε το Μάρτη έχουμε καλό καιρό και πότε άσχημο;
4. Πείτε ένα μύθο που ξέρετε για τους δώδεκα μήνες.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

A. Να συμπληρώσετε τα κενά με την κατάλληλη λέξη.

1. Σε Αυτό το ύφασμα δεν αξίζει ούτε πεντακόσιες δραχμές κι εσύ έδωσες πάνω από χίλιες.
2. Δεν το σημερινό μάθημα, γιατί ήταν πολύ δύσκολο.
3. οι άνθρωποι δεν είχαν τις ευκολίες που έχουν τώρα.
4. Φύσηξε δυνατός αέρας και ο ουρανός.
5. Δεν είναι καθόλου Αντίθετα είναι πολύ έξυπνος, αλλά κάνει για να μην έχει προβλήματα.
6. πάρα πολύ με το καινούριο ανέκδοτο που μας είπε.
7. Η φάρσα που του ήταν πολύ κακόγουστη.
8. δε θα με κάνει ν' αλλάξω γνώμη.
9. Μόλις άκουσε τα ευχάριστα νέα, το πρόσωπό της.
10. Ήταν φυσικό να μεθύσει αφού τόσο πολύ κρασί.

B. Να συμπληρώσετε τα κενά με τα παρακάτω ρήματα:

βάζω, βγάζω, μπαίνω, βγαίνω

1. Σας παρακαλώ, όταν αργείτε, μην στην τάξη. Να περιμένετε έξω ως το διάλειμμα.
2. Τα αποτελέσματα των διαγωνισμών δε ακόμη.
3. Από δω κι εμπρός θα μπορεί συχνότερα τα βράδια.
4. Κάθε λίγο και λιγάκι τα γυαλιά μου για να ξεκουράζω τα μάτια μου.
5. Πρέπει να προσπαθήσεις το καθετί στη θέση του, γιατί μας κάνεις άνω κάτω.
6. Πάχυνε πολύ τελευταία και τα ρούχα του δεν του πια.
7. Περιμένε, ένα παντελόνι και είμαι έτοιμος.
8. κανένα συμπέρασμα από τη χθεσινή διάλεξη;
9. στην αίθουσα, έριξε μια ματιά κι αμέσως
10. πολλά λεφτά από τη δουλειά που έκανε πέρσι.

Γ. Να συμπληρώσετε τα κενά με μια από τις παρακάτω εκφράσεις:

δεν έβγαλε άχνα	= δε μίλησε καθόλου
βγάζω στη φόρα	= αποκαλύπτω, φανερώνω
τα βγάζω πέρα	= τα καταφέρνω, πετυχαίνω
τα πηγαίνουν σαν το σκύλο με τη γάτα	= μαλώνουν συνέχεια
του τράβηξε ένα ξύλο	= τον έδειρε πολύ
πιάνω κουβέντα	= συζητώ
πιάνει πουλιά στον αέρα	= είναι πολύ έξυπνος

1. Πάντα διαφωνούσαν, τώρα τελευταία μάλιστα
2. Μόλις ανακάλυψε την τρομερή ζημιά που έκανε ο γιός της, που θα το θυμάται σ' όλη του τη ζωή.
3. Όση ώρα μιλούσε τον άκουγαν χωρίς
4. για την πολιτική κατάσταση και δεν καταλάβαμε πώς πέρασε η ώρα.
5. Τον απείλησε ότι όλες τις απάτες του.

6. Είμαι τυχερός που βρήκα αυτόν το γραμματέα. τελειώνει όλες τις δουλειές με τον καλύτερο τρόπο.
7. Είναι πολύ ικανός και πάντα μόνος του, ακόμη και στις πιο δύσκολες καταστάσεις.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

αμάν = έλεος! (επιφώνημα λύπης, στενοχώριας)

γελώ, -ιέμαι = ξεσπώ σε γέλια· κοροϊδεύω, εξαπατώ, ξεγελώ· κάνω λάθος

κάποτε = άλλοτε, κάποια φορά

κουτός, -ή, -ό = ανόητος

ξαστερώνω = γίνομαι καθαρός, αίθριος, χωρίς σύννεφα

σκαρώνω, -ομαι = σχεδιάζω, επινοώ, ετοιμάζω, κάνω

ΠΕΜΠΤΟ ΜΑΘΗΜΑ

Πέρασα πολύ ωραία στη χθεσινή συγκέντρωση του Ηλία.
Περνούσαμε πολύ ωραία κάθε φορά που ο Ηλίας έκανε κάποια συγκέντρωση.

Χθες έπεσα και χτύπησα το χέρι μου πολύ άσχημα.
Όταν ήμουν παιδί έπεφτα και χτυπούσα συχνά.

Όταν ήμουν παιδί πήγα στην Αυστραλία.

Οι μέρες των διακοπών μας κύλησαν σαν νερό.
Όταν είχαμε διακοπές οι μέρες κυλούσαν σαν νερό.

Εκεί που περπατούσα, άκουσα μια φωνή πίσω μου.
Την ώρα που ετοιμάζα το τραπέζι, χτύπησε το κουδούνι.
Ενώ καθάριζε πατάτες, έκοψε το χέρι του.
Όταν έφτασε στο πάρτυ, οι φίλοι του χόρευαν.
Η πόρτα άνοιξε τη στιγμή που έβαζε τη ζακέτα της.
Συνάντησα τη φίλη μου εντελώς τυχαία την ώρα που χάζευα στις βιτρίνες των καταστημάτων.

Όλη τη νύχτα εμείς δουλεύαμε, ενώ εσύ διασκεδάζεις.

ΑΣΚΗΣΗ

Να συμπληρώσετε τα κενά με τον παρατατικό ή τον αόριστο των ρημάτων που είναι στην παρένθεση.

1. Την ώρα που οι άλλοι το δάσκαλο προσεκτικά, αυτός στο βιβλίο του. (ακούω, ζωγραφίζω)
2. για τα μαθήματά σου φέτος, γι' αυτό τελικά δεν στις εξετάσεις. (αδιαφορώ, περνώ)
3. Όταν ο άντρας της στο σπίτι, η Νέλλη ακόμα. (γυρίζω, σιδερώνω)

4. τα ελληνικά πολύ γρήγορα, γιατί τους Έλληνες όταν (μαθαίνω, προσέχω, μιλώ)
5. ακόμα όταν τα παιδιά να παίζουν και να φωνάζουν δυνατά στο δρόμο. (μελετώ, αρχίζω)
6. Κάθε φορά που εκδρομή, (πηγαίνω, αρρωσταίνω)
7. απότομα από μια δυνατή φωνή που (ξυπνώ, ακούω)
8. ακόμη πολύ, όταν στο σπίτι αργά το βράδυ. (χιονίζει, φτάνω)
9. όταν για το θάνατο ενός συγγενή του. (κλαίω, μαθαίνω)
10. να μη βγω έξω, επειδή (αποφασίζω, βρέχει)

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

- A. *Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο των ουσιαστικών που είναι στην παρένθεση.*
1. Προτίμησε αυτό το σπίτι για του. (η θέα)
 2. είναι θαυμάσια έργα (η εικόνα, το μοναστήρι, η τέχνη)
 3. Διέκοψε του, γιατί αρρώστησε ξαφνικά. (η περιοδεία)
 4. Τουλάχιστο έξι φορές πρέπει να πηγαίνει σε για (ο χρόνος, η πρωτεύουσα, η δουλειά)
 5. Δημιουργεί με του προβλήματα που σε δεν υπάρχουν. (η φαντασία, η πραγματικότητα)
 6. του δεν ήταν οι στενοί συγγενείς του, αλλά του. (ο κληρονόμος, η περιουσία, ο υπάλληλος, το γραφείο)
 7. Το τέλος ήταν έκπληξη για (το έργο, ο θεατής)
 8. Το μέγεθος δεν ήταν αυτό που ήθελε, γι' αυτό δεν τον αγόρασε. (ο φάκελος)

9. φτάνουν πολλές φορές σε αστρονομικά ποσά.
(το εισόδημα, ο επιχειρηματίας)
10. δεν είναι απαραίτητο να γίνει κι
αυτός (ο γιος, ένας, ο έμπορος, ο έμπορος)
11. Δεν κάνει παρέα με που δε γνωρίζει καλά. (ο άνθρωπος)
12. Στις 13 θα βρίσκομαι σε μου. (ο Σεπτέμβριος, η
πατρίδα)
13. Δεν του είπε της. (ο λόγος, η απουσία)
14. τους εξετάζει 20 κάθε απόγευμα.
(ο γιατρός, η περιοχή, ο άρρωστος)
15. Βγάζει πολλά λεφτά εκεί που είναι, αλλά για
του τον κάνει να σκέφτεται (η νοσταλγία, η πατρίδα, η επι-
στροφή)

B. Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο των ρημάτων που είναι στην παρένθεση.

1. Ποιος τη φωτογραφία που ήταν στο τραπέζι; (παίρνω)
2. Όταν θα έχουν καιρό τα αξιοθέατα της πόλης.
(πηγαίνω, βλέπω)
3. Δεν ότι τόσο ωραία! Το φαγητό σας ήταν θαυ-
μάσιο. (ξέρω, μαγειρεύω)
4. Πριν από λίγο η Μυρτώ τα παιδιά που στην αυ-
λή. (φωνάζω, παίζω)
5. Δυστυχώς δεν να σου τηλεφωνήσω, γιατί είχα πολλή δου-
λειά. (μπορώ)
6. Χθες το βράδυ πολύ αργά ένα παράθυρο που
δυνατά και (ακούω, κλείνω, τρομάζω)
7. Με που δε σας περίμενα. κι νωρίς
σήμερα. (συγχωρώ, πεινώ, τρώω)
8. Δεν ξέρω τι στο παρελθόν γι' αυτό το θέμα' χθες όμως
..... την πιο σωστή και λογική λύση. (λέω, δίνω)

9. Στο χθεσινό πάρτυ της Εύας και ανέκδοτα' πολύ ωραία όλοι μας. (χορεύω, γελάω, λέω, περνώ)
10. Πέρσι σ' ένα εργοστάσιο επίπλων και πολλά λεφτά. (δουλεύω, κερδίζω)
11. τους φίλους σου και δε ούτε ένα γράμμα. (αρχίζω, ξεχνώ, γράφω)
12. Την ώρα που έξω από τη Φιλοσοφική Σχολή, κάποιος με από το μανίκι. πίσω και τον καλό μου φίλο τον Αντρέα που τον από καιρό. (περνώ, τραβώ, γυρίζω, βλέπω, ζητώ)
13. Το τηλέφωνο πολλή ώρα, αλλά δεν κανένας. (χτυπώ, απαντώ)
14. τα μαλλιά της αρκετά χρόνια, ώσπου (βάφω, αρχίζω, πέφτω)
15. πάντα τα αισθήματά της, αλλά σπάνια το (προσπαθώ, κρύβω, καταφέρνω)
16. Το δυστύχημα έγινε την ώρα που το αεροπλάνο πάνω από την πόλη. (πετώ)
17. Μικρή μαθήματα χορού, μα ύστερα (κάνω, σταματώ)
18. Επειδή δε δουλειά εδώ, στο εξωτερικό. (βρίσκω, φεύγω)
19. Ενώ αυτός την άσκηση, εμείς δεν , γι' αυτό δεν τίποτα. (εξηγώ, προσέχω, καταλαβαίνω)
20. το λεξικό του όταν (συνηθίζω, χρησιμοποιώ, μελετώ)

Γ. Να συμπληρώσετε τα κενά με κτητικές ή προσωπικές αντωνυμίες.

1. περπατώ συχνά. ;
2. Τι κάνεις εδώ; Περιμένω μια φίλη
3. Είσαι κι σπουδαστής;

4., παιδιά, γιατί δε γράφετε;
5. Τα γράμματά του είναι επάνω στο γραφείο
6. Ο δάσκαλος γράφει στον πίνακα κι γράφουμε στα τετράδια
.....
7. Το όνομά είναι Κυβέλη.
8. είμαστε Ελβετοί. τι είστε;
9. Ποια είναι η διεύθυνσή , Ρούλα;
10. Κύριε, μου δίνετε την ταυτότητά , παρακαλώ;

ΑΝΕΚΔΟΤΟ

- A. — Έλα εδώ, Λέλα, να με βοηθήσεις λιγάκι. Πήγαινε πίσω απ' το αυτοκίνητο και κοίταξε τα φλας. Θέλω να δεις αν ανάβουν.
- B. — Εντάξει, Σωτήρη μου, πάω.
- A. — Πες μου τώρα. Ανάβουν;
- B. — Ναι,....., Όχι,....., Ναι,....., Όχι,.....,
Ναι,....., Όχι,....., Ναι,....., Όχι,.....

Ο σκύλος ήταν μαγνητόφωνο

Χαλούσε τον κόσμο ο σκύλος με τις φωνές του και κυρίως τα απογεύματα και τα βράδια όταν η ηλικιωμένη κυρία, που τον είχε στο σπίτι της, τον άφηνε μόνο και έβγαινε βόλτα.

Οι ένοικοι των άλλων διαμερισμάτων είχαν χάσει την ησυχία τους από τα ουρλιαχτά του σκύλου. Είχαν παρακαλέσει επανειλημμένα την ηλικιωμένη γυναίκα να απομακρύνει το σκύλο από το διαμέρισμά της, αλλά εκείνη δε δεχόταν κουβέντα. Δυο φορές είχαν διαρρήξει άγνωστοι το διαμέρισμά της στο παρελθόν. Ποιος μπορούσε να της εγγυηθεί ότι δε θα γινόταν και τρίτη απόπειρα στο διαμέρισμά της; Αυτό ήταν το επιχείρημα της κυρίας και δεν έδιωχνε το σκύλο.

Ο διαχειριστής της πολυκατοικίας αναγκάστηκε να καταφύγει στην Αστυνομία. Η Αστυνομία όμως διαπίστωσε ότι δεν υπήρχε σκύλος στο διαμέρισμα!

Η ηλικιωμένη γυναίκα, στην προσπάθειά της να περισώσει τα κοσμήματά της από τους διαρρήκτες, είχε αγοράσει μαγνητοταινία με ουρλιαχτά σκύλου και μόλις έφευγε από το διαμέρισμα, έβαζε σε λειτουργία το μαγνητόφωνο...

(Περιοδικό «Ταχυδρόμος» Μάιος 1982)

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποια ώρα της ημέρας ενοχλούσε ο σκύλος τους ενοίκους της πολυκατοικίας και γιατί;
2. Ποιος ήταν ο λόγος που η ηλικιωμένη γυναίκα δε δεχόταν να διώξει το σκύλο της;
3. Τι διαπίστωσε η Αστυνομία όταν έκανε έλεγχο στο διαμέρισμα της κυρίας;
4. Πώς βρίσκετε την ενέργεια της κυρίας;
5. Ένας σκύλος σήμερα μπορεί να φυλάξει μια περιουσία από τους διαρρήκτες;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

A. Να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα:

Ρήμα	Ουσιαστικό
παρακαλώ απομακρύνω εγγυούμαι διαχειρίζομαι αναγκάζομαι καταφεύγω διαπιστώνω προσπαθώ	

B. Να συμπληρώσετε τα κενά των προτάσεων με μία από τις παρακάτω λέξεις ή μ' ένα από τα αντίθετά τους:

χαλώ	≠
ηλικιωμένος	≠
απομακρύνομαι	≠
άγνωστος	≠
βάζω	≠

- Ο αστυφύλακας τους περιεργούς από το χώρο του ατυχήματος.
- Ένα βράδυ πήρε τα πράγματά του και έφυγε σε κατεύθυνση.
- τον κόσμο με τις φωνές της όταν γύρισε στο σπίτι κι έμαθε τι είχε γίνει.
- περισσότερο μπόρεσαν να αναγνωρίσουν τον παλιό τους φίλο.
- πολύ σιτάρι φέτος τα χωράφια;
- Αν και είναι δυο μόνο χρόνια από μένα, φαίνεται ότι είναι πολύ μεγαλύτερή μου.
- μυαλό και προσπάθησε να φτιάξεις τη ζωή σου.
- Το σωστό είναι να προφταίνεις ένα κακό πριν γίνει και όχι το
- Όλοι οι κάτοικοι ενός χωριού είναι μεταξύ τους.
- Τα παιδιά έκαναν παράπονα στη μητέρα τους για τις παραξενιές θείας τους.

Γ. Να συμπληρώσετε τα κενά με τις παρακάτω λέξεις:

η απόπειρα, το επιχείρημα, ο διαχειριστής, το κόσμημα, ο ένοικος, επανειλημμένα, το παρελθόν, η εγγύηση, καταφεύγω, περισώζω, διαπιστώνω

1. Πότε , κυρία μου, ότι σας έκλεψαν το πορτοφόλι σας;
2. Συνήθως μεγάλης αξίας φυλάγονται σε θυρίδες της Τράπεζας.
3. Μια μεγάλη πολυκατοικία έχει τόσους πολλούς που δε γνωρίζονται μεταξύ τους.
4. που χρησιμοποίησε για να μας πείσει ήταν χωρίς λογική βάση.
5. Όταν αγοράζουμε μια ηλεκτρική συσκευή μας δίνουν και για ένα ορισμένο χρονικό διάστημα ότι δε θα χαλάσει αν τη χρησιμοποιούμε σωστά.
6. Ευτυχώς η τελευταία κατά της ζωής του απέτυχε.
7. Φεύγοντας για το εξωτερικό άφησε το Νίκο της περιουσίας του.
8. Για να προστατευτούν από την ξαφνική μπόρα σε ένα παλιό σπίτι.
9. Τα λάθη τής έγιναν μάθημα.
10. τού έκανε παρατηρήσεις, αλλά αυτός δε διορθώθηκε.
11. Δεν μπόρεσαν τίποτε από τα υπάρχοντά τους. Όλα τα παρέσυρε το νερό.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

απόπειρα, η = δοκιμαστική ενέργεια ή πράξη, προσπάθεια χωρίς επιτυχία

διαπιστώνω, -ομαι = βρίσκω ότι κάτι είναι αληθινό ύστερα από έρευνα και έλεγχο

διαχειριστής, ο = αυτός που κρατά και διευθύνει τα οικονομικά

εγγυούμαι = δίνω έγγραφη υπόσχεση για εξασφάλιση του άλλου

επανειλημμένα = πολλές φορές, κατ' επανάληψη

καταφεύγω = πηγαίνω κάπου για ασφάλεια

ουρλιαχτό, το = σκούξιμο σκύλου, δυνατή άναρθρη κραυγή

περισώζω, -ομαι = σώζω κάτι από ένα σύνολο που καταστράφηκε

Από αύριο θα πηγαίνω τη Μαρία στο
σχολείο.

Πρέπει να μαθαίνεις τις άγνωστες λέξεις.

Από αύριο θα την πηγαίνω
στο σχολείο.

Πρέπει να τις μαθαίνεις.

Δε νομίζω ότι σε είδα στη συγκέντρωση.

Γιατί τον φωνάζεις; Γιατί τον θέλω.

Ο αδελφός μου με βοηθά σε όλα μου τα προβλήματα.

Ποιόν ζητάς; Εσένα.

Γιατί με χτύπησες; Συγγνώμη, δεν το ήθελα.

Τον ειδοποίησα τον Παύλο για την αλλαγή του προγράμματος.

Τις περίμενα τις φίλες μου δυο ώρες, αλλά αυτές δεν ήρθαν.

Αγαπάς τους φίλους σου; Και βέβαια τους αγαπώ.

Από τώρα κι ύστερα θα προσέχεις τη δουλειά σου; Ναι, θα την προσέχω.

Γιατί ήθελε εσένα;

Προσέχω τον καθηγητή μου.

Διαβάζω την εφημερίδα και το περιοδικό.

Ζήτησαν εμάς στο τηλέφωνο.

Βλέπω τη γιαγιά και την εγγονή της.

Συναντώ το Σωκράτη και την Ελπίδα δύο φορές την εβδομάδα.

Προσπαθώ να καταλάβω το δάσκαλο.

Γνωρίζεις την Αφροδίτη;

Θα μελετάς τη γραμματική του μαθήματος;

Ξέρετε τον πατέρα μου καιρό;

* * * *

Μου είπε τα νέα.

Σου έστειλαν απάντηση;

Του έδωσε τη διεύθυνσή του.

Δεν της μίλησε πολύ ευγενικά.

Μας πήραν εισιτήριο για το θέατρο.

Η Λουκία θα σας κάνει καφέ κάθε πρωί.

Είπαν να μην τους τηλεφωνεί συχνά.

Εμένα θα μου φέρνουν τα ψώνια στο σπίτι.

Εσάς μπορεί να σας αγοράζει εφημερίδα κάθε πρωί;

Εμάς μας έκλεισαν ραντεβού' εσένα σου έκλεισαν;

Το είπε σ' εμένα χθες;
Πόσα χρωστάς σ' εμένα;

Ναι, μου το είπε.
Δε σου χρωστώ τίποτα.

Ποιος μαγειρεύει για τον Αχιλλέα;
Ποιος μαγειρεύει γι' αυτόν;

Κανένας δεν του μαγειρεύει.
Τρώει έξω.

Τι έδωσες στη Νίκη;
Τι έδωσες σ' αυτήν;

Της έδωσα τα λεφτά που της
χρωστούσα.

Έδωσες σοκολάτα και στο κοριτσάκι;
Έδωσες σοκολάτα και σ' αυτό;

Ναι, του έδωσα για να μην κλαίει.

Είπαν και σ' εσάς να πάτε;
Πήρατε και για μας κανένα γλυκό;

Όχι, δε μας είπαν τίποτε.
Όχι, δε σας πήραμε, γιατί ήταν
κλειστά τα ζαχαροπλαστεία.

Γράψατε στους γονείς σας;
Γράψατε σ' αυτούς;

Ναι, τους γράψαμε τώρα τελευ-
ταία.

Μόνο στις κοπέλες δεν τηλεφώνησες
ακόμη.
Μόνο σ' αυτές δεν τηλεφώνησες
ακόμη.

Πώς! τους τηλεφώνησα χθες.

Τι έκανες στα παιδιά;
Τι έκανες σ' αυτά;

Τους έδωσα ένα γερό ξύλο.

Αγόρασα για την κόρη μου μια κόκκινη μπλούζα.
Αγόρασα γι' αυτήν μια κόκκινη μπλούζα.
Αγόρασα της κόρης μου μια κόκκινη μπλούζα.
Της αγόρασα μια κόκκινη μπλούζα.

Χάρισε στον άντρα της ένα πορτοφόλι.
Χάρισε σ' αυτόν ένα πορτοφόλι.
Χάρισε του άντρα της ένα πορτοφόλι.
Του χάρισε ένα πορτοφόλι.

Λέει στα παιδιά της παραμύθια κάθε βράδυ.
 Λέει σ' αυτά παραμύθια κάθε βράδυ.
 Τους λέει παραμύθια κάθε βράδυ.

Πλήρωσα το νοίκι για την Ελπίδα.
 Γιατί πήρες τον αναπτήρα από το Μανόλη;
 Είναι πολύ ευγενικός. Κρατά στις κυρίες την πόρτα για να περάσουν.
 Θέλω να λες σ' εμένα όλες τις απορίες σου.
 Έφτιαξα για σένα αυτό το γλυκό.
 Γνώρισα στους γονείς μου την καινούρια μου φιλενάδα.
 Ζήτησαν από τους οδηγούς να μην τρέχουν τόσο πολύ.
 Τακτοποίησα αυτό το δωμάτιο για σένα.
 Έχω μια έκπληξη για τα παιδιά απόψε.
 Σ' εσάς διδάξαν αυτό το θέμα;
 Σ' εμένα είναι πολύ αγαπητός αυτός ο άνθρωπος.

Της Καίτης της έδωσα τα λεφτά, αλλά δεν τα πήρε.
 Του Γιώργου του βρήκα τη δουλειά που ήθελε.

* * * *

Έδωσα το βιβλίο στη Μαρία.	Της το έδωσα.
Είπα στο φίλο μου τα νέα.	Του τα είπα.

Εσύ χάρισες στα κορίτσια τις κούκλες;	Ναι, εγώ τους τις χάρισα.
Ποιος σου πούλησε αυτό το ύφασμα;	Η Μαρία μου το πούλησε.

Έδωσες στο Γιάννη τα χαρτιά του; Ναι, ...
 Μήπως μου ανοίξατε τη βαλίτσα; Όχι, ...
 Πέτρο, διαβάζεις στον παππού σου συχνά την εφημερίδα; Ναι, ...
 Μου έφερες το βιβλίο σου; Όχι, ...
 Έστειλες στα παιδιά τα δώρα τους; Ναι, ...
 Ποιος έγραψε την άσκηση για το Γιώργο; Εγώ ...
 Σας έδωσαν τα λεφτά που σας χρωστούσαν; Όχι, ...
 Σου τα χάρισαν αυτά τα γυαλιά; Όχι, ...

* * * *

Μου αρέσει πολύ αυτό το σπίτι.
 Δεν του αρέσουν τα γυαλιά του.
 Της αρέσει να ταξιδεύει.

Σου πάει αυτό το χρώμα.

Της Χριστίνας δεν της πάνε τα μακριά μαλλιά.

Μας φτάνει η ζάχαρη για σήμερα.

Δεν τους φτάνουν τα λεφτά.

Σου άρεσε το έργο;

Του Πέτρου δεν του πάνε αυτά τα
ρούχα. Γιατί τα φορά;

Σας φτάνει το ψωμί;

Της έφτασαν τα γλυκά;

Δε μου άρεσε και πάρα πολύ.

Γιατί του αρέσουν.

Νομίζω, ναι.

Ναι, ήταν αρκετά.

* * * *

Προσωπικές αντωνυμίες

Άμεσο αντικείμενο		Έμμεσο αντικείμενο		
με	εμένα	μου	εμένα	(για) σ' εμένα
σε	εσένα	σου	εσένα	σ' εσένα
τον	αυτόν	του	—	σ' αυτόν
τη(ν)	αυτήν	της	—	σ' αυτήν
το	αυτό	του	—	σ' αυτό
μας	εμάς	μας	εμάς	σ' εμάς
σας	εσάς	σας	εσας	σ' εσάς
τους	αυτούς	τους	—	σ' αυτούς
τις	αυτές	τους	—	σ' αυτές
τα	αυτά	τους	—	σ' αυτά

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

A. Να συμπληρώσετε τα κενά με προσωπικές αντωνυμίες.

1. Πού είναι το παιδί; Δεν βλέπω.
2. Κύριε, παρακαλούμε να μιλάτε πιο αργά, γιατί δε καταλαβαί-
νουμε.
3. Δεν καταλαβαίνω τις ασκήσεις.
4. ξέρεις αυτούς; Ναι, ξέρω. Είναι φίλοι του Αλέκου.

5. Τι θέλεις τη Λιάνα;
6. Πηγαίνουμε στο σπίτι, γιατί φωνάζει η μητέρα μας.
7. Πώς λένε τον αδελφό σου;
8. Στέλα, μίλα πιο δυνατά, παρακαλώ, γιατί δε ακούω.
9. Έμαθες τα νέα; Όχι, δεν έμαθα.
10. Φεύγω, γιατί περιμένει μια ξαδέλφη μου κατά τις επτά.
11. Εγώ μιλώ, αλλά εσύ δε προσέχεις.
12. Ποιος ζωγράφισε αυτές τις κοπέλες; Εγώ ζωγράφισα.

B. Να συμπληρώσετε τα κενά με προσωπικές ή κτητικές αντωνυμίες.

1. Εμένα δε έχει κάνει τίποτα. Αντίθετα είναι πολύ συμπαθητικός.
2. Η Λίτσα ποτέ δεν έκανε τις χάρες που ζητούσαν.
3. Ήξεραν πως πίναμε καφέ το απόγευμα και πάντα πρόσφεραν ένα φλυτζάνι κάθε φορά που πηγαίναμε στο σπίτι
4. Νιόβη, οι κοπέλες είπαν να τηλεφωνείς εγκαίρως όταν πρόκειται για συνεδρίαση.
5. ήταν δύσκολο να πηγαίνουν πιο νωρίς, γιατί τις έφερνε ένας συνάδελφος με το αυτοκίνητό
6. άλλαξαν αμέσως τα παπούτσια που επιστρέψαμε.
7. σας έδωσα τα κλειδιά που ζητήσατε. Έτσι δεν είναι;
8. δάνεισα το αυτοκίνητο, γιατί το δικό ήταν χαλασμένο.
9. Του πατέρα της χάρισε ένα ωραίο βιβλίο και ευχήθηκε «χρόνια πολλά».
10. Έδειξα της μητέρας τις φωτογραφίες που τράβηξα τα Χριστούγεννα.
11. Ο γιατρός απαγορεύει στους ασθενείς να καπνίζουν, όταν βρίσκει αδύνατη την καρδιά
12. είπαμε της Σμαρώς να τηλεφωνήσει, αλλά εκείνη το ξέχασε.

Γ. Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο των παρακάτω εκφράσεων:
μου αρέσει, μου πάει, μου φτάνει

1. Εμένα δε αυτή η εκπομπή, γι' αυτό δεν την παρακολουθώ.
2. Δεν πάει σε πάρτυ και σε χορούς, γιατί δεν
3. Δε θέλω τίποτε άλλο. τα καλά σου λόγια.
4. πολύ το μοντέρνο ντύσιμο.
5. Δεν να μιλούν πολύ.

Δ. Να συμπληρώσετε τα κενά με προσωπικές ή κτητικές αντωνυμίες.

1. Τον Αλέξη και τον αδελφό βλέπω κάθε μέρα στην τάξη.
2. Πού είναι η κ. Αλεξίου και το παιδί ; βλέπεις;
3. Το γράμμα για τους γονείς έγραψα χθες και έστειλα σήμερα.
4. Η Ρένα φεύγει ξαφνικά για την Αθήνα. Τα πράγματά ετοίμασε η μητέρα
5. Της μητέρας μου πάνε πολύ τα γυαλιά.
6. Του Παύλου δεν άρεσε καθόλου το έργο που είδε.
7. Κλείσε το ραδιόφωνο, σε παρακαλώ, γιατί δε αρέσει αυτή η μουσική.
8. Η Σούλα δε μένει μακριά από το σπίτι , γι' αυτό βλέπουμε πολύ συχνά.

Η συμπαθής τάξη των κουτσομπόληδων

Ποτέ μου δεν κατάλαβα γιατί ο κόσμος αντιδράει με τόση προκατάληψη στους κουτσομπόληδες και γιατί τους κουτσομπολεύει με τέτοια μανία. Εγώ, προσωπικά, τους συμπαθώ πολύ. Πιστεύω ότι είναι μια κατηγορία ατόμων με ευρύτατο κύκλο ενδιαφερόντων και μια αξιέπαινη ελευθερία στην έκφραση. Μακάριοι οι κουτσομπόληδες, ότι αυτοί θα κληρονομήσουν τη βασιλεία των ουρανών (αφού θα έχουν θάψει όλους τους υπόλοιπους).

Εξάλλου μια φίλη μου, με έντονες ροπές στο δημιουργικό αυτό σπορ, έχει βρει ένα θαυμάσιο τρόπο να καθησυχάζει τη συνειδησή της:

«Δεν κάνω κουτσομπολιό», δηλώνει στεγνά. «Κάνω... κοινωνική κριτική».

Φοβάμαι ότι οι κουτσομπόληδες είναι μια πολύ παρεξηγημένη ιστορία για λόγους δύο και φαρμακερούς:

1. Σε πολύ σοβαρό αγγλικό περιοδικό διάβασα την πολύ σοβαρή επιστημονική δήλωση ότι το κουτσομπολιό κάνει καλό στα νεύρα και εκτονώνει — με τον ιδανικότερο τρόπο — τον ανθρώπινο οργανισμό.

2. Δεν μπορεί όποιος κι όποιος να κουτσομπολέψει τον πλησίον του. Ο σωστός κουτσομπόλης που σέβεται τον εαυτό του, πρέπει να διαθέτει προσόντα που δεν έχουμε εκτιμήσει απόλυτα: ευαισθησία, παρατηρητικότητα, χιούμορ, ευφράδεια, γερή μνήμη. Είναι, δηλαδή, ένα έμφυτο δώρο ή το έχεις ή δεν το έχεις.

*(Απόσπασμα από το βιβλίο «Από την Έλενα με χαμόγελο»
της Έλενας Ακρίτα)*

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Πώς χαρακτηρίζετε το κουτσομπολιό;
2. Από πού, κατά τη γνώμη σας, ξεκινά η διάθεση για κουτσομπολιό;
3. Συμφωνείτε ότι ένας κουτσομπόλης διαθέτει τα προσόντα που αναφέρει η συγγραφέας;
4. Υπάρχουν άνθρωποι που δεν κουτσομπολεύουν καθόλου;
5. Είναι συμπαθητικοί οι κουτσομπόληδες;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

A. Να συμπληρώσετε τα κενά με μία από τις παρακάτω λέξεις στο σωστό τύπο:

έντονος, -η, -ο, η προκατάληψη, έμφυτος, -η, -ο, η δήλωση, αντιδρώ, η ευαισθησία, η κριτική, εκτονώνω, το προσόν, σέβομαι

1. είναι ένα από τα προσόντα που πρέπει να διαθέτει ένας σωστός καλλιτέχνης.
2. Της αρέσει να κάνει για όλα όσα κάνουν οι άλλοι, ποτέ όμως για ό,τι κάνει αυτή.
3. Η καλοσύνη δεν αποκτιέται με τη διδασκαλία ή την πείρα. Είναι στον άνθρωπο.
4. Το κλάμα έχει αποδειχτεί πως τον ανθρώπινο οργανισμό.
5. Αν θέλεις να βγάλεις σωστά συμπεράσματα, πρέπει να εξετάσεις όλο το ζήτημα χωρίς καμιά
6. Ο πρωθυπουργός πολύ σύντομα θα κάνει στον τύπο για την οικονομική κατάσταση της χώρας.
7. Παρόλο που διέθετε τα περισσότερα απ' όλους τους υποψηφίους δεν τον πήραν στη δουλειά.
8. Ένας άνθρωπος που τον εαυτό του ποτέ δεν κάνει τόσο ανέντιμες πράξεις.
9. Παρ' όλες διαμαρτυρίες του κανένας δεν τον άκουσε.
10. βίαια όταν κατάλαβε ότι προσπαθούσαν να κερδίσουν χρήματα σε βάρος της.

B. Να αντικαταστήσετε τις λέξεις που είναι γραμμένες με πλάγια γράμματα με συνώνυμές τους.

1. Δεν ξέρω τι *μανία* τον έχει πιάσει και μαζεύει όλες αυτές τις πέτρες.
2. Γιατί σου αρέσει να *κουτσομπολεύεις* συνεχώς τους άλλους;
3. Δε μου αρέσει αυτό το χρώμα, γιατί το βρίσκω πολύ *έντονο*.
4. Δε φταίει αυτός αν έχει τόσο αδύνατη *μνήμη*.
5. Τον *σέβομαι*, αλλά δεν είναι δυνατό να κάνω πάντα ό,τι θέλει αυτός.
6. *Μακάριοι* οι άνθρωποι που αντιμετωπίζουν τη ζωή πάντα με αισιοδοξία.

Γ. Να ενώσετε τις παρακάτω προτάσεις ή φράσεις έτσι ώστε να έχετε σωστό νόημα:

Έχει μεγάλη αδυναμία
Πρέπει να βοηθούμε
Την έκαναν αντιπαθητική
Ο κύκλος των ενδιαφερόντων του
Δεν της μιλά όταν τη συναντά,

είναι πολύ στενός.
γιατί είναι παρεξηγημένος.
τον πλησίον μας.
τα φαρμακερά της λόγια.
στην έκφραση.

Δ. Να εξηγήσετε τις παρακάτω εκφράσεις μ' ένα ρήμα:

κάνω κουτσομπολιό =
κάνω δήλωση =
κάνω κριτική =
κάνω παρατήρηση =
κάνω χιούμορ =

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

εκτονώνω, -ομαι = χαμηλώνω την ένταση, χαλαρώνω
έμφυτος, -η, -ο = ψυχική διάθεση ή κλίση που φέρνει ο άνθρωπος μέσα του από τη γέννησή του
ευαισθησία, η = ικανότητα να αισθάνεται κανένας τους ανεπαίσθητους εξωτερικούς ερεθισμούς, λεπτότητα αισθημάτων
ευφράδεια, η = ευχέρεια λόγου, ευγλωττία
πλησίον, ο = συνάνθρωπος
προκατάληψη, η = άδικη και όχι αντικειμενική γνώμη σχηματισμένη από πριν
προσόν, το = εξαιρετική ιδιότητα, προτέρημα, αρετή, προνόμιο, εφόδιο
ροπή, η = κλίση, διάθεση

ΕΒΔΟΜΟ ΜΑΘΗΜΑ

Αύριο θα τελειώσω το βιβλίο που διαβάζω.
Δε θα συναντήσουν τους φίλους τους την ερχόμενη Πέμπτη.
Θα τακτοποιήσει το δωμάτιό της το απόγευμα.

Θα ετοιμάσεις πολλά πράγματα για
το ταξίδι σου;
Πόσο καιρό θα μείνετε στην Κέρκυρα;
Πότε θα κόψετε εισιτήρια για το
θέατρο;
Τι θα κάνει το απόγευμα;
Πότε θα πάνε εκδρομή;
Θα πλύνεις μόνη σου τα ρούχα;

Τι θα δωρίσετε στον Τάκη για τα
γενέθλιά του;
Θα μου τηλεφωνήσεις αύριο;

Θα δανείσουν στην Αθηνά τα βιβλία
που τους ζήτησε;

Όχι, θα ετοιμάσω μόνο μια βα-
λίτσα.

Μόνο μια βδομάδα.

Μα, έκοψα κιόλας.

Θα περάσει από το Πανεπιστήμιο.

Το άλλο σαββατοκύριακο.

Όχι, θα τα στείλω στο καθαρι-
στήριο.

Θα του δώσουμε λεφτά.

Όχι, δε θα μπορέσω, γιατί θα
έχω δουλειά.

Ναι, θα της τα δανείσουν.

* * * *

Έχω ετοιμάσει τα πράγματά μου εδώ και μια ώρα.

Έχουμε γράψει μόνο τρεις ασκήσεις ως τώρα.

Έχει πουλήσει το αυτοκίνητό της από καιρό.

Της έχουν τηλεφωνήσει δέκα φορές από το πρωί.

Έχεις τελειώσει τη δουλειά σου;

Τελείωσες

Έχετε πάει στην Αγγλία;

Πήγατε

Έχει αγοράσει αυτό το βιβλίο;

Αγόρασε

Ναι, την έχω τελειώσει.
τελείωσα.

Όχι, δεν έχουμε πάει.
πήγαμε

Ναι, το έχει αγοράσει.
αγόρασε

Το έχετε δει αυτό το έργο;
είδατε

Ναι, το είδαμε την προηγούμενη
εβδομάδα.

Έχεις κόψει το χέρι σου;

Ναι, το έκοψα χθες το πρωί.

Έκοψες

Έχουν αρχίσει να κάνουν γυμναστική;

Ναι, άρχισαν την προηγούμενη

Άρχισαν

εβδομάδα.

* * * *

Είχα φύγει κιόλας από το σπίτι όταν τηλεφώνησες.

Στις προηγούμενες εξετάσεις δεν είχα απαντήσει σωστά.

Πέρσι τέτοιο καιρό δεν είχαμε τελειώσει ακόμη το βιβλίο.

Είχε σταματήσει τη δουλειά, όταν γύρισε ο πατέρας του.

Την είχαν συναντήσει πριν από αυτόν και είχαν μάθει τα νέα.

Γιατί δεν κράτησες σημειώσεις;

Γιατί δεν είχα πάρει μολύβι.

Του είχε δανείσει κι αυτός λεφτά;

Δυστυχώς, και δεν τα πήρε ποτέ
πίσω.

Είχαν φάει όταν πήγες;

Έτρωγαν εκείνη την ώρα.

Δεν είχες δοκιμάσει ποτέ πριν αυτό
το ποτό;

Όχι, αλλά όταν το δοκίμασα
μου άρεσε πολύ.

* * * *

Θα έχω καθαρίσει το σπίτι ώσπου να γυρίσει ο πατέρας.

Θα το έχουμε ξεχάσει ως αύριο.

Θα έχει μάθει τα ελληνικά αρκετά καλά ως το τέλος του χρόνου.

Πιστεύω ότι θα έχουν πάρει γράμμα τους πριν από το τέλος της εβδομάδας.

Θα έχεις γυρίσει ως τη μία;

Σίγουρα θα έχω γυρίσει.

Θα τα έχει ελέγξει όλα ως το μεσημέρι;

Δεν πιστεύω.

Γιατί δε θα τα έχει τακτοποιήσει ως τις
οκτώ;

Γιατί είναι πάρα πολλά.

* * * *

Απλός μέλλοντας

<i>Βαρύτονα</i>	<i>Συνηρημένα α' τάξη</i>	<i>Συνηρημένα β' τάξη</i>
θα γράψ-ω	θα μελετήσ-ω	θα τηλεφωνήσ-ω
θα γράψ-εις	θα μελετήσ-εις	θα τηλεφωνήσ-εις
θα γράψ-ει	θα μελετήσ-ει	θα τηλεφωνήσ-ει
θα γράψ-ουμε	θα μελετήσ-ουμε	θα τηλεφωνήσ-ουμε
θα γράψ-ετε	θα μελετήσ-ετε	θα τηλεφωνήσ-ετε
θα γράψ-ουν	θα μελετήσ-ουν	θα τηλεφωνήσ-ουν

Παρακείμενος

<i>Βαρύτονα</i>	<i>Συνηρημένα α' τάξη</i>	<i>Συνηρημένα β' τάξη</i>
έχω γράψ-ει	έχω μελετήσ-ει	έχω τηλεφωνήσ-ει
έχεις γράψ-ει	έχεις μελετήσ-ει	έχεις τηλεφωνήσ-ει
έχει γράψ-ει	έχει μελετήσ-ει	έχει τηλεφωνήσ-ει
έχουμε γράψ-ει	έχουμε μελετήσ-ει	έχουμε τηλεφωνήσ-ει
έχετε γράψ-ει	έχετε μελετήσ-ει	έχετε τηλεφωνήσ-ει
έχουν γράψ-ει	έχουν μελετήσ-ει	έχουν τηλεφωνήσ-ει

Υπερσυντέλικος

<i>Βαρύτονα</i>	<i>Συνηρημένα α' τάξη</i>	<i>Συνηρημένα β' τάξη</i>
είχα γράψ-ει	είχα μελετήσ-ει	είχα τηλεφωνήσ-ει
είχες γράψ-ει	είχες μελετήσ-ει	είχες τηλεφωνήσ-ει
είχε γράψ-ει	είχε μελετήσ-ει	είχε τηλεφωνήσ-ει
είχαμε γράψ-ει	είχαμε μελετήσ-ει	είχαμε τηλεφωνήσ-ει
είχατε γράψ-ει	είχατε μελετήσ-ει	είχατε τηλεφωνήσ-ει
είχαν γράψ-ει	είχαν μελετήσ-ει	είχαν τηλεφωνήσ-ει

Τετελεσμένος μέλλοντας

<i>Βαρύτονα</i>	<i>Συνηρημένα α' τάξη</i>	<i>Συνηρημένα β' τάξη</i>
θα έχω γράψ-ει	θα έχω μελετήσ-ει	θα έχω τηλεφωνήσ-ει
θα έχεις γράψ-ει	θα έχεις μελετήσ-ει	θα έχεις τηλεφωνήσ-ει
θα έχει γράψ-ει	θα έχει μελετήσ-ει	θα έχει τηλεφωνήσ-ει
θα έχουμε γράψ-ει	θα έχουμε μελετήσ-ει	θα έχουμε τηλεφωνήσ-ει
θα έχετε γράψ-ει	θα έχετε μελετήσ-ει	θα έχετε τηλεφωνήσ-ει
θα έχουν γράψ-ει	θα έχουν μελετήσ-ει	θα έχουν τηλεφωνήσ-ει

Απλός μέλλοντας μερικών ανώμαλων ρημάτων

<i>Ενεστώτας</i>	<i>Απλός μέλλοντας</i>	<i>Ενεστώτας</i>	<i>Απλός μέλλοντας</i>
βλέπω	θα δω	πίνω	θα πιω
βρίσκω	θα βρω	τρώω (τρώγω)	θα φάω
λέω (λέγω)	θα πω	παίρνω	θα πάρω
πηγαίνω (πάω)	θα πάω		

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

A. Να συμπληρώσετε τα κενά με το συνεχή ή απλό μέλλοντα των ρημάτων που είναι στην παρένθεση.

1. το νοίκι μου αύριο. (πληρώνω)
2. Κάθε φορά που σπίτι, σας την καινούρια μου διεύθυνση. (αλλάζω, στέλνω)
3. Από τώρα και ύστερα δε τίποτε το βράδυ, μόνο ένα γάλα. (τρώω, πίνω)
4. Ο φίλος μου μου είπε πως ποτέ δε με (ξεχνώ)
5. Το αποφάσισα. το τσιγάρο. (κόβω)
6. να ετοιμάσω το αυριανό φαγητό από σήμερα το απόγευμα. (προσπαθώ)
7. Πιστεύει ότι κάποια μέρα να κερδίσει πολλά λεφτά. (μπορώ)
8. Πες μου τι θέλεις και σου το αμέσως. (δίνω)
9. Από δω και πέρα δε αργά στο σπίτι. (επιστρέφω)
10. Αύριο διαίτα, γιατί θέλω να χάσω τουλάχιστο πέντε κιλά. (αρχίζω)

B. Να αντικαταστήσετε τον αόριστο με παρακείμενο, όπου είναι δυνατό.

1. Μαγειρεύεις τίποτα για σήμερα;
2. Έπλεξε ένα ωραίο πουλόβερ.
3. Πήγαμε σ' αυτή την πόλη πολλές φορές.
4. Δε διάβασα τα νέα χθες.
5. Τα παιδιά έπαιξαν πολύ το απόγευμα.

6. Άνοιξα τα παράθυρα του δωματίου μου από το πρωί.
7. Του έκλεψαν το αυτοκίνητό του από καιρό.
8. Άλλαξε πολύ από τότε που γύρισε από το ταξίδι του.

Γ. Να διαλέξετε το σωστό τύπο των ρημάτων και να συμπληρώσετε τα κενά.

1. τα νέα στην εφημερίδα και ύστερα τα άκουσα στο ραδιόφωνο.
 - α. έχω διαβάσει
 - β. είχα διαβάσει
 - γ. θα έχω διαβάσει
2. Δε θα του τηλεφωνήσουν, γιατί κιόλας από το σπίτι του.
 - α. θα έχει φύγει
 - β. θα φύγει
 - γ. είχε φύγει
3. Δεν ακόμα τα πιάτα, γιατί είχα άλλη δουλειά να κάνω.
 - α. θα πλένω
 - β. έχω πλύνει
 - γ. είχα πλύνει
4. όλα τα λεφτά πριν από το τέλος του μήνα, γι' αυτό θα ζητήσει δανεικά.
 - α. θα έχει ξοδέψει
 - β. θα ξοδεύει
 - γ. ξόδευε
5. Τα μαθήματα εδώ και πολύ καιρό.
 - α. θα σταματήσουν
 - β. έχουν σταματήσει
 - γ. είχαν σταματήσει
6. Ο πατέρας του δεν ακόμη, όταν αυτός έφυγε για το σχολείο.
 - α. είχε ξυπνήσει
 - β. θα έχει ξυπνήσει
 - γ. έχει ξυπνήσει
7. Πιστεύω ότι ως το επόμενο καλοκαίρι την απάντησή του στην εταιρία.
 - α. είχε στείλει
 - β. έχει στείλει
 - γ. θα έχει στείλει

8. Δεν του είπα τίποτε άλλο, γιατί κατάλαβα ότι κιόλας την απόφασή του.

- α. είχε πάρει
- β. θα έχει πάρει
- γ. θα πάρει

Δ. Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο των ρημάτων που είναι στην παρένθεση.

1. Δε τώρα το ρολόι μου' εδώ και αρκετές μέρες.
(χαλώ, χαλώ)
2. Αλέκα, πού το πουλόβερ μου και δεν το ; (βάζω, βρίσκω)
3. πολύ καιρό, γι' αυτό δεν ότι ο άντρας της πέρσι. (λείπω, ξέρω, πεθαίνω)
4. Δεν τίποτα το μεσημέρι, γιατί η γυναίκα μου το φαγητό. (τρώω, καίω)
5. Όταν τηλεφώνησα, η μητέρα της μου ότι στην αγορά. (λέω, πηγαίνω)
6. Δεν ποτέ πληροφορίες σε ανθρώπους που δεν τους ήξερε καλά. (δίνω)
7. Αύριο την καφέ της φούστα. (φορώ)
8. Δε πουθενά αυτά που της είπα και σίγουρα ως αύριο τι πρέπει (σημειώνω, ξεχνώ, κάνω)

Η Λωξάντρα

Η Λωξάντρα ήτανε τότες τριάντα χρονών. Είχε γηροκομήσει τον μπαμπά της, είχε ξετινάξει τα αδελφάκια της, ήτανε πια λεύτερη να παντρευτεί. Πήρε λοιπόν το δίσκο και μπήκε στο σαλόνι, για να τη δει ο γαμπρός και να τον δει και κείνη. Και ήταν τόσο συγκινητικό το θέαμα ετούτης της νταρντάνας με το παιδικό πρόσωπο και το γυναικείο το κορμί, σαν στάθηκε μπροστά στο Δημητρό χωρίς ψευτοντροπές, χωρίς καμιά προσποίηση, που ο Δημητρός ταράχτηκε.

Για φαντάσου! Όμορφη δεν ήταν, γιατί η όμορφη κοπέλα έπρεπε να 'χει μέση δακτυλίδι, πρόσωπο χλωμό και ώμους στρογγυλούς, όπως ήταν η Θεανώ. Και όμως, γιατί ταράχτηκε έτσι ο Δημητρός; Γιατί είπε το «ναι» αμέσως, χωρίς να βεβαιωθεί καν αν ήταν κατάλληλη να μεγαλώσει τα παιδιά του, αφού για χατίρι των παιδιών παντρεύονταν; Κύριε ελέησον!

(Απόσπασμα από το βιβλίο «Λωξάντρα»
της Μαρίας Ιορδανίδου)

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιες ήταν οι υποχρεώσεις που δέσμευαν τη Λωξάντρα και δεν την άφηναν να παντρευτεί;
2. Πώς ήταν η Λωξάντρα;
3. Γιατί ταράχτηκε ο Δημητρός;
4. Πώς ήταν το πρότυπο της ομορφιάς εκείνη την εποχή;
5. Ήταν ξαναπαντρεμένος ο Δημητρός;
6. Γιατί ήθελε να ξαναπαντρευτεί;
7. Ποιο νομίζετε ότι είναι το πρότυπο της ομορφιάς σήμερα;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

A. Να γράψετε τα αντίθετα των παρακάτω λέξεων:

1. μεγαλώνω ≠
2. ελεύθερη ≠
3. πήρε ≠
4. μπήκα ≠
5. μπροστά ≠
6. όμορφος ≠
7. κατάλληλος ≠

B. Να συμπληρώσετε τα κενά με την κατάλληλη λέξη.

1. Έβαλε στο πικάπ και κάθισε ν' απολαύσει τη θαυμάσια μουσική.
2. Ποτέ της δεν ένιωσε, πάντα είχε ένα σωρό υποχρεώσεις που τη δέσμευαν.
3. Ο Λάκης δεν είναι άνθρωπος γι' αυτήν τη δουλειά, γιατί είναι πολύ δειλός.
4. Τ' άσχημα νέα που πήρε τον και τον έκαναν να χάσει το χρώμα του.
5. Οι πολύχρωμες στολές των χορευτών και οι ωραίοι σχηματισμοί τους ήταν ένα υπέροχο
6. Πριν από χρόνια όλες οι κοπέλες προσπαθούσαν να έχουν μέση
7. Το ενδιαφέρον που έδειξε για το πρόβλημά μου ήταν πραγματικά πολύ
8. της πρόσωπο έδειχνε ότι ήταν άρρωστη.
9. ήταν πολύ μικρός και δε χωρούσε όλα τα ποτήρια.
10. Του χάλασε το χαρακτήρα, γιατί του κάνει πάντα όλα και δεν του λέει ποτέ όχι.

ΑΚΡΟΣΤΙΧΙΔΑ

1. Σ — — — — —
2. Υ — — — —
3. Γ — — — — —
4. Κ — — — — —
5. Ι — — — —
6. Ν — — — — —
7. Η — — — —
8. Τ — — — — —
9. Ι — — — —
10. Κ — — — — —
11. Ο — — — — —
12. Σ — — — — —

1. σύνθεση, συνδυασμός
2. η κατάσταση αυτού που κοιμάται
3. ο άντρας της κόρης μου είναι δικός μου
4. τα τρώμε στους γάμους
5. άγιος, θείκος
6. αυτός που υπάρχει μόνο στο νου
7. λάμπει την ημέρα
8. αναστατώνω, προκαλώ ταραχή
9. έχω νομικό κύρος
10. αυτός που πρέπει, ο σωστός
11. η ωραιότητα
12. σημείο ή αντικείμενο που σημαδεύει κανείς

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

γηροκομώ, -ιέμαι = περιποιούμαι, φροντίζω κάποιο γέρο

δίσκος, ο = χρήσιμο σκεύος για τη μεταφορά ποτηριών στο σερβίρισμα· κυκλική μεταλλική πλάκα που χρησιμοποιείται στο αγώνισμα της δισκοβολίας· κυκλική πλάκα όπου είναι γραμμένη μουσική και τραγούδια

θέαμα, το = αυτό που βλέπει κάποιος· παράσταση στο θέατρο ή προβολή ταινίας στον κινηματογράφο

καν = καθόλου, ούτε, ή

κορμί, το = το σώμα του ανθρώπου εκτός από το κεφάλι και τα άκρα

νταρντάνα, η = μεγαλόσωμη γυναίκα· βαρύ και μεγάλο πλοίο

ξετινάζω, -ομαι = τινάζω εντελώς· παίρνω όλα τα χρήματα κάποιου· καταρρίπτω όλα τα επιχειρήματα αντιπάλου· μεγαλώνω παιδιά

προσποίηση, η = υποκρισία, επιτήδευση, αφύσικος τρόπος συμπεριφοράς

συγκινητικός, -ή, -ό = αυτός που προκαλεί συγκίνηση, ταραχή της ψυχής από λύπη ή χαρά

ταράζω, -ομαι = αναστατώνω· ανακατώνω· προκαλώ ταραχή, καταστρέφω τη γαλήνη· συγκλονίζω

χατίρι, το = η χάρη, η εξυπηρέτηση

χλωμός, -ή, -ό = ωχρός, κίτρινος· καταφοβισμένος

ώμος, ο = το επάνω και πίσω μέρος του θώρακα

ΟΓΔΟΟ ΜΑΘΗΜΑ

Θέλω να γυρίσω νωρίς σήμερα.

Του είπαν να μη μιλήσει καθόλου γι' αυτό το θέμα.

Το να κρύβεις την αλήθεια από τους φίλους σου είναι λάθος.

Μπορείς να μου κάνεις μια χάρη;

Μπορώ να βγώ για λίγο;

Να οδηγήσω το αυτοκίνητό σου
λίγο;

Να πάω μόνος;

Θα προσπαθήσω.

Ναι, να βγεις.

Όχι, να μην το οδηγήσεις.

Γιατί να μην πας; Θα βρεις παρέα
εκεί.

Πρέπει οπωσδήποτε να πάρω το
πτυχίο μου φέτος.

Προσπάθησες να μην κλάψεις;

Θέλετε να περάσετε εσείς από το
σπίτι μου;

Πέρασε στις εξετάσεις χωρίς
να μελετήσει;

Έχετε να βγείτε πολύ καιρό;

Πώς να το πω αυτό στα ελληνικά;

Προτιμάς να μείνεις στο σπίτι

παρά να πας μαζί τους;

Μακάρι να μπορέσεις.

Ναι, αλλά δεν τα κατάφερα.

Ναι, φτάνει να μου δώσετε τη
διεύθυνσή σας.

Έτσι λέει, αλλά δεν μπορώ να
τον πιστέψω.

Δύο εβδομάδες.

Πού να ξέρω; Δεν έχω ιδέα.

Ναι, το προτιμώ.

* * * *

Πέτρο, σβήνε τα φώτα όταν φεύγεις από το σπίτι.

Μαρία, Λίνα, ανοίγετε τα παράθυρα του δωματίου σας κάθε πρωί.

Γιώργο, (να) μην αφήνεις τα βιβλία σου εδώ κι εκεί.

Παιδιά, (να) μην ξοδεύετε πολλά χρήματα κάθε μέρα.

Νίκο, Άννα, προσέχετε! Μην τρέχετε τόσο γρήγορα, γιατί θα πέσετε.

Σοφία, φόρα ζακέτα όταν κάνει ψύχρα.

Χριστο, Μάρθα, χτυπάτε πρώτα την πόρτα, όταν μπαίνετε στο δωμάτιο.

Αλέκο, (να) μη βουτάς στη θάλασσα με γεμάτο στομάχι.

Γιολάντα, Δημήτρη, (να) μη μιλάτε την ώρα του μαθήματος.

Απόστολε, να παρακολουθείς όλα τα μαθήματα ανελλιπώς.
 Μαριάννα, Θανάση, προσπαθείτε πάντα να είστε στην ώρα σας.
 Φίλε μου, (να) μην αδιαφορείς για τους συνανθρώπους σου.
 Λάκη, Δέσποινα, (να) μη δημιουργείτε προβλήματα στην τάξη.

Πέτρο, σβήσε τα φώτα όταν φύγεις από το σπίτι.
 Μαρία, Λίνα, ανοίξτε τα παράθυρα του δωματίου σας τώρα που είναι πρωί.
 Γιώργο, (να) μην αφήσεις πάλι τα βιβλία σου εδώ κι εκεί.
 Παιδιά, (να) μην ξοδέψετε πολλά χρήματα σήμερα.
 Νίκο, Άννα, προσέξτε! Μην τρέξετε, γιατί θα πέσετε.

Σοφία, φόρεσε ζακέτα, γιατί κάνει κρύο.
 Χρίστο, Μάρθα, χτυπήστε πρώτα την πόρτα, πριν μπειτε στο δωμάτιο.
 Αλέκο, (να) μη βουτήξεις στη θάλασσα τώρα που έχεις γεμάτο στομάχι.
 Γιολάντα, Δημήτρη, (να) μη μιλήσετε ξανά την ώρα του μαθήματος.

Απόστολε, παρακολούθησε τα μαθήματά σου ανελλιπώς φέτος.
 Μαριάννα, Θανάση, προσπαθήστε να είστε στην ώρα σας.
 Φίλε μου, (να) μην αδιαφορήσεις ποτέ για τους συνανθρώπους σου.
 Λάκη, Δέσποινα, (να) μη δημιουργήσετε άλλη φορά προβλήματα στην τάξη.

* * * *

Γιώργο, άνοιξε την τηλεόραση. Άνοιξέ την, σε παρακαλώ.
 Προσέχετε το μωρό όση ώρα θα λείπω. Προσέχετε το όση ώρα θα λείπω.
 Πες στην Ισμήνη το ανέκδοτο. Πες της το.
 Μαρία, δάνεισέ μου τις βελόνες σου. Δάνεισέ μου τες.

Παρακαλώ, δάνεισε

σ' εμένα
 στο Θάνο
 στη Χάρη
 στο παιδί
 σ' εμάς
 στους φίλους
 στις φίλες
 στα παιδιά

τον αναπτήρα
 την εφημερίδα
 το βιβλίο
 τους αναπτήρες
 τις εφημερίδες
 τα βιβλία

σου.

Διαβάζω πολλά βιβλία όποτε έχω ελεύθερο χρόνο.
 Προσέχουμε πολύ, όταν περνούμε απέναντι.
 Το καλοκαίρι δεν κλείνω τα παράθυρα το βράδυ.

Αγαπώ τη δουλειά μου.
 Περπατώ χωρίς να σκύβω.
 Δε φωνάζουμε στο δρόμο.
 Τιμωρούμε όποιους κάνουν αταξία.
 Καλεί όλους τους φίλους του στα πάρτυ που κάνει, δεν εξαιρεί κανέναν.
 Δε χτυπούμε ποτέ τα παιδιά.

Ετοιμάζω το φαγητό πριν από το μεσημέρι.
 Δε λείπω καθόλου από το σπίτι.
 Διώχνω τα ζώα από τον κήπο.
 Δε μαγειρεύω, γιατί τρώμε έξω.
 Δε χρησιμοποιώ το λεξικό μου όταν γράφω έκθεση.
 Σταμάτησα έναν περαστικό και τον ρώτησα την ώρα.
 Προσπαθώ να τα βγάλω πέρα μόνος μου.

* * * *

Απλή υποτακτική

<i>Βαρύτονα</i>	<i>Συνηρημένα α' τάξη</i>	<i>Συνηρημένα β' τάξη</i>
να γυρίσ-ω να γυρίσ-εις να γυρίσ-ει να γυρίσ-ουμε να γυρίσ-ετε να γυρίσ-ουν	να μιλήσ-ω να μιλήσ-εις να μιλήσ-ει να μιλήσ-ουμε να μιλήσ-ετε να μιλήσ-ουν	να οδηγήσ-ω να οδηγήσ-εις να οδηγήσ-ει να οδηγήσ-ουμε να οδηγήσ-ετε να οδηγήσ-ουν

Άρνηση υποτακτικής

να μη γυρίσω	να μη μιλήσω	να μην οδηγήσω
--------------	--------------	----------------

Συνεχής προστακτική

<i>Βαρύτονα</i>	<i>Συνηρημένα α' τάξη</i>	<i>Συνηρημένα β' τάξη</i>
κλεί-νε (να κλείνεις) κλείν-ετε (να κλείνετε)	αγάπ-α (να αγαπάς) αγαπ-άτε (να αγαπάτε)	— να προσπαθείς προσπαθ-είτε (να προσπαθείτε)

Απλή προστακτική

Βαρύτονα	Συνηρημένα α' τάξη	Συνηρημένα β' τάξη
κλείσ-ε (να κλείσεις) κλείσ-τε (να κλείσετε)	αγάπησ-ε (να αγαπήσεις) αγαπήσ-τε (να αγαπήσετε)	προσπάθησ-ε (να προσπαθήσεις) προσπαθήσ-τε (να προσπαθήσετε)

Άρνηση προστακτικής

να μην κλείνεις να μην κλείνετε	να μην αγαπάς να μην αγαπάτε	να μην προσπαθείς να μην προσπαθείτε
να μην κλείσεις να μην κλείσετε	να μην αγαπήσεις να μην αγαπήσετε	να μην προσπαθήσεις να μην προσπαθήσετε

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

- A. Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο των ρημάτων που είναι στην παρένθεση.
1. Θέλει στο εξωτερικό, για τον τρόπο ζωής των άλλων λαών. (ζω, γνωρίζω)
 2. Τι προτιμάς, ή αμέσως δουλειά; (σπουδάζω, πιάνω)
 3. Του είναι τρομερά δύσκολο αυτά που του αυτός ο ψεύτης. (πιστεύω, λέω)
 4. Περιμέναμε λίγο, για τι ακριβώς έγινε. (ηρεμώ, λέω)
 5. Με το σε ακατάλληλη στιγμή έκανες τα πράγματα πιο άσχημα. (πάω)
 6. Περιμέναμε, πριν (ξημερώνει, ξεκινώ)
 7. Σας παρακαλώ, μια ματιά στην εφημερίδα σας; (ρίχνω)
 8. Πρέπει αύριο, μόλις το αεροπλάνο τους. (τηλεφωνώ, φτάνω)
 9. τη Μαίρη, πριν τα λουλούδια; (ρωτώ, κόβω)

10. Βαριέται , γι' αυτό λεωφορείο. (περπατώ, παίρνω)
- B. Να ενώσετε τις παρακάτω προτάσεις ή φράσεις κάνοντας τις απαραίτητες αλλαγές:
1. Η Χρυσάνθη είπε
Η Χρυσάνθη θέλει
Η Χρυσάνθη φτάνει σπίτι πριν επιστρέψει ο άντρας της
 2. Οι φοιτητές πρέπει
Οι φοιτητές τηλεφωνούν
Οι φοιτητές μαθαίνουν τα αποτελέσματα των εξετάσεων
Οι φοιτητές έγραψαν χθες
 3. Ο κύριος Σεβαστός πρέπει
Ο κύριος Σεβαστός πηγαίνει στο σταθμό
Ο κύριος Σεβαστός συναντά τη γυναίκα του
Η γυναίκα του θα φτάσει σε λίγο
- Γ. Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο των λέξεων που είναι στην παρένθεση.
1. Παδιά, μη τον πίνακα. Γράφω ακόμη. (σβήνω)
 2. το χέρι μου δυνατά. (σφίγγω)
 3. γρήγορα να τον προλάβει. (τρέχω)
 4. Γιάννη, ένα ποτήρι νερό, σε παρακαλώ. (φέρνω, εγώ)
 5. επιτέλους! Δεν το έκανε επίτηδες. (καταλαβαίνω, αυτός)
 6. Μη τις πρωινές εφημερίδες στο δωμάτιό μας. Θα κατεβούμε οι ίδιοι να τις πάρουμε. (στέλνω, εμείς)
 7. αυτό τον πίνακα. Σου αρέσει; (κοιτάζω)
 8. Φίλοι μου, τα νέα σας τακτικά. (γράφω, εμείς)
 9. Κύριε, ν' ανέβω στο λεωφορείο, σας παρακαλώ. (βοηθώ, εγώ)
 10. Μάγδα, το δωμάτιό σου. (τακτοποιώ)
 11. Μητέρα, θα σου πω την αλήθεια, αλλά μη (μαλώνω, εγώ)

Η μοιραία

Είναι φίλες. Τη μια τη λένε Ελένη και έμεινε Ελένη. Την άλλη τη λένε Ελένη και έγινε Λελέ. Η Ελένη είναι καλή. Η Λελέ είναι σαχλή. Η Ελένη είναι νόστιμη και δε νομίζει πως μπορεί να γίνει εξαιτίας της ξανά ο Τρωικός. Η Λελέ όμως το νομίζει. Η ωραία Λελέ - έτσι θέλει να τη λένε.

Είναι μοιραία. Ξυρίζει το φρύδι της. Ύστερα παίρνει ένα κατάμαυρο μολύβι και ζωγραφίζει κάτι φρύδια, όπως ακριβώς του Μεφιστοφελή στα μελοδράματα. Από κάτω απ' τα φρύδια της τα μάτια της τα κρατά πάντα ακίνητα και πάντα να κοιτούν στο ίδιο μέρος βαθυστόχαστα. Αφήνει τα μαλλιά της να μακραίνουν και να κρέμονται ίσια μέχρι τους ώμους. Πότε πότε πέφτουν και κλείνουν το ένα μάτι της σαν μπερντές και τότε τινάζει το κεφάλι και τα ρίχνει πίσω. Περπατά αργά. Μιλά αργά. Σηκώνει το χέρι της αργά και κοιτά το χέρι της αργότερα.

Τη ρωτάς: —Λελέ, σου αρέσουν οι κεφτέδες;

Σκέφτεται. Ύστερα κοιτά τον ουρανό σαν κότα που ρούφηξε νερό και θέλει να το καταπιεί. Ύστερα κατεβάζει το κεφάλι αργά, τινάζει το μαλλί αργά, γυρίζει το κεφάλι της αργότερα, σε κοιτά μέσα στα μάτια και σου λέει βαρυσήμαντα:

— Νννναι! Σπάνια χαμογελά. Πιο σπάνια μιλά. Είναι βαρύγδουπη, θανάσιμη, με δυο λόγια «μοιραία». Κι έχει τη βαθιά πεποίθηση ότι όποιον άντρα καταδεχτεί να κοιτάξει με το μάτι της το ακαταμάχητο, τον φέρνει κορόνα γράμματα. Κανείς δεν μπορεί να της βγάλει την ιδέα ότι είναι τύπος «βάμπ» του κινηματογράφου, απ' αυτούς που αδικούνται στην Ελλάδα. Αλλοίθωρη δεν είναι. Αλλοιθωρίζει όμως από γοητεία. Γιατί, καθώς σφίγγεται να δώσει στο πρόσωπό της δύναμη μαγνητική, συγκλίνουν οι κόρες των ματιών της και σου έρχεται να βγάλεις το παπούτσι και να την κοπανίσεις στο κεφάλι. Πάντως εγώ κάνω υπομονή και προσπαθώ να τη φέρω στα λογικά της — ν' αφήσει τα κινηματογραφικά, να γίνει άνθρωπος.

*(Απόσπασμα από τη «Μοιραία» του Δημ. Ψαθά
από το βιβλίο «Ο Έρωσ στο εδώλιο»)*

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Περιγράψτε τις δύο φίλες.
2. Πώς συμπεριφέρεται η Λελέ και πώς εξηγείται αυτό το φέρσιμο;
3. Πώς αντιμετωπίζουν συνήθως οι άνθρωποι τους τύπους σαν τη Λελέ;
4. Τι εννοούμε όταν λέμε ότι μια γυναίκα είναι μοιραία;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

A. Να γράψετε τα αντίθετα των παρακάτω λέξεων:

νόστιμος	≠
κατάμαυρος	≠
ακίνητος	≠
αργά	≠
δύναμη	≠
σπάνιος	≠
συγκλίνω	≠
υπομονή	≠
σηκώνω	≠
μακραίνω	≠
βαθύς	≠

B. Να σχηματίσετε ζευγάρια και μ' αυτά να συμπληρώσετε τα κενά των παρακάτω προτάσεων:

ακαταμάχητα	ματιά
μαγνητική	μάτια
μοιραίο	άνθρωπος
ακλόνητη	μεζές
αλλοίθωρα	επιχειρήματα
βαθυστόχαστος	πεποίθηση
νόστιμος	γράμματα
κορόνα	λάθος

1. Διάλεξε κι έβαλε στο πιάτο του τους πιο
2. Ήταν να κάνουν παιδιά αφού από την αρχή δε συμφωνούσαν και ήθελαν να χωρίσουν.
3. Ποτέ δε θα τον ακούσεις να λέει σαχλαμάρες' είναι σοβαρός και
4. Όταν σε κοιτάζει σε αιχμαλωτίζει με του.
5. Έπεισες τους συνομιλητές σου, γιατί πρόβαλες
6. Δίνουν γυαλιά για συνήθως ή κάνουν εγχείριση.
7. Ξεκινώντας με ότι θα πετύχει στη ζωή του, κατάφερε να κάνει όλα του τα όνειρα πραγματικότητα.

8. Ἄφησαν την τύχη ν' αποφασίσει γι'αυτούς ρίχνοντας

.....

Γ. Να δώσετε για το κάθε ρήμα ένα ουσιαστικό που να έχει την κατάληξη -μα.

αδικῶ
 κρεμῶ
 τινάζω
 ξυρίζω
 κρατῶ
 κοιτάζω
 περπατῶ
 περνῶ
 ανεβάζω
 κατεβάζω
 αλλοιθωρίζω

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

αδικῶ, -ιέμαι = βλάπτω, κάνω κάτι σε κάποιον που δείχνει ἔλλειψη δικαιοσύνης

ακαταμάχητος, -η, -ο = αὐτός που δεν μπορεί να καταπολεμηθεῖ, ο ἀκατανίκητος

ἀκίνητος, -η, -ο = αὐτός που δεν κινεῖται· αὐτός που δεν μπορεί να μετακινηθεῖ

αλλοιθωρος, -η, -ο = αὐτός που ἔχει στραβισμό

βαθυστόχαστος, -η, -ο = αὐτός που στοχάζεται βαθιά, που συλλαμβάνει βαθιά νοήματα

βαρύγδουπος, -η, -ο = αὐτός που προξενεῖ βαρὺ κρότο

βαρυσήμαντος, -η, -ο = ο πολὺ σημαντικός, αὐτός που ἔχει μεγάλη σπουδαιότητα

γοητεία, η = μαγεία, θελκτικὴ ἐπίδραση

θανάσιμος, -η, -ο = αὐτός που φέρνει το θάνατο

καταπίνω, -ομαι = κατεβάζω ἀπὸ το φάρυγγα στο στομάχι

κεφτές, ο = ἓνα εἶδος φαγητοῦ που γίνεται ἀπὸ κιμᾶ που τηγανίζεται σε σφαιροειδεῖς βόλους

κοπανίζω, -ομαι (κοπανῶ, -ιέμαι) = χτυπῶ, δέρνω· ἐπαναλαμβάνω τα ἴδια συνέχεια

κρέμομαι = κρεμιέμαι, εἶμαι κρεμασμένος ἀπὸ κάπου· ἐξαρτῶμαι ἀπὸ κάποιον

- μαγνητικός, -ή, -ό = αυτός που έχει τις ιδιότητες του μαγνήτη· αυτός που ασκεί μεγάλη και μυστηριώδη επίδραση
- μελόδραμα, το = δράμα με μουσική και τραγούδια, η όπερα· το κτίριο του θεάτρου όπου παίζεται το μελόδραμα
- μοιραίος, -α, -ο = αυτός που καθορίζεται από τη μοίρα, ο αναπόφευκτος· αυτός που φέρνει δυστυχία, ο καταστρεπτικός, ο ολέθριος
- μπερντές, ο = κουρτίνα, παραπέτασμα από ύφασμα
- νόστιμος, -η, -ο = αυτός που έχει ευχάριστη γεύση
- πεποίθηση, η = πίστη, εμπιστοσύνη, βεβαιότητα· βέβαιη, σίγουρη γνώμη
- ρουφώ, -ιέμαι = βάζω στο στόμα υγρό ή αέριο με βαθιά εισπνοή
- σαχλός, -ή, -ό = αυτός που κάνει ή λέει σαχλαμάρες, ανοησίες
- συγκλίνω = κλίνω, κατευθύνομαι προς το ίδιο μέρος με άλλους
- σφίγγω, -ομαι = πιέζω κάτι γύρω γύρω· τραβώ κάτι με δύναμη· πιέζω κάποιον έτσι που να νιώθει πόνο
- τινάζω, -ομαι = κλονίζω, τραντάζω· χτυπώ κάτι για να φύγει η σκόνη ή ό,τι άλλο υπάρχει

ΕΝΑΤΟ ΜΑΘΗΜΑ

Αυτός ο άντρας είναι

δυνατός
πονηρός
φιλόζωος
πλούσιος
ωραίος
ευγενικός

Αυτοί οι άντρες είναι

δυνατοί
πονηροί
φιλόζωοι
πλούσιοι
ωραίοι
ευγενικοί

Αυτή η γυναίκα είναι

δυνατή
πονηρή
φιλόζωη
πλούσια
ωραία
ευγενικιά (-ή)

Αυτές οι γυναίκες είναι

δυνατές
πονηρές
φιλόζωες
πλούσιες
ωραίες
ευγενικές

Αυτό το παιδί είναι

δυνατό
πονηρό
φιλόζωο
πλούσιο
ωραίο
ευγενικό

Αυτά τα παιδιά είναι

<p>δυνατά πονηρά φιλόζωα πλούσια ωραία ευγενικά</p>

Το παιδί του ψηλού άντρα είναι καλός μαθητής.
Ξέχασα το όνομα της καλής γυναίκας που με βοήθησε.
Πού είναι το σπίτι της πλούσιας κοπέλας;
Ποιος είναι ο γιός αυτής της ξανθιάς κυρίας;
Αυτό το τετράδιο είναι εκείνου του ευγενικού παιδιού.

Βλέπω εκείνο τον ψηλό κύριο.
Ξέρεις αυτή την καλή γυναίκα;
Πού γνώρισες αυτή την πλούσια κοπέλα;
Το γράμμα το έδωσα στην ξανθιά κυρία.
Πηγαίνω στο σχολείο μ' εκείνο το ευγενικό παιδί.

* * * *

Θα πήγαινα μαζί τους στον κινηματογράφο, αλλά είχα δουλειά.
Είπε ότι θ' αργούσε, γιατί είχε κάποιο ραντεβού.
Θα αγόραζε το κουστούμι, αλλά δεν του φτάνουν τα λεφτά.
Θα έβγαιναν έξω, αλλά ο καιρός είναι χάλια.
Θα πήγαινε ταξίδι το καλοκαίρι, αλλά τελικά δε θα πάει, γιατί δε θα πάρει άδεια.

Πήγες στο πάρτυ του Γιάννη;
Γιατί δεν τους τηλεφώνησε;
Γιατί ανησυχείτε;
Γιατί απορείς με τη συμπεριφορά του;
Πότε θα τελειώσει;

Θα πήγαινα, αλλά αρρώστησα ξαφνικά.
Γιατί υπέθεσε ότι θα μελετούσαν.
Γιατί μας είπε ότι θα ήταν σίγουρα εδώ.
Εσύ δε θα απορούσες;
Είπε ότι θα τελείωνε στις 20 του μηνός,
αλλά αυτό είναι αδύνατο.

* * * *

Μακάρι να σε άκουγα τότε που με συμβούλεψες.
Μακάρι να μπορούσα ν' αγοράσω αυτό το αυτοκίνητο.
Μακάρι να έβλεπες τα πράγματα όπως εγώ.

Θα ήθελα να είχα ένα σπιτάκι κοντά στη θάλασσα.

Θα προτιμούσα να έπινα μια κρύα πορτοκαλάδα αντί μπίρα.

Αχ και να είχα ένα παγωτό σοκολάτα τώρα!

* * * *

Επίθετα σε -ος, -η, -ο, -ως, -α, -ο, και -ός, -ιά, -ό

Ενικός αριθμός			Πληθυντικός αριθμός		
-ος	-η	-ο	-οι	-ες	-α
-ου	-ης	-ου	-ων	-ων	-ων
-ο	-η	-ο	-ους	-ες	-α
-ε	-η	-ο	-οι	-ες	-α
-ος	-α	-ο	-οι	-ες	-α
-ου	-ας	-ου	-ων	-ων	-ων
-ο	-α	-ο	-ους	-ες	-α
-ε	-α	-ο	-οι	-ες	-α
-ός	-ιά	-ό	-οί	-ές	-ά
-ού	-ιάς	-ού	-ών	-ών	-ών
-ό	-ιά	-ό	-ούς	-ές	-ά
-έ	-ιά	-ό	-οί	-ές	-ά

3	σύμφωνο	2	ος, -η, -ο	1
---	---------	---	------------	---

καλός, -ή, -ό
ακριβός, -ή, -ό
πράσινος, -η, -ο

αλλά γκριζός, -α, -ο
μοντέρνος, -α, -ο
σκούρος, -α, -ο

3	φωνήεν	2	-ος, -η, -ο	1
---	--------	---	-------------	---

3	φωνήεν	2	-ος, -α, -ο	1
---	--------	---	-------------	---

3	φωνήεν	2	-ός, -ή, -ό	1
---	--------	---	-------------	---

3	(ι)	2	-ος, -α, -ο	1
---	-----	---	-------------	---

μάταιος, -η, -ο
 δίκαιος, -η, -ο
 βέβαιος, -η, -ο
 στερεός, -ή, -ό

ωραίος, -α, -ο
 νέος, -α, -ο
 όρθιος, -α, -ο
 παλιός, -ά, -ό

-ός, -ιά, -ό

γλυκός, -ιά -ό	ξανθός, -ιά (-ή), -ό
ευγενικός, -ιά (-ή), -ό	κακός, -ιά (-ή), -ό
μαλακός, -ιά (-ή), -ό	νηστικός, -ιά (-ή), -ό
φτωχός, -ιά (-ή), -ό	ελαφρός (-ύς), -ιά, -ό (-ύ)

* * * *

Δυνητική = θα + παρατατικός

Ευχετική = να + παρατατικός

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

A. Να δώσετε το θηλυκό των παρακάτω επιθέτων:

γνωστός	βασικός	περίσσιος	φτωχός
αραιός	επιτήδειος	ελεύθερος	απόκρυφος
θαρραλέος	τελευταίος	καινούριος	σύντομος
σκούρος	κρύος	παλιός	ωραίος
αρχαίος	κοντός	νηστικός	ιερός
βέβαιος	γλυκός	στερεός	κακός
κατάλληλος	χλωμός	μοιραίος	μάταιος
όρθιος	γκρίζος	δίκαιος	μοντέρνος
άδειος	σίγουρος	όγδοος	όμοιος

B. Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο των λέξεων που είναι στην παρένθεση.

1. Το χρώμα είναι (το βιβλίο, άσπρο)
2. Αλλάξαμε σπίτι, γιατί μας ήταν (παλιός, μικρός)

3. Τα πόδια είναι (γκρίζος, η καρέκλα, χαλασμένος)
 4. Έβαλε σε (ο πίνακας, όλος, άδειος, ο τοίχος, το δωμάτιο)
 5. Τα βιβλία δεν είναι (μικρός, το παιδί, καθαρός)
 6. Συνήθως φορούν (η γυναίκα, πλούσιος, ο άνθρωπος, ακριβός, το ρούχο)
 7. όλοι τούς θέλουν στην παρέα τους. (ευγενικός, ο άνθρωπος)
 8. Θέλω ν' αγοράσω Είναι πολύ αλλά και πολύ (αυτός, η κάρτα, ωραίος, ακριβός)
 9. Το παιδί φωνάζει όταν βλέπει (άσχημος, το όνειρο)
 10. μας είναι εκτός από ένα που είναι (όλος, το θρανίο, η τάξη, κίτρινος, καφέ)
 11. έχεις; (πόσος, ξένος, ο φίλος)
 12. Έκανε μια προσπάθεια, αν και το ήξερε από πριν ότι θα ήταν (τελευταίος, θαρραλέος, μάταιος)
- Γ. Να συμπληρώσετε τα κενά με τη δυνητική ή ευχετική των ρημάτων που είναι στην παρένθεση.
1. καλύτερα τα γαλλικά. Δυστυχώς όμως δεν έχω καιρό για διάβασμα. (θέλω, μαθαίνω)
 2. Είπε ότι με στο ζαχαροπλαστείο, αλλά δεν ήρθε. (περιμένω)
 3. Πίστευε ότι πολλά λεφτά απ' αυτή τη δουλειά, αλλά έκανε λάθος. (βγάζω)
 4. Μας είπε ότι δε διακοπές το καλοκαίρι, γιατί είχε βρει μια θαυμάσια δουλειά. (κάνω)
 5. Παρακαλούσαμε μην εκείνη την Κυριακή, γιατί εκδρομή. (βρέχει, πηγαινώ)

6. Δεν έπαιζε μαζί τους, γιατί ήξερε ότι σε λίγο τον η μητέρα του για φαγητό. (φωνάζω)

Δ. Να γράψετε την παρακάτω ιστορία στο παρελθόν:

Τα παιδιά θα πάνε εκδρομή με τους φίλους τους, γι' αυτό ετοιμάζουν μερικά πράγματα που θα πάρουν μαζί τους. Θα γνωρίσουν μια ωραία πόλη με πολλά αξιοθέατα. Θα γυρίσουν πίσω αργά το βράδυ γεμάτοι εντυπώσεις.

Αρχιπέλαγος

Πέρα απ' το κάστρο των Μυκηνών, σε μια ακρογιαλιά του Αργολικού, ζούσε πριν από λίγα χρόνια μια μητέρα με δυο γιούς και μια κόρη. Ζούσαν τη δύσκολη ζωή της πατρίδας μας, τη ζωή των βουνών και των θαλασσών μας. Ο ένας γιος ψάρευε, ο άλλος δούλευε τη γη. Μονάχες οι δυο γυναίκες τούς περιμεναν κάθε βράδυ να γυρίσουν. Η κόρη έλεγε:

— Όλη τη μέρα μάς λείπουν οι άντρες του σπιτιού μας. Κι εμείς όλες τις μέρες τούς περιμένουμε. Είναι πικρό να είμαστε όλες τις μέρες έρημες.

— Έτσι είναι η μοίρα μας, της έλεγε η μητέρα της. Να τους περιμένουμε. Μα δεν είναι πικρό, κόρη μου, νά 'χεις να περιμένεις. Το κακό είναι να μην έχεις να περιμένεις. Ας μας φυλάξει ο Θεός από τέτοια πίκρα.

Έτσι περνούσε ο καιρός, όταν κακά μηνύματα ήρθαν μια μέρα στην ακρογιαλιά του Αργολικού. Ήρθε το μήνυμα πως τα μεγάλα έθνη του κόσμου μπήκαν πάλι σε πόλεμο.

— Τώρα κάμε το σταυρό σου, είπε στην κόρη η μητέρα της. Παρακάλεσε να μη φτάσει το κακό ίσαμε τον τόπο μας. Πριν από χρόνους το κακό πήρε τον πατέρα σου κι ορφανέψατε.

(Απόσπασμα από το βιβλίο «Αρχιπέλαγος»
του Ηλία Βενέζη)

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποια ήταν η δουλειά των δύο αντρών;
2. Πώς ήταν η ζωή των δύο γυναικών;
3. Γιατί είναι δύσκολη η ζωή των βουνών και των θαλασσών;
4. Ποιο ήταν το κακό που πήρε τον πατέρα τους;
5. Τι είναι μοίρα; Πιστεύετε σ' αυτή;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

A. Να συμπληρώσετε τα κενά με μία από τις παρακάτω λέξεις:
γυρίζω, ο γύρος, το γύρισμα, ο γυρισμός, γύρω, η γύρα

1. Κανείς δεν ξέρει πότε από το ταξίδι τους.
2. Είναι δύσκολο ύφασμα, γι' αυτό πρόσεξέ το πολύ όταν κάνεις του.
3. Έκανε πολλές φορές του τετραγώνου περιμένοντάς την να γυρίσει.

4. Της αρέσει στην αγορά και να βλέπει τις βιτρίνες όταν δεν έχει τι να κάνει.
5. Ο ξαφνικός του τους άφησε όλους άφωνους.
6. Ο θίασος έμεινε πολύ καιρό μακριά από την Αθήνα, γιατί για αρκετούς μήνες έκανε της Ελλάδας παρουσιάζοντας το καινούριο του έργο.
7. Θα είμαι στο σπίτι σου στις έξι.
8. Δε θ' αργήσω. Θα κάνω στην αγορά και θά 'ρθω.
9. Μη 'κανε πως δε βλέπεις. Πίσω μας είναι κάποιος που δε θέλεις να του μιλήσεις.
10. Μην κλαις, κόρη μου, θα καλύτερέψουν τα πράγματα. Κανείς ποτέ δεν ξέρει της μοίρας
11. Ποιος του τα μυαλά και δε θέλει να μείνει σ' αυτή τη δουλειά που τόσο αγαπούσε;
12. Μας έδειξαν τις σπουδαιότερες φάσεις του αγώνα σε αργό
13. Το έχω το βιβλίο που μου έφερες, γι' αυτό το και θα πάρω κάποιο άλλο.
14. Κάθισαν όλοι του για ν' ακούσουν αυτά που θα τους έλεγε.
15. Αποφάσισε μια ταινία με θέμα τις δυσκολίες της ζωής στα ορεινά χωριά.

B. Να συμπληρώσετε τα κενά με μία από τις παρακάτω λέξεις:

<i>Ρήμα</i>	<i>Ουσιαστικό</i>
αναμένω	η αναμονή
απομένω	—
διαμένω	η διαμονή
επιμένω	η επιμονή
παραμένω	η παραμονή
περιμένω	—
προσμένω	η προσμονή
υπομένω	η υπομονή

1. Αποφάσισε άλλες δύο μέρες στην Αθήνα για να τελειώσει όλες τις δουλειές που είχε εκεί.
2. Μην άλλο. Θα έχει κάποιο λόγο που δε θέλει να έρθει.
3. μιας αλλαγής της ζωής της προς το καλύτερο της έδινε κουράγιο για να ζει.
4. της σ' εκείνο το ορεινό χωριό της άφησε τις καλύτερες εντυπώσεις.
5. Δεν του τίποτα από την περιουσία που του άφησε ο πατέρας του. Τη σπατάλησε όλη σε γλέντια και ταξίδια.
6. Έφυγε για το εξωτερικό των Χριστουγέννων.
7. Με και του κατόρθωσε να κάνει πραγματικότητα όλα τα όνειρά του.
8. Χρόνια τον να γυρίσει, πέθανε όμως χωρίς να τον ξαναδει.
9. Για πολλά χρόνια όλες του τις ιδιοτροπίες, δεν αντέχει όμως άλλο.
10. Εξαιτίας της μεγάλης καθυστέρησης που είχε το αεροπλάνο, οι επιβάτες αναγκάστηκαν πολλές ώρες την αναχώρησή τους στην αίθουσα του αεροδρομίου.
11. Προσπάθησε να κάνει των φιλοξενουμένων στο σπίτι της όσο γινόταν πιο ευχάριστη.
12. Όλοι με αγωνία τα αποτελέσματα των εκλογών.
13. γι' αρκετό καιρό στο πατρικό της σπίτι ώσπου να βρει ένα διαμέρισμα να νοικιάσει.

Γ. Να συμπληρώσετε τα κενά με μία από τις παρακάτω λέξεις:

που, ακόμη και, ό,τι, εδώ και, μπορεί, ανάμεσα, μεταξύ, όταν, όσο, σαν, μήπως, τόσο, καθώς, ότι

1. φίλων πρέπει να υπάρχει αγάπη και ειλικρίνεια.
2. Η Μαίρη γράφει πολύ γρήγορα να είναι μηχανή.
3. Ποιος ήταν ο κύριος ήταν μαζί σας χθες το βράδυ;
4. μένεις στο σπίτι μόνη να κλειδώνεις καλά την πόρτα.
5. έγγραφα τα μαθήματά μου, θυμήθηκα δεν είχα τηλεφωνήσει στον Άλκη.

6. ένα μικρό παιδί μπορεί να λύσει αυτό το πρόβλημα.
7. μεγαλώνει η Καίτη πιο σοβαρή γίνεται.
8. Βρήκα αυτό το πορτοφόλι σε κάτι παλιά πράγματα.
9. Δεν πρέπει να τρως βρίσκεις μπροστά σου.
10. μου αγόρασες εκείνο που σου είπα;
11. Θα έρθεις μαζί μας στο θέατρο το βράδυ;
12. μήνες δεν έχει ανοίξει βιβλίο.

Δ. Να συμπληρώσετε τον παρακάτω διάλογο:

A. —

B. — Δεν έδειξε καμιά έκπληξη.

A. —

B. — Έτσι φαίνεται, γιατί δε ρώτησε ούτε πότε ήρθα.

A. —

B. — Ίσως συνάντησε κανένα κοινό φίλο μας.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ακρογιαλιά, η = η άκρη της θάλασσας

ίσαμε = μέχρι, ως

λείπω = απουσιάζω, είμαι λειψός

μοίρα, η = η τύχη, το πεπρωμένο, το γραφτό, το ριζικό· μονάδα μέτρου των τόξων και των γωνιών· τμήμα στόλου ή στρατού

ορφανεύω = χάνω τους γονείς μου

ΔΕΚΑΤΟ ΜΑΘΗΜΑ

Αν θέλει, μπορεί να του χαλάσει τα σχέδια.

Αν δε δουλέψουμε, δε ζούμε.

Αν θέλεις το καλό του, μην πας.

Αν δεις τον Πέτρο, ρώτα τον τι έγινε μ' εκείνη την υπόθεση.

Κόψε το ψωμί, αν δεν το έκοψε η Καίτη.

Αν το κατόρθωσε αυτό ο Παύλος, τον θαυμάζω.

Θα παχύνεις, αν τρως πολύ.

Αν πας εσύ, θα έρθω κι εγώ μαζί σου.

Αν πηγαίναμε στο θέατρο χθες, θα παίρναμε κι εσένα μαζί μας.

Θα αγνοούσα το λάθος του, αν μπορούσα, αλλά μου είναι αδύνατο.

Αν δεν ήμουν άρρωστος, θα πήγαινα εκδρομή αύριο.

Θα πλούτιζε, αν πήγαινε από μικρός στην Αμερική.

Σκέφτομαι πως αν δεν είχε τα δυο της εγγόνια, θα ήταν έρημη στον κόσμο.

Αν διάβαζες περισσότερο, θα ήσουν σίγουρος ότι θα έγραφες καλά αύριο.

Αν είχες διαβάσει περισσότερο, θα είχες γράψει καλύτερα.

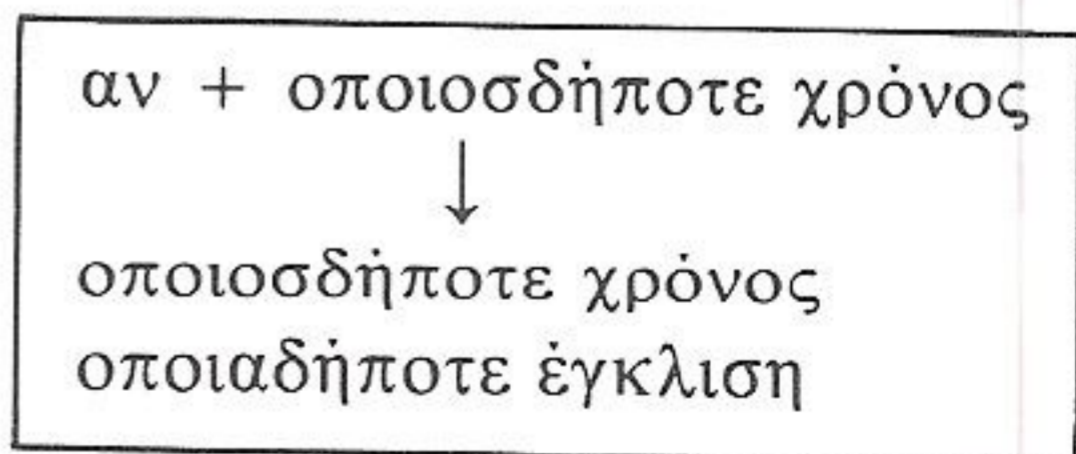
Θα είχαν νοικιάσει το σπίτι που είδαν, αν δεν ήταν τόσο ακριβό.

Θα ήταν ευτυχισμένος, αν είχε πάρει άλλη γυναίκα.

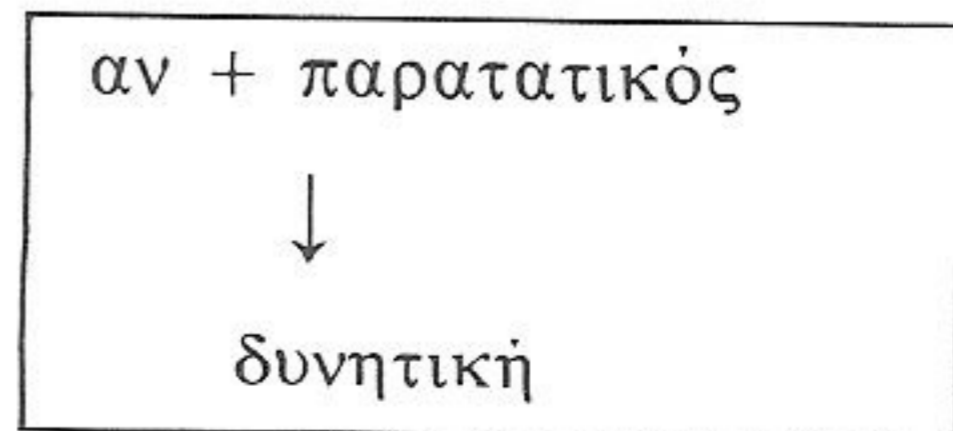
* * * *

Υποθετικές προτάσεις

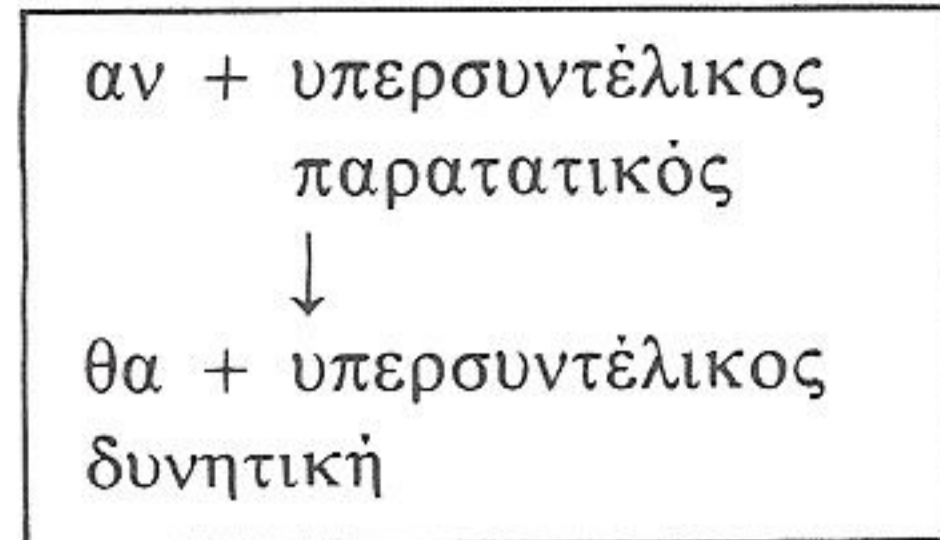
πραγματικό, απλή σκέψη στο παρόν
και μέλλον

απραγματοποίητο στο παρελθόν, παρόν
ή μέλλον
απλή σκέψη στο παρελθόν παρόν
ή μέλλον

απραγματοποίητο στο παρελθόν

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

A. Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο των ρημάτων που είναι στην παρένθεση.

1. Αν η βροχή, θα πάω μια βόλτα. (σταματώ)
2. Αν μου το, θα τη βοηθήσω. (ζητώ)
3. Αν έρθει, σε παρακαλώ, του το βιβλίο. (δίνω)
4. Αν εκείνο το καπέλο μου, θα το αγοράζα. (πηγαίνω)
5. Αν το δέμα, βάλε το επάνω στο γραφείο μου. (φέρνω)
6. Αν μου έλεγες ότι το έργο δεν ήταν ωραίο, δε το (βλέπω)
7. Αν έχω κάνει λάθος, το (διορθώνω)
8. Αν έκοψε το τσιγάρο, γρήγορα πιο καλά. (νιώθω)
9. Αν τον τώρα τελευταία, θα καταλάβεις γιατί τον λυπάμαι τόσο πολύ. (βλέπω)
10. Αν καιρό, μια έκθεση χθες, δυστυχώς όμως δεν προλάβαμε. (έχω, γράφω)
11. Αν ξέραμε ότι θα έφτανε σήμερα το βράδυ, δε θέσεις στο αεροπλάνο γι' αύριο το πρωί. (κλείνω)
12. Αν δεν καταλαβαίνεις τι σου λένε, (ρωτώ)
13. Αν σας πω τι έπαθα σήμερα, τρεις μέρες. (γελώ)
14. Αν το χορτάρι κόψιμο, το χθες το πρωί. (θέλω, κόβω)
15. Αν είχε λεφτά, το παιδί του του χρόνου στο εξωτερικό για να σπουδάσει. (στέλνω)
16. Αν είχε φύγει για το σπίτι, τον στο δρόμο. (συναντώ)

17. Θα της είχε τηλεφωνήσει από νωρίς, αν δεν το τηλέφωνό του. (χαλώ)
18. Αν δε βρέχει αύριο, πολύ ωραία. (περνώ)
19. Δε σ' αυτό το ξενοδοχείο, αν ήξεραν πόσο ακριβό είναι. (πηγαίνω)
20. τον καφέ μου στον κήπο, αν δεν κάνει ψύχρα. (πίνω)

B. Να συμπληρώσετε τις παρακάτω προτάσεις:

1. Αν του εξηγήσεις το πρόβλημά σου,
2. Δε θα θυμώσεις, αν
3. Αν αλλάξεις δουλειά,
4. Αν πας στο γιατρό,
5. Αν αγόραζες ένα σπίτι στην εξοχή,
6. Είναι σίγουρος, ότι θα τον πάρουν στη δουλειά, αν
7. Αν το δω ξανά,
8. Αν δεν έχεις νέα μου ως την Παρασκευή,
9. Αν είχε σπουδάσει στην Αγγλία
10. Θα διασκεδάζα περισσότερο στο πάρτυ, αν
11. Αν είχες ακούσει τη συμβουλή μου,
12. Αν κατάλαβα καλά,

Γ. Να συμπληρώσετε τον παρακάτω διάλογο κι έπειτα να τον γράψετε σαν ιστορία.

- A. —
- B. — Ναι, θα πάω. Έχω ραντεβού μ' ένα φίλο μου.
- A. —
- B. — Όχι, δε θα πάμε για ρετσίνα, γιατί ο φίλος μου δεν πίνει.
- A. —
- B. — Δεν ξέρω ακόμα, αυτός θα αποφασίσει.
- A. —
- B. — Την άλλη εβδομάδα δεν είμαι καμιά μέρα ελεύθερος, γι' αυτό δε θα μπορέσω να σε δω.
- A. —
- B. — Ναι, τον άλλο μήνα θα φύγω για την Αθήνα.
- A. —
- B. — Δεν ξέρω πόσο ακριβώς, εξαρτάται από τις δουλειές μου. Οπωσδήποτε όμως όχι λιγότερο από μια εβδομάδα.

Κλάπηκε από εκκλησία ανάγλυφο της Παναγίας (Είχε φιλοτεχνηθεί το έτος 1313)

ΒΟΛΟΣ, 1.- Άγνωστοι διέρρηξαν την εκκλησία της Κοιμήσεως της Θεοτόκου, η οποία βρίσκεται στην κορυφή του λόφου της Επισκοπής Άνω Βόλου. Η εκκλησία, η οποία έχει κατ' επανάληψη κατά το παρελθόν συγκεντρώσει την προσοχή διαρρηκτών αρχαιοκαπήλων, βρέθηκε σήμερα (χθες) το απόγευμα από τον ιερέα του Άνω Βόλου, που ανεβαίνει κάθε απόγευμα εκεί για τον εσπερινό, ανοιχτή. Η εξώθυρα ήταν σπασμένη με λοστάρι και οι άγνωστοι, αφού άφησαν άθικτα το παγκάρι, το κουτί του φιλόπτωχου ταμείου και άλλα κουτιά με χρήματα, αφαίρεσαν το εντοιχισμένο με σιδεριές μαρμάρينو ανάγλυφο που απεικόνιζε την Παναγία με το βρέφος και είχε υπογραφή «Πωγωνάτος Λεόντιος μοναχός». Το ανάγλυφο ήταν μεγάλης καλλιτεχνικής και αρχαιολογικής αξίας, διαστάσεων 65X50. Είχε φιλοτεχνηθεί, σύμφωνα με την υπογραφή που είχε, το 1313. Επίσης αφαίρεσαν και απεικόνιση του Επιταφίου, η οποία είχε γίνει τουλάχιστο πριν από 200 χρόνια. Η διάρρηξη καταγγέλθηκε αμέσως στις αστυνομικές αρχές, οι οποίες και διενεργούν ανακρίσεις.

(ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, 1-3-79)

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Πώς έγινε η διάρρηξη της εκκλησίας και τι πήραν απ' αυτήν οι κλέφτες;
2. Γιατί η εικόνα που κλάπηκε θεωρείται έργο μεγάλης αξίας;
3. Πότε ένα έργο έχει μεγάλη αξία;
4. Έχουν κλαπεί από την Ελλάδα άλλα έργα τέχνης;
5. Θεωρείται η αρχαιοκαπηλία αξιόποινη πράξη και γιατί;
6. Είναι κάτι που παρατηρείται σ' άλλα κράτη; Πώς τιμωρείται;
7. Τι άλλο κλέψανε από την εκκλησία;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

A. Να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα:

Ουσιαστικό	Ρήμα
η προσοχή	
η αφαίρεση	
η υπογραφή	
η απεικόνιση	
η ανάκριση	
η επανάληψη	
η διάρρηξη	
η αξία	
η καταγγελία	
η συγκέντρωση	
η διενέργεια	

B. Να συμπληρώσετε τις λέξεις που λείπουν.

..... εκκλησία της Κοιμήσεως της Θεοτόκου βρίσκεται κορυφή
 λόφου της Επισκοπής, Βόλου. Σ' υπήρχαν εικόνες αξίας,
 που κλάπηκαν από άγνωστους γεγονός καταγγέλθηκε
 αστυνομικές , που αμέσως άρχισαν
 είναι πραγματική πληγή Ελλάδα. Ανεκτίμητα
 βρίσκονται σήμερα σε ξένων Βα-
 ριές ποινές επιβάλλονται στους αρχαιοκαπήλους, όμως να εξαλει-
 φτεί κακό.

Γ. Να εξηγήσετε τις παρακάτω προτάσεις ή φράσεις με μια λέξη:

1. χρόνος που πέρασε =
2. αυτός που γίνεται από μάρμαρο =
3. δεν τον ξέρω =
4. το ψηλότερο σημείο βουνού ή λόφου =
5. παραβιάζει κλειστό χώρο και κλέβει =
6. η μητέρα του Χριστού =
7. η επιστήμη που μελετά κυρίως τα αρχαία μνημεία =
8. το μήκος, το πλάτος και το ύψος ενός σώματος =

9. ζει μόνος, ζει σε μοναστήρι =
 10. υπηρεσία υπεύθυνη για την προστασία των πολιτών =

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

- άθικτος, -η, -ο = απείραχτος, ανέπαφος
 ανάκριση, η = λεπτομερής εξέταση για αποκάλυψη της αλήθειας σε κάποιο αδίκημα
 απεικονίζω, -ομαι = παρασταίνω με εικόνα
 αρχαιοκάπηλος, ο = αυτός που παράνομα εμπορεύεται ή βγάζει στο εξωτερικό αρχαία έργα τέχνης
 διενεργώ, -οῦμαι = εκτελώ, διεξάγω, κάνω
 διαρρήχνω (διαρρηγνύω), -ομαι = παραβιάζω κλειστό χώρο για κλοπή· σπάζω, τρυπώ
 εσπερινός, ο = εκκλησιαστική ακολουθία που γίνεται τις βραδινές ώρες
 καταγγέλλω, -ομαι = μηνύω κάποιον, κατηγορώ· ακυρώνω
 λοστάρι, το = σιδερένιο ραβδί
 παγκάρι, το = τραπέζι στην είσοδο της εκκλησίας όπου βάζουν κεριά για πούλημα
 ταμείο, το = χρηματοκιβώτιο· γραφείο ή υπηρεσία πληρωμών και εισπράξεων· οικονομική διαχείριση
 φιλοτεχνώ, -οῦμαι = φτιάχνω κάτι με πολλή τέχνη

ΕΝΔΕΚΑΤΟ ΜΑΘΗΜΑ

Τι δουλειά κάνεις; Είμαι

μπακάλης μανάβης χασάπης τσαγκάρης καφετζής ταξιτζής φούρναρης
--

Το μαγαζί του μπακάλη είναι δίπλα στο σπίτι μου.

Από τον μπακάλη	αγοράζουμε	τρόφιμα.
το μανάβη		φρούτα και λαχανικά.
το χασάπη		κρέας.
το φούρναρη		ψωμί.

Σε κάθε γειτονιά υπάρχουν μπακάληδες.
Τα μαγαζιά των μπακάληδων είναι συνήθως μεγάλα.

Ο γαλατάς	πουλά γάλα	κάθε πρωί.
Ο ψαράς	ψάρια	
Ο ψωμάς	ψωμί	

Το μαγαζί του γαλατά	είναι το γαλακτοπωλείο.
του ψαρά	το ιχθυοπωλείο.
του ψωμά	ο φούρνος.

Ξέρω δύο γαλατάδες.

Ο κουρέας	κόβει μαλλιά.
Ο γραφέας	γράφει.
Ο συγγραφέας	γράφει βιβλία.
Ο διανομέας	μοιράζει πράγματα.

Η δουλειά του κουρέα είναι να κόβει μαλλιά.
 Οι κουρείς δουλεύουν ως το μεσημέρι.
 Ξέρεις τα ονόματα αυτών των κουρέων;

Ο καναπές είναι κάθισμα.
 Ο μενεξές λουλούδι.
 Ο πανσές λουλούδι.

Το χρώμα του καναπέ είναι μωβ.
 Οι καναπέδες είναι καθίσματα.

Ο παππούς μου είναι πολύ γέρος.
 Οι παπούδες μου είναι πολύ γέροι.

Η αλεπού είναι ζώο. Οι αλεπούδες είναι ζώα.
 Η μαϊμού Οι μαϊμούδες

Βλέπω μια αλεπού στο ζωολογικό κήπο. Βλέπω αλεπούδες στο ζωολογικό κήπο.
 μαϊμού μαϊμούδες

Η μαμά μου είναι νέα ακόμη. Οι μαμάδες μας είναι νέες ακόμη.
 Η γιαγιά Οι γιαγιάδες

Η άσκηση του μαθήματος είναι δύσκολη.
 Αυτή η λέξη
 Αυτή η φράση

Ξέρεις τη σημασία αυτής της λέξης (λέξεως) ;
 φράσης (φράσεως)

Ξέρεις την άσκηση του μαθήματος;
 Πόσες ασκήσεις έχει το βιβλίο σου;
 Χθες αγόρασα ένα βιβλίο ασκήσεων.

Η είσοδος του κτιρίου είναι από τον κεντρικό δρόμο.
 Η έξοδος

Οι εισοδοί του κτιρίου είναι από τον κεντρικό δρόμο.
 Οι έξοδοι

Το λεωφορείο έχει μια **άνοδο**
κάθοδο. Τα λεωφορεία έχουν δύο **ανόδους**
καθόδους.

Το μήκος
Το πλάτος
Το ύψος του δωματίου είναι 3 μέτρα. Το μέτρημα **του μήκους**
του πλάτους
του ύψους της τάξης έγινε χθες.

Στην Ελλάδα υπάρχουν ωραία **μέρη**
δάση κοντά στη θάλασσα.

Οι φύλακες των δασών λέγονται δασοφύλακες.

* * * *

Θέλοντας να πάει στην ώρα του στο ραντεβού του άφησε τη δουλειά του στη μέση.

Το βρήκε ψάχνοντας στα συρτάρια της.

Ρωτώντας μαθαίνεις την αλήθεια.

Θέλοντας μη θέλοντας το έκανε, αφού την υποχρέωσαν.

Δίνοντάς μου τα μου είπε να μην τα χάσω.

Μην ακούγοντάς τες νόμισε ότι έφυγαν.

Θα το καθαρίσεις καλύτερα το χαλί τινάζοντάς το.

α) Διάβασε περιοδικά της εποχής

β) Έμαθε πολλές λεπτομέρειες για το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο.

α) Όταν τις είδε να κλαίνε

β) αποφάσισε να μην τις στενοχωρήσει ξανά.

α) Αν πηγαίνεις πιο συχνά

β) θα μπορέσεις να τον συναντήσεις κάποτε.

α) Κατόρθωσε να κάνει το δικό του

β) Με το να επιμένει στη γνώμη του.

α) Την ώρα που γύριζα στο σπίτι

β) Συνάντησα έναν παλιό φίλο.

α) Θύμωσαν

β) Επειδή νόμισαν ότι τους κοροΐδεα.

- α) Μη νομίζεις ότι κερδίζεις τίποτα
β) Με το να μιλάς συνέχεια για τον εαυτό σου.

- α) Συνήθως δουλεύω
β) Και ακούω μουσική.

- α) Δεν πρέπει να τρώτε
β) Και να καπνίζετε.

- α) Επειδή δεν ήθελα να τη λυπήσω
β) Δεν της το είπα.

* * * *

ΑΝΕΚΔΟΤΟ

- A. — Θα βάψεις και το ταβάνι;
B. — Ναι!
A. — Πάτα σ' αυτή την εφημερίδα.
B. — Α! δεν πειράζει, φτάνω κι έτσι!

* * * *

Αρσενικά σε -ης, -ηδες, -ας, -αδες, -έας, -εις, -ες, -έδες, -ούς, -ούδες
Θηλυκά σε -ου, -ούδες, -α, -άδες, -η, -εις, -ος, -οι
Ουδέτερα σε -ος, -η

Αρσενικά					Θηλυκά				Ουδ.
-ης	-ας	-έας	-ές	-ούς	-ού	-α	-η	-ος	-ος
-η	-α	-έα	-έ	-ού	-ούς	-ας	-ης	-ου	-ους
							(-εως)		
-η	-α	-έα	-έ	-ού	-ού	-α	-η	-ο	-ος
-η	-α	-έα	-έ	-ού	-ού	-α	-η	-ε	-ος
-ηδες	-αδες	-εις	-έδες	-ούδες	-ούδες	-άδες	-εις	-οι	-η
-ηδων	-αδων	-έων	-έδων	-ούδων	-ούδων	-άδων	-εων	-ων	-ων
-ηδες	-αδες	-εις	-έδες	-ούδες	-ούδες	-άδες	-εις	-ους	-η
-ηδες	-αδες	-εις	-έδες	-ούδες	-ούδες	-άδες	-εις	-οι	-η

ΑΣΚΗΣΗ

Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο των λέξεων που είναι στην παρένθεση.

1. Πόσους έχεις; Έχω μόνο (ο παππούς, ένας, ο παππούς)
2. Στο λεωφορείο λέμε την πόρτα από την οποία ανεβαίνουμε και αυτή που κατεβαίνουμε. (η άνοδος, η κάθοδος)
3. Ο κυρ Σταμάτης και ο γιος του είναι (ο περιβολάρης)
4. Το μαγαζί είναι το παντοπωλείο. (ο μπακάλης)
5. Πολλοί έχουν δικές τους βάρκες. (ο ψαράς)
6. Πώς αλλιώς λέμε ; (ο ψωμάς)
7. Ποιοι είναι οι πιο σπουδαιότεροι Έλληνες ; (ο συγγραφέας)
8. Στο σαλόνι τους έχουν δύο και τέσσερις πολυθρόνες. (ο καναπές)
9. Μπορείς να κάνεις με τα συνώνυμά τους; (η αντικατάσταση, αυτός, η λέξη)
10. Όσον καιρό ζούσε στο εξωτερικό, λαχταρούσε στην πατρίδα του. (η επάνοδος)
11. Το σπίτι μου είναι παλιό. (η γιαγιά)
12. Έχε σου εκεί που πας! (ο νους)
13. Τα δύο έχουν μεταξύ τους στενές φιλικές (το κράτος, η σχέση)
14. Ο πυρετός τού έφερε σ' όλο του το σώμα. (το ρίγος)

Όνειρο καλοκαιρινού μεσημεριού

Χτες βράδυ δεν κοιμήθηκαν καθόλου τα παιδιά. Είχανε κλείσει ένα σωρό τζιτζίκια στο κουτί των μολυβιών, και τα τζιτζίκια τραγουδούσαν κάτω από το προσκεφάλι τους ένα τραγούδι που το ξέραν τα παιδιά από πάντα και το ξεχνούσαν με τον ήλιο.

Χρυσά βατράχια κάθονταν στις άκρες των ποδιών χωρίς να βλέπουν στα νερά τη σκιά τους, κι ήτανε σαν αγάλματα μικρά της ερημιάς και της γαλήνης.

Τότε το φεγγάρι σκόνταψε στις ιτιές κι έπεσε στο πυκνό χορτάρι.

Μεγάλο σούσουρο έγινε στα φύλλα.

Τρέξανε τα παιδιά, πήραν στα παχουλά τους χέρια το φεγγάρι κι όλη τη νύχτα παίζανε στον κάμπο.

Τώρα τα χέρια τους είναι χρυσά, τα πόδια τους χρυσά, κι όπου πατούν αφήνουνε κάτι μικρά φεγγάρια στο νοτισμένο χώμα.

Μα, ευτυχώς, οι μεγάλοι που ξέρουν πολλά, δεν καλοβλέπουν.

Μονάχα οι μάνες κάτι υποψιάστηκαν.

Γι' αυτό τα παιδιά κρύβουνε τα χρυσωμένα χέρια τους στις άδειες τσέπες, μην τα μαλώσει η μάνα τους που όλη τη νύχτα παίζανε κρυφά με το φεγγάρι.

(Απόσπασμα από τη συλλογή «Ποιήματα 1930-1960»
του Γιάννη Ρίτσου)

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

A. Να γράψετε τα αντίθετα των παρακάτω λέξεων:

κοιμάμαι	≠	ευτυχώς	≠
ξεχνώ	≠	κρύβω	≠
πυκνός	≠	κρυφά	≠

B. Να αντικαταστήσετε τις λέξεις που είναι γραμμένες με πλάγια γράμματα με συνώνυμές τους και να κάνετε τις απαραίτητες αλλαγές.

1. Περπατά στις μύτες των ποδιών του για να μην ξυπνήσει κανέναν.
2. Οι μητέρες τους είναι από το ίδιο χωριό.
3. Οι πεδιάδες την άνοιξη είναι καταπράσινες.
4. Το υγρό χόρτο μυρίζει όμορφα.
5. Δεν είναι καθόλου λεπτή η Λένα. Μάλλον στρουμπουλή θα την έλεγα εγώ.
6. Τον υποπτεύομαι νομίζω ότι μου λέει συστηματικά ψέματα.
7. Στη Σελήνη δεν υπάρχει ζωή.

8. Μου αρέσει η ηρεμία της θάλασσας' μπορώ να στέκομαι και να τη θαυμάζω ώρες ολόκληρες.
9. Ο ίσκιος των αντικειμένων το μεσημέρι είναι μικρός, γιατί ο ήλιος πέφτει κατακόρυφα.

Γ. Να συμπληρώσετε τα κενά με μία από τις παρακάτω λέξεις στο σωστό τύπο: ίδιος, όποιος, όσος, εαυτός, τίποτα, οποιοσδήποτε, που, αρκετός, ό,τι, ποιος, οποιός

1. Ήπια όλο το κρασί του πρόσφερα.
2. Τα προϊόντα οι τιμές αυξήθηκαν δεν εισάγονται πια.
3. Έχει διαβάσει μελέτες σχετικά με τις εξαγωγές.
4. ζήτησαν πρόσκληση για το θέατρο, πήραν.
5. το άκουσε, δεν το πίστεψε.
6. Οι εγωιστές αγαπούν μόνο τους.
7. είναι αυτή η θέση;
8. Ισχυρίζεται ότι μπορεί να λύσει πρόβλημα.
9. Τα πρόβλήματα όλων των νέων της εποχής μας είναι περίπου
10. Δεν κατάλαβε απ' άκουσε.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

- γαλήνη, η = ησυχία, αταραξία, κάλμα
- ερημιά, η = τόπος έρημος, ακατοίκητος, μέρος απόκεντρο' έλλειψη συντροφιάς
- κάμπος, ο = πεδιάδα
- νοτισμένος, -η, -ο = υγρός
- παχουλός, -ή, -ό = σχετικά παχύς
- πυκνός, -ή, -ό = αυτός που περιέχει πολλή ύλη σε μικρό χώρο' που τα συστατικά του βρίσκονται πολύ κοντά το ένα στο άλλο, συμπαγής, πηχτός
- σκιά, η = έλλειψη φωτός, ίσκιος' σκοτεινό είδωλο' φάντασμα' αχώριστος σύντροφος
- σκοντάφτω = πέφτω πάνω σε εμπόδιο
- σούσουρο, το = θόρυβος, ψιθυρος, κακολογία, διασυρμός, σκάνδαλο
- υποψιάζομαι = υποπτεύομαι

ΔΩΔΕΚΑΤΟ ΜΑΘΗΜΑ

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

- A. Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο των λέξεων που είναι στην παρένθεση.
1. , , , πού ήσασταν χθες βράδυ; (η Μαρία, ο Γιάννης, ο Θόδωρος)
 2. μου είναι (το κουμπί, κόκκινος, το φόρεμα, μικρός)
 3. Πώς τη λένε ; (εκείνος, ψηλός, η κυρία)
 4. Ταξιδεύει για δουλειές σε (διάφορος, το μέρος, ο κόσμος)
 5. Συνήθως είναι (το μάτι, ξανθός, η γυναίκα, γαλανός)
 6. Ποιος ετοίμασε ; (αυτός, νόστιμος, ο μεζές)
 7. δε βγαίνω έξω. (κρύος, η νύχτα, ο χειμώνας)
 8. μου είναι (ένας, ο θείος, ερασιτέχνης, ο ψαράς)
 9. Νίκο, τρως; (πόσος, η φορά, η μέρα)
 10. με κουράζει πολύ. (νυχτερινός, η ζωή)
 11. Οι κινηματογράφοι έχουν δύο (η έξοδος, ο κίνδυνος)
 12. Ξέρεις της πατρίδας σου; (όλος, ποδοσφαιρικός, η ομάδα)

13. Έγινε γρήγορα καλά χάρη σε του. (η περιποίηση, δικός)
14. μου είναι (ο δείχτης, μικρός, το ρολόι, φωτεινός)
15. οι γονείς είναι ; (ποιος, το παιδί, ξένος)
16. χωρίζονται σε (μεγάλος, η πόλη, ταχυδρομικός, ο τομέας)
17. Έκλεισα για να φύγουμε με το αυριανό αεροπλάνο. (θέση)
18. Η μητέρα είναι Γαλλίδα. (εκείνος, δύο, το κορίτσι)
19. , πες μου
(ο Κώστας, ένας, σπουδαίος, σύγχρονος, ο συγγραφέας)
20. μου πέθανε εκατό χρονών. (η γιαγιά)
21. Ο Λουκάς έχει στην ξένη γλώσσα που μαθαίνει. (το πρόβλημα, το λεξιλόγιο)
22. Ο πατέρας μου έχει στο γραφείο του δύο (η δακτυλογράφος)

B. Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο των ρημάτων που είναι στην παρένθεση.

1. Δεν ξέρω αν φύγω αύριο, το σκέφτομαι, γιατί δε μου πολύ οι εκδρομές. (αρέσω)
2. Θέλουμε ένα σωρό πράγματα, αλλά δε μας τα χρήματα που μαζί μας. (ψωνίζω, φτάνω, παίρνω)
3. Ο κύριος και η κυρία Παυλίδου πολύ καιρό πέρσι το χειμώνα. (λείπω)
4. Ποτέ μην ένα χαρτί χωρίς το πρώτα προσεκτικά. (υπογράφω, διαβάζω)
5. στον καθρέφτη και ότι η μεγάλη στενοχώρια που τον μέσα σε λίγες μέρες. (κοιτάζω, βλέπω, περνώ, γερνώ)

6. Αν μπορούσε τη λύση του προβλήματος, δε σε
(βρίσκω, ρωτώ)
7. Όταν σου , με (μιλώ, θέλω, προσέχω)
8. τον (αφήνω, φεύγω)
9. Όταν τον ρώτησα αν μπορούσα στο σπίτι του εκείνο το βράδυ, μου ότι ένα φίλο του και μαζί στο θέατρο. (πηγαίνω, απαντώ, συναντώ, πηγαίνω)
10. Συνάντησα την κυρία Πετρίδου τις σκάλες. (ανεβαίνω)
11. το γράμμα σκεφτόμουν σε πόσο δύσκολη θέση ήταν ο πατέρας μου. (διαβάζω)
12. Αν όλες τις παλιές εφημερίδες, θα έχεις αρκετό μέρος για να βάλεις τα περιοδικά σου. (πετώ)
13. Με το συνέχεια τον Πέτρο τον κάνεις άσχημα.
(κατηγορώ, νιώθω)
14. Μην τι έπρεπε να κάνει, έφυγε (ξέρω, τρέχω)
15. Αν τον , δε θα είχες απορίες γι' αυτό το θέμα. (ρωτώ)
16. Δε τόσα φαγητά, αν ήξερα ότι δε θα ερχόσασταν. (παραγγέλλω)
17. Καθώς από το σπίτι του, ότι , γι' αυτό την ομπρέλα του. (βγαίνω, προσέχω, αρχίζω, βρέχει, ξαναγυρίζω, παίρνω)

Γ. Να συμπληρώσετε τα κενά με ένα από τα παρακάτω ρήματα στο σωστό τύπο:
κλείνω, βλέπω, κάνω, τελειώνω, παίρνω, ανοίγω, ζητώ, επιθυμώ, κόβω, παρακαλώ, φτάνω, γράφω

Προχθές ο κύριος Παύλου ένα γράμμα που το μόλις το πρωινό του. Ήταν από ένα φίλο του που του ότι το ερχόμενο σαββατοκύριακο και τον ένα δωμάτιο στο ξενοδοχείο και εισιτήρια για το θέατρο, γιατί ένα καλό θεατρικό έργο. Ο κ. Παύλου σηκώθηκε και βγήκε αμέσως για αυτά που του ο φίλος του.

Δ. Να βάλετε τις αντωνυμίες που είναι στην παρένθεση στο σωστό τύπο και στη σωστή θέση.

1. Πες ότι είδες και δώσε τα χαιρετίσματα. (αυτοί, εγώ, αυτοί, εγώ)
2. Φώναξε, όχι το Σίμο. (εσύ)
3. Ο πατέρας κάλεσε και είπε τα νέα. (αυτές, αυτές, αυτές)
4. Τέτα, μη περιμένεις. Θα τηλεφωνήσω πριν έρθω. (εγώ, εσύ)
5. Δες πίσω. Βλέπεις αυτή την κοπέλα; Είναι γνωστή. (εσύ, αυτή, εγώ)
6. Ρωτώντας θα μάθεις που ενδιαφέρει. (αυτοί, αυτό, εσύ)
7. Δε χάνεις πολλά δίνοντας. (εσύ, αυτές, αυτό)
8. Νομίζω πως δε πάνε τα κίτρινα, γι' αυτό δε φορώ ποτέ. (εγώ, εγώ, αυτά)
9. Αυτές είναι οι ασκήσεις. Κοιτάξτε πρώτα και ύστερα γράψτε. (αυτές, αυτές)
10. Θα έχω στείλει το τηλεγράφημα πριν φτάσει στο σπίτι, κι έτσι θα μάθει αμέσως. (αυτός, αυτό, αυτός, αυτά)
11. Ζητούν να δώσω. Τι συμβουλεύετε να κάνω; (εγώ, αυτές, αυτό, εσείς, εγώ)
12. Δεν γνωρίζω τόσο καλά όσο τον αδελφό. (αυτή, αυτή, αυτή)

Ε. Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο των αντωνυμιών.

1. Γιώργο, τηλεφώνησα στο σπίτι χθες, αλλά δε βρήκα. Έτσι άφησα την παραγγελία στη μητέρα
2. γιατί δε λες τα μυστικά , Όλγα; Δεν είμαστε φίλες ;
3. ποτέ δε έχουμε κάνει κακό. Γιατί θυμώσατε μαζί ;
4. περιμένεις τη Στέλλα στις 6, αλλά είχε ξεχάσει το ραντεβού εντελώς.
5. είδα τις κοπέλες τώρα τελευταία, αλλά δεν είπα τίποτα για τη δουλειά.
6. Ξέχασες τη Λίνα και την Εύα. Κάλεσέ κι στην αυριανή σου συγκέντρωση.
7. μόλις έμαθα κάτι ειδοποίησα. Γιατί δεν έκανες κι το ίδιο;
8. ακούω συχνά που μαλώνει με τη γυναίκα και καταλαβαίνω πως δεν τα πάνε καθόλου καλά οι δυο

Η ιστορία της ελληνικής γραφής

Η ιστορία όλων γενικά των λαών διδάσκει ότι μια οποιαδήποτε γραφή ή έχει εξελιχτεί σιγά σιγά από κάποια πρωτόγονη γραφή εικόνων ή έχει παρθεί μέχρι ενός σημείου έτοιμη από κάποιον άλλο λαό. Η ελληνική αλφαβητική γραφή είναι δανεισμένη.

Οι αρχαίοι Έλληνες δεν έπαψαν ποτέ να πιστεύουν ότι όφειλαν τη γραφή τους σε κάποιο ξένο λαό. Βέβαια σε μερικούς μύθους ή παραδόσεις η εφεύρεση της αλφαβητικής γραφής αποδιδόταν σε κάποιο ήρωα ή ημίθεο: τον Παλαμήδη, τον Προμηθέα, τον Ορφέα, τις Μούσες κτλ. Τη μεγαλύτερη όμως διάδοση είχε η παράδοση ότι ο Κάδμος έφερε τα γράμματα από την πατρίδα του τη Φοινίκη στην Ελλάδα.

Ο Κάδμος, έλεγε η παράδοση, έφερε στην αρχή δεκαέξι γράμματα στο νησί Θήρα. Ύστερα προστέθηκαν τα γράμματα θ, φ, χ και ξ από τον Παλαμήδη (ή τον ποιητή Επίχαρμο) και τα ξ, ψ, η και ω από το λυρικό ποιητή Σιμωνίδη.

*(Απόσπασμα από το βιβλίο «Ιστορία της Ελληνικής Γραφής»
του Αντωνίου Σιγάλα)*

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Πώς συνήθως δημιουργείται η γραφή ενός λαού;
2. Πώς δημιουργήθηκε η ελληνική γραφή;
3. Τι πίστευαν γι' αυτήν οι αρχαίοι Έλληνες;
4. Πόσα γράμματα είχαν οι Έλληνες στην αρχή και ποια προστέθηκαν αργότερα;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

A. Να συμπληρώσετε τα κενά με μία από τις παρακάτω λέξεις στο σωστό τύπο:

οφείλω, η οφειλή, ο οφειλέτης, ωφελώ, το όφελος

1. του δεν του ξόφλησαν κανένα γραμμάτιο.
2. Τώρα πια δεν να κλαις.
3. Από τη συνεργασία σας ποιο θα είναι
4. Τι σας, κύριε Δημητρίου; Πεντακόσιες δραχμές.
5. Τώρα που έπιασε στα χέρια του αρκετά λεφτά, είναι αποφασισμένος να ξεπληρώσει του.

B. Να συμπληρώσετε τα κενά με μία από τις παρακάτω λέξεις στο σωστό τύπο:

μετάδοση, έκδοση, επίδοση, κατάδοση, παράδοση, απόδοση, διάδοση

1. του καινούριου του βιβλίου θα τελειώσει σε λίγες μέρες.
2. Κατά την Αναγέννηση τα ελληνικά γράμματα είχαν μεγάλη
3. Στις πολιτιστικές εκδηλώσεις έγινε και αρχαίων κειμένων στη νεοελληνική.
4. του αγώνα θα καλυφτεί από την τηλεόραση.
5. είναι πράξη που συνήθως καταδικάζεται από τον ηθικό νόμο.
6. Αφού τελείωσε ο καθηγητής, άρχισε να κάνει ερωτήσεις στους φοιτητές.
7. Έχει τρομερή στις ξένες γλώσσες.

Γ. Να συμπληρώσετε τα κενά με μία από τις παρακάτω λέξεις στο σωστό τύπο:

πρωτοετής

πρωτόγονος

πρωτόβγαλτος

πρωτότυπος

πρωτοφανής

πρωτοστάτης

πρωτότοκος

πρωτόπλαστος

1. άνθρωπος κατοικούσε σε σπηλιές.
2. Είναι στη δουλειά, γι' αυτό δεν έχει καθόλου πείρα.
3. Όλοι φοιτητές θα ορκιστούν την επόμενη Κυριακή.
4. στο κίνημα ήταν ένας λοχίας.
5. Στα παλιά χρόνια γιος μιας οικογένειας είχε όλα τα προνόμια δικά του.
6. δημιουργίες του εντυπωσίασαν όλους όσους παρακολούθησαν την επίδειξη μόδας.
7. Δεν έχω ξανασυναντήσει τέτοιο άνθρωπο. Το θράσος και η αναιδεια του είναι
8. Ο Αδάμ και η Εύα ως πρώτοι άνθρωποι, ονομάζονται

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

- αλφαβητικός, -ή, -ό = του αλφαβήτου, με τη σειρά του αλφαβήτου
- αποδίδω, -ομαι = δίνω πίσω κάτι, επιστρέφω, δίνω κάτι υποχρεωτικά, ανταποδίδω μια πράξη άλλου με μια παρόμοια, προσάπτω, αναφέρω σε κάποιον κάτι, επαναλαμβάνω, ερμηνεύω κάτι που είπε κάποιος άλλος
- εφεύρεση, η = επινόηση νέου πράγματος
- ημίθεος, ο = ήρωας του οποίου ένας από τους γονείς ήταν θεός
- οφείλω, -ομαι = χρωστώ, έχω χρέος, έχω καθήκον να κάνω κάτι
- παύω, -ομαι = σταματώ μια ενέργεια, τελειώνω, απολύω από θέση, καταργώ
- πρωτόγονος, -η, -ο = αυτός που έγινε πρώτος, αρχαιότατος αυτός που ζει σε χαμηλότερη πολιτιστική κατάσταση, ανεξέλικτος
- σημείο, το = διακριτικό γνώρισμα, σημάδι, μέρος, μεριά, έκφραση, απόδειξη, όριο, βαθμός, μέτρο

ΔΕΚΑΤΟ ΤΡΙΤΟ ΜΑΘΗΜΑ

Πληρώνομαι κάθε πρώτη του μηνός.

Ζεσταίνεσαι;

Ναι, γι' αυτό έβγαλα το πουλόβερ μου.

* * * *

Όταν δούλευα ως υπάλληλος, αναγκαζόμουν να ξυπνώ πολύ πρωί.

Γιατί έφυγαν από αυτήν τη
δουλειά;

Γιατί δεν πληρώνονταν καλά.

* * * *

Θα κλείνεται στο δωμάτιό του κάθε φορά που θα έχει μελέτη.

Τι θα κάνουν όταν έχουν
απορίες;

Θα μεταχειρίζονται το καινούριο λεξι-
κό που πήραν.

* * * *

Δεν πρέπει να συγκεντρώνεστε όλοι μαζί γύρω από τον άρρωστο.

Τι τους λες τόση ώρα;

Ότι πρέπει να πλένονται πριν από το
φαγητό.

* * * *

Να ντύνεσαι πιο γρήγορα, σε παρακαλώ.

Να κρύβεστε καλύτερα για να μη σας βρίσκουν.

* * * *

Θα γινόςουν γρήγορα καλά, αν είχες πιο πολλές περιποιήσεις.

Γιατί τα πέταξε τα περιοδικά;

Γιατί δε θα τα χρειαζόταν άλλο.

* * * *

Ντύθηκα όσο πιο γρήγορα μπορούσα.
 Πότε κλείστηκες στο ασανσέρ;
 Γράφτηκε δυο μέρες πριν λήξει η προθεσμία.
 Παντρευτήκαμε πριν από δύο μήνες.
 Στηριχτήκατε σ' αυτόν, γι' αυτό αποτύχατε.

Τι έκανες μόλις πληρώθηκες;
 Γιατί αναγκαστήκατε να φύγε-
 τε από τη δουλειά;
 Γιατί είναι στενοχωρημένοι;

Αγόρασα ένα κοστούμι.

Γιατί μας έδιναν πολύ μικρό μισθό.
 Γιατί μπερδεύτηκαν σε μια άσχημη
 υπόθεση.

* * * *

Δε θα σηκωθεί νωρίς αύριο, γιατί είναι γιορτή.
 Του υποσχέθηκα ότι δε θα μπλεχτώ σ' αυτή την ιστορία.

Είναι βέβαιες ότι δε θα τις
 βρει;
 Γιατί δε δένονται;

Ναι, γιατί θα κρυφτούν σ' ένα μέρος
 που κανένας δεν το ξέρει.
 Θα δεθούν μόλις δώσει το σήμα ο
 πιλότος.

* * * *

Έφυγε, γιατί ήθελε να λουστεί.
 Δεν ήξεραν σε ποιον να στηριχτούν και να ζητήσουν βοήθεια.

Γιατί δεν ήρθες μαζί μας;
 Γιατί ξύπνησες τόσο πρωί;

Γιατί ήθελα να ετοιμαστώ για το πάρτυ.
 Γιατί πρέπει να ξυριστώ πριν πάω στη
 δουλειά μου.

* * * *

Ντύσου πιο γρήγορα, σε παρακαλώ.
 Πληρωθείτε πρώτα κι ύστερα ψωνίστε.
 Ετοιμάσου, γιατί σε λίγο φτάνουν οι επισκέπτες μας.
 Χτενιστείτε αλλιώς, γιατί αυτό το χτένισμα δε σας πάει.
 Κρύψου, γιατί έρχεται ο Βασίλης.
 Κρυφτείτε εδώ για να μη σας βρουν.
 Μαζέψου λίγο για να καθίσω κι εγώ.
 Μαζευτείτε λίγο για να καθίσει και ο Ντινος.

Στηρίξου επάνω μου, θα σε βοηθήσω εγώ.
Φτιαχτείτε λίγο.

* * * *

Δεν έχει πληρωθεί ακόμη για τον προηγούμενο μήνα.
Το έχουν χρειαστεί πολλές φορές αυτό το λεξικό.

Γράφτηκες στους καινούριους
καταλόγους;
Γιατί είναι στενοχωρημένοι;

Ναι, έχω γραφτεί από την προηγούμε-
νη εβδομάδα.
Γιατί έχουν μπερδευτεί σε μια άσχημη
υπόθεση.

* * * *

Είχε λουστεί όταν ήρθε η φίλη της να τη δει.
Δεν είχαν σηκωθεί ακόμα από το τραπέζι, όταν τηλεφώνησα.

Ήταν καλά όταν τον είδες;

Όχι, δεν είχε γιατρευτεί ακόμα από
την αρρώστια του.

Τη βρήκες εύκολα την Ιωάννα;

Όχι, γιατί είχε κρυφτεί.

* * * *

Θα έχω ετοιμαστεί ως τη μία.

Θα έχουν ντυθεί ώσπου να έρθει ο Δημήτρης.

Θα τον πείσεις μ' αυτά που θα
του πεις;

Σίγουρα θα έχει πειστεί ώσπου να γυρί-
σεις.

Πότε θα διορθωθεί αυτός ο
δρόμος;

Πιστεύω ότι θα έχει διορθωθεί ως το
τέλος του καλοκαιριού.

* * * *

Μακάρι να βρισκόμουν στην παραλία!

Αχ και να πληρωνόμουν νωρίτερα αυτό το μήνα.

Θα προτιμούσα να χτενιζόμουν σε καλύτερο κομμωτήριο.

* * * *

Είναι πάντα πολύ ωραία ντυμένος.

Η πόρτα βρέθηκε καλά κλεισμένη.

Τον θεωρούσαν πεθαμένο, αυτός όμως έμεινε για πολλά χρόνια κρυμμένος στα δάση.

Το φαγητό της ήταν θαυμάσια μαγειρεμένο.

Νιώθει σφιγμένος όταν βρίσκεται ανάμεσα σε άγνωστους ανθρώπους.

* * * *

Καταλήξεις των χρόνων των βαρύτονων ρημάτων στην παθητική φωνή.

α. καταλήξεις συνεχών χρόνων

Ενεστώτας	Παρατατικός	Συνεχής μελλ.	Συνεχής υποτακτ.
-ομαι	-όμουν	θα + -ομαι	να + -ομαι
-εσαι	-όσουν	-εσαι	-εσαι
-εται	-όταν	-εται	-εται
-όμαστε	-όμασταν	-όμαστε	-όμαστε
-εστε	-όσασταν	-εστε	-εστε
-ονται	-ονταν	-ονται	-ονται

Συνεχής προστακτική	Δυνητική	Ευχετική
— να + -εσαι	θα + -όμουν -όσουν -όταν	να + -όμουν -όσουν -όταν
— να + -εστε	-όμασταν -όσασταν -ονταν	-όμασταν -όσασταν -ονταν

β. απλοί χρόνοι

1. σχηματισμός του παθητικού αορίστου και της παθητικής μετοχής

<p>-σα</p> <p> ↗ -θηκα → -μένος, -η, -ο ↘ -στηκα → -σμένος, -η, -ο </p> <p> πλήρωσα - πληρώθηκα - πληρωμένος, -η, -ο χτένισα - χτενίστηκα - χτενισμένος, -η, -ο. </p>
<p>-ξα</p> <p>→ -χτηκα → -γμένος, -η, -ο</p> <p>φύλαξα - φυλάχτηκα - φυλαγμένος, -η, -ο.</p>
<p>-ψα</p> <p>→ -φτηκα → -μμένος, -η, -ο</p> <p>έβαψα - βάφτηκα - βαμμένος, -η, -ο</p>
<p>-εψα</p> <p>→ -εύτηκα → -εμένος, -η, -ο</p> <p>γιάτρεψα - γιατρεύτηκα - γιατρεμένος, -η, -ο</p>

2. καταλήξεις απλών χρόνων

Αόριστος	Απλός μέλλοντας	Απλή υποτακτική	Απλή προστακτική
-ηκα	θα + -ώ	να + -ώ	—
-ηκες	-είς	-είς	-ου(να + -είς)
-ηκε	-εί	-εί	—
-ήκαμε	-ούμε	-ούμε	—
-ήκατε	-είτε	-είτε	-είτε(να + -είτε)
-ηκαν	-ούν	-ούν	—

<i>Παρακείμενος</i>	<i>Υπερσυντέλικος</i>	<i>Τετ. μέλλοντας</i>
έχω -εις -ει -ουμε -ετε -ουν } -εί	είχα -ες -ε -αμε -ατε -αν } -εί	θα έχω -εις -ει -ουμε -ετε -ουν } -εί

<i>Παθητική μετοχή</i>
-μένος -μένη -μένο

Παθητική φωνή
-ομαι, -ιέμαι, -ούμαι
1. παθητικά ρήματα 2. μέσα ρήματα 3. αποθετικά ρήματα 4. μέσα αλληλοπαθή ρήματα

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

A. Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο των ρημάτων που είναι στην παρένθεση.

1. Η ιατρική διαρκώς. (εξελισσομαι)
2. κουρασμένοι. πολύ; (φαινομαι, εργαζομαι)
3. Πώς, κύριε; (ονομάζομαι)
4. λίγο, φίλοι μου. (ξεκουράζομαι)

5. Τα μέτρα κατά της μόλυνσης του περιβάλλοντος εδώ και δύο χρόνια. (αποφασίζομαι)
6. Δεν του αρέσει κάθε μέρα. (ξυρίζομαι)
7. Αυτοί πολύ πριν φτάσουμε. (ετοιμάζομαι)
8. Του χρόνου στον ιστιοπλοϊκό όμιλο. (γράφομαι)
9. Ελπίζουν ότι ως τα Χριστούγεννα. (παντρεύομαι)
10. Την περασμένη πρωτοχρονιά ολόκληρες περιουσίες στα χαρτιά. (παίζομαι)
11. Γύρισε από την εξοχή (ανανεώνομαι)
12. Πρόσεξε, τα λεφτά σου εκεί που τα έχεις. (χάνομαι)
13. Η αεροσυνοδός είπε στους επιβάτες , την ώρα που το αεροπλάνο (δένομαι, απογειώνομαι)
14. το λάθος σας; (παραδέχομαι)
15. Οι ασκήσεις από τους μαθητές. (λύνομαι)
16. Αυτά τα προϊόντα σε πολύ καλή τιμή. (αγοράζομαι)
17. Δε καμιά απάντηση στο ερώτημα ακόμη. (δίνομαι)
18. Η Κατερίνα ένα χιλιάρικο, αφού ξόδεψε και την τελευταία δεκάρα της. (δανείζομαι)
19. Άρη, σε την άλλη εβδομάδα; — Ναι, αλλά πρώτα ειδοποίησέ με. (επισκέπτομαι)
20. Όταν στο εργοστάσιο γύριζα στο σπίτι μου κάθε βράδυ. (εργάζομαι, κουράζομαι)

Η ιστορία της ελληνικής γραφής

Η παράδοση για τον Κάδμο και τις δήθεν προσθήκες του Παλαμήδη (ή του Επίχαρμου) και του Σιμωνίδη δε βασίζονται σε ιστορικά γεγονότα, αφού μάλιστα έχουμε αρκετές άλλες διαφορετικές παραδόσεις που συχνά αλληλοσυγκρούονται. Στο βάθος όμως υπάρχει μια αλήθεια. Η ελληνική αλφαβητική γραφή έχει την πηγή της στην Ανατολή.

Στην Ανατολή, στους Φοίνικες, μας οδηγούν και οι παλιότερες ελληνικές γραφές, όχι μόνο γιατί και αυτές συμφωνούν με την παράδοση και ονομάζουν τα ελληνικά γράμματα «φοινίκεια», αλλά και γιατί τα παλιότερα φθογγικά σημεία δείχνουν στενή και άμεση συγγένεια με τα σημεία των παλιότερων φοινικικών ή σημιτικών επιγραφών που έχουν σωθεί.

*(Απόσπασμα από το βιβλίο «Ιστορία της Ελληνικής Γραφής»
του Αντωνίου Σιγάλα)*

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Πού βασίζεται η παράδοση σχετικά με τον Κάδμο και το Σιμωνίδη;
2. Συμφωνούν όλες οι παραδόσεις που αναφέρονται στον Κάδμο και το Σιμωνίδη;
3. Πού έχει την πηγή της η ελληνική γραφή;
4. Πώς ονομάζουν τα γράμματα οι παλιότερες ελληνικές γραφές;
5. Με ποια γράμματα δείχνουν ότι έχουν συγγένεια τα παλιότερα φθογγικά σημεία του αλφαβήτου;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

- A. Να συμπληρώσετε τα κενά με μία από τις παρακάτω λέξεις στο σωστό τύπο:
- αλληλοσυγκρούομαι, το σημείο, αλφαβητικός, η πηγή, το γεγονός, δήθεν, το βάθος, η συγγένεια, βασίζομαι, άμεσος
1. Πολλοί πιστεύουν ότι οι επισκέψεις εξωγήινων όντων στον πλανήτη μας είναι αναμφισβήτητο.
 2. Δύο ομιλητές που έχουν απόψεις δημιουργούν ζωνρές και ενδιαφέρουσες συζητήσεις συχνά, αλλά καμιά φορά καταλήγουν σε καυγάδες.
 3. στις δικές σου δυνάμεις μόνο και θα νιώσεις μεγαλύτερη ικανοποίηση.

4. Σε του διαδρόμου θα βρείτε το γραφείο που ζητάτε.
5. Βρήκε πολλές αξιόλογες για το σύγγραμμά του ψάχνοντας σε παλιά χειρόγραφα.
6. Η μόλυνση του περιβάλλοντος είναι ένας από κινδύνους που απειλούν την ύπαρξη του ανθρώπου.
7. Έχουμε πολλά κοινά ο Σπύρος κι εγώ.
8. Έκανε ό,τι δεν άκουσε για να μη σας φέρει σε δύσκολη θέση.
9. Δεν έχουν καμιά είναι αδελφικοί φίλοι.
10. Μας έβαλαν να καθίσουμε στις θέσεις μας με σειρά.

B. Να αντικαταστήσετε με ρήματα τα ουσιαστικά που είναι γραμμένα με πλάγια γράμματα, κάνοντας τις απαραίτητες αλλαγές.

1. Πήραν *δάνειο* από την Τράπεζα για να χτίσουν το σπίτι τους.
2. *Η παράδοση* των αποσκευών γίνεται αμέσως μετά την άφιξη του αεροσκάφους.
3. Η κόρη του είναι *το καμάρι* του· είναι πραγματικά αξιόλογο κορίτσι.
4. Κρατάμε *σημειώσεις* για ό,τι μας ενδιαφέρει.
5. Η ελληνική αλφαβητική γραφή έχει *την πηγή* της στην Ανατολή.

Γ. Να συμπληρώσετε τα κενά με μία από τις παρακάτω εκφράσεις:

κάνω του κεφαλιού μου	=	κάνω αυτό που θέλω και δεν ακούω κανέναν
κάνω τα στραβά μάτια	=	κάνω ό,τι δε βλέπω
του κάνει το βίο αβιώτο	=	τον κάνει δυστυχισμένο, του κάνει δύσκολη τη ζωή
κάνω μια τρύπα στο νερό	=	αποτυχαίνω σε κάτι
τον έκανε τόπι στο ξύλο	=	τον έδειρε πάρα πολύ

1. Καλά έκανε και πήρε διαζύγιο. Αυτή δεν ήταν γυναίκα ήταν βασανιστής.
.....
2. Δεν είναι δυνατό να τον μαλώνω συνέχεια, γι' αυτό
.....
3., αφού να σκεφτείς όταν σταμάτησα μου πονούσε το χέρι.

4. Πάντα χωρίς ποτέ ν' ακούει τη γνώμη κανενός.
5. Παρ' όλες τις προσπάθειές μου δεν κατάφερα να πετύχω τίποτα.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

άμεσος = αυτός που υπάρχει ή γίνεται χωρίς τη μεσολάβηση άλλου ανθρώπου ή πράγματος

δήθεν = τάχα

επιγραφή, ἡ = τίτλος συγγράμματος· πινακίδα καταστήματος

σημιτικός, -ή, -ό = αυτός που αναφέρεται στους Σημίτες

σώζω, -ομαι = γλιτώνω κάποιον από φθορά, καταστροφή ή θάνατο

φθογγικός, -ή, -ό = που αναφέρεται στους φθόγγους, δηλαδή στη φωνή που παράγεται από τα φωνητικά όργανα

φοινικικός, -ή, -ό = αυτός που αναφέρεται στους Φοίνικες

ΔΕΚΑΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ ΜΑΘΗΜΑ

Η εκκλησία αυτή σχεδιάστηκε από ένα μεγάλο αρχιτέκτονα.
Τα αναψυκτικά στο χθεσινό πάρτυ προσφέρθηκαν από τη διεύθυνση.
Η απόφαση αυτή πάρθηκε απ' όλους.
Τα υπόλοιπα θέματα θα εξεταστούν από το διευθυντή.
Η θεία μου γιατρεύτηκε απ' αυτή την αρρώστια με φυσιοθεραπεία.
Με τη βία δεν κατορθώνεται τίποτα.
Ο κατηγορούμενος αποδείχτηκε ένοχος.
Πρόσεξε πώς μιλάς, τέτοια πράγματα δεν πρέπει να λέγονται.
Πολλοί άνθρωποι τραυματίστηκαν στο τελευταίο σιδηροδρομικό δυστύχημα.
Όταν του προσφέρθηκε αυτή η δουλειά αρνήθηκε.
Αν μου δινόταν αυτή η ευκαιρία δε θα την άφηνα να χαθεί.
Δε θέλω να δανειστώ άλλα από το Γιώργο, γιατί του χρωστώ ήδη πολλά.

* * * *

Οι καπνοί των εργοστασίων μολύνουν την ατμόσφαιρα.
Η ατμόσφαιρα μολύνεται από τους καπνούς των εργοστασίων.
Πυκνό χιόνι σκέπασε τις στέγες των σπιτιών.
Οι στέγες των σπιτιών σκεπάστηκαν με πυκνό χιόνι.
Ο πατέρας του τον ανάγκασε να πει όλη την αλήθεια.
(Αυτός) αναγκάστηκε (από τον πατέρα του) να πει όλη την αλήθεια.
Ο αδελφός μου μου δάνεισε χρήματα ως το τέλος του μηνός.
(Εγώ) δανείστηκα χρήματα από τον αδελφό μου ως το τέλος του μηνός.
Οι γονείς μου μου έστειλαν ένα δέμα.
Ένα δέμα μου στάλθηκε από τους γονείς μου.
(Ένα δέμα στάλθηκε σ' εμένα από τους γονείς μου)

Τον υποχρέωσαν να δουλέψει ως αργά το βράδυ.
Υποχρεώθηκε να δουλέψει ως αργά το βράδυ.

* * * *

Σπουδαιές αποφάσεις πάρθηκαν από το συμβούλιο χθες.
Το συμβούλιο πήρε σπουδαιές αποφάσεις χθές.

Πληγώθηκα πολύ με τα λόγια που μου είπες.
Τα λόγια που μου είπες με πλήγωσαν πολύ.

Από μια ξαφνική κακοκαιρία οι ορειβάτες αποκλείστηκαν στο βουνό.
Μια ξαφνική κακοκαιρία απόκλεισε τους ορειβάτες στο βουνό.

* * * *

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

- A. Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο των ρημάτων που είναι στην παρένθεση.
1. Τα έξοδα του ταξιδιού του από την εταιρία. (πληρώνομαι)
 2. Φίλοι μου, σήμερα, γιατί οι τράπεζες θα είναι κλειστές αύριο. (πληρώνομαι)
 3. Του το υπόλοιπο της ποινής του, γιατί έδειξε καλή διαγωγή. (χαρίζομαι)
 4. Αν να δουλέψουμε και την Κυριακή, δε θα πηγαίναμε εκδρομή. (αναγκάζομαι)
 5. από τη Νόρα, αν δε μου φτάσουν τα λεφτά. (δανείζομαι)
 6. Δεν η είσοδος σ' αυτό το γραφείο. (επιτρέπομαι)
 7. Είναι πολύ δύσκολος άνθρωπος. Δεν με τίποτα. (πειθομαι)
 8. Ο κήπος από τη χθεσινή βροχή. (πλένομαι)
 9. Θα γίνει πιο ωραίο αυτό το κτίριο, αν από τα περιττά στολίδια. (απαλάσσομαι)
 10. Τελικά η ταυτότητά σου που χθες; (βρίσκομαι, χάνομαι)
 11. Οι προσκλήσεις για τη δεξίωση ήδη. (στέλνομαι)

12. Πολλά δάση από τσιγάρα πέρσι το καλοκαίρι.
(καίγομαι, ανάβομαι)
13. Στο σεμινάριο τα νέα συστήματα διδασκαλίας. (παρουσιάζομαι)
14. Από ποιον αυτό το βιβλίο; (γράφομαι)
15. Αυτή η μπλούζα είναι καινούρια· δεν ούτε μία φορά. (πλένομαι)

B. Να αλλάξετε τις παρακάτω προτάσεις από την ενεργητική στην παθητική φωνή:

1. Το κράτος πληρώνει όλους τους δημόσιους υπαλλήλους.
2. Οι μαθητές πρέπει να μαθαίνουν ορισμένες δύσκολες φράσεις του μαθήματος απ' έξω.
3. Η παρεξήγηση διαλύθηκε όταν έδωσαν τις απαραίτητες εξηγήσεις.
4. Τελευταία η πολλή δουλειά με κουράζει.
5. Δεν εξέτασαν σήμερα αυτό το θέμα.

Γ. Να αλλάξετε τις παρακάτω προτάσεις από την παθητική στην ενεργητική φωνή:

1. Ο κατηγορούμενος αθώθηκε από το δικαστήριο.
2. Από τις αρχές στάλθηκαν οι πρώτες βοήθειες στις σεισμόπληκτες περιοχές.
3. Η γιορτή που οργανώθηκε από τα παιδιά είχε μεγάλη επιτυχία.
4. Μ' αυτά που μου είπες, πείστηκα.
5. Στον πόλεμο πολλά χωριά κάηκαν απ' τον εχθρό.

Το τέλος της μικρής μας πόλης

Δυο άνθρωποι μόνο μέσα στην κωμόπολη δεν τον ξεχάσανε τόσο γρήγορα το χαμό του. Ο ένας ήταν ο αστυνόμος. Απάνω στην ώρα που περίμενε την προαγωγή του πήγε κι αυτός ο χριστιανός και του πνίγηκε και σα να τόκανε επίτηδες για να τον στενοχωρήσει και να τον βλάψει, δεν άφησε πίσω του κανένα χνάρι. Ο δικαστής με την ιδέα που του κόλλησε στο κεφάλι πως ήταν έγκλημα, έφτασε μια μέρα να του μιλήσει προσβλητικά. Κι ο διοικητής χωροφυλακής του νομού που 'τανε μπροστά, κούνησε το κεφάλι του και δεν είπε τίποτα. Καταπικράθηκε ο αστυνόμος μας μ' αυτή την υπόθεση. Άνθρωπος χάθηκε, μπροστά στα μάτια του, που λέει κι ο λόγος, ακέριος άνθρωπος κι ας ήταν και Συρεγκέλας και να μην μπορεί να βοηθήσει καθόλου να προχωρήσει κάπως η ανάκριση, δεν ήταν καθόλου τιμητικό γι αυτόν και μπορούσε και την προαγωγή του να δυσκολέψει, έτσι που γίναν τα πράματα. Και που κλείστηκε ο φάκελος, αυτός δεν ησύχασε - και μ' όλο το δίκιο του.

Ο άλλος ήταν ο Θεωδωράκης - κι αυτός με το δίκιο του. Σπουδαία συμφέροντα δικά του δεθήκανε μ' αυτό τον πνιγμό και με το μυστήριο που τον σκέπαζε. Αν ο Θεωδωράκης, όταν σταμάτησαν όλοι - κι αστυνόμος κι εισαγγελέας και σήκωσαν τα χέρια, έβγαινε τότες αυτός και τους τ'όδειχνε πως είχαν γίνει τα πράματα, έτσι κι έτσι, ορίστε κύριοι και τους έβαζε τα γυαλιά - είναι ολοφάνερο πως δεν πρόκειται εδώ για τιμή και για δόξα μονάχα, άλλαζε η ζωή του μεμιάς, άλλαζαν όλα.

*(Απόσπασμα από το βιβλίο «Το τέλος της μικρής μας πόλης»
του Δημήτρη Χατζή)*

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιος ήταν ο άνθρωπος που χάθηκε;
2. Ποιοι ήταν αυτοί που δεν ξέχασαν το χαμό του;
3. Το ενδιαφέρον που έδειχναν αυτοί οι άνθρωποι για το θάνατό του οφειλόταν σε αγάπη ή είχε κάποιον άλλο σκοπό;
4. Τι υποστήριζε ο πρώτος και τι ο δεύτερος για το θάνατο αυτού του ανθρώπου;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

A. Να συμπληρώσετε τα κενά με την κατάλληλη λέξη.

1. Μια μικρή πόλη που οι κάτοικοί της δεν είναι παραπάνω από 9.000 ή 10.000 λέγεται

2. λόγια είναι αυτά που θίγουν την αξιοπρέπεια και την τιμή ενός ανθρώπου.
3. είναι ο δικαστής που κάνει τις έρευνες για ν' αποκαλύψει την αλήθεια γύρω από κάποιο έγκλημα ή κάποιο αδίκημα.
4. Τα ίχνη που αφήνει κάποιος ή οι πατημασιές ενός ανθρώπου ή ενός ζώου λέγονται
5. Λέμε ότι κάτι είναι όταν αυτό δεν έχει πειραχτεί καθόλου, δηλαδή είναι ολόκληρο. Ακόμα λέμε τον έντιμο και ηθικό άνθρωπο.
6. Ο δικαστικός του οποίου η δουλειά είναι να προσέχει αν τηρούνται οι νόμοι, να διευθύνει ανακρίσεις και να εκπροσωπεί στις δίκες το δημόσιο συμφέρον είναι
7. Όταν στη δουλειά μου παίρνω ανώτερη θέση από αυτή που έχω, λέω ότι παίρνω
8. είναι το κέρδος, το προσωπικό όφελος που έχει ένας άνθρωπος.

B. Να συμπληρώσετε τα κενά με μια από τις παρακάτω λέξεις ή εκφράσεις στο σωστό τους τύπο:

ο νομός, η ανάκριση, το συμφέρον, επίτηδες, ο χαμός, με μία, η προαγωγή, βλάπτω, ο εισαγγελέας, βλαμμένος, -η, -ο.

1. Η αστυνομία δεν έχει δικαίωμα να κάνει έρευνα στα σπίτια των πολιτών, εκτός αν έχει εντολή
2. Ποτέ δεν κανέναν. Πάντα φρόντιζε για το καλό όλων.
3. Η πολύωρη και εντατική δεν είχε κανένα αποτέλεσμα, γιατί ο ύποπτος δεν ομολόγησε την ενοχή του.
4. Μη θυμώνεις, δεν ξέρει τι λέει. Ο καυμένος είναι λίγο
5. Ενώ όλα έδειχναν πως πήγαιναν καλά,, χωρίς φανερή αιτία, άλλαξαν προς το χειρότερο.
6. Η Ελλάδα είναι χωρισμένη σε πενήντα δύο διοικητικά κομμάτια που λέγονται
7. Οι ανώτεροί του δεν του έδωσαν, γιατί δεν τον θεωρούσαν

ικανό υπάλληλο.

8. Δεν ενδιαφέρεται για τίποτε άλλο παρά μόνο για τον εαυτό του και
..... του.

9. Ο πρόωρος του άφησε μεγάλο κενό στο χώρο της τέχνης.

10. Κάνει πάντα ό,τι δε μου αρέσει και ξέρω ότι το κάνει για να
μ' εκνευρίζει.

Γ. Να συμπληρώσετε τα κενά με μία από τις παρακάτω εκφράσεις στο σωστό
τους τύπο:

βάζω τα γυαλιά σε κάποιον, κλείνω το φάκελο, μου κολλά μια ιδέα, ση-
κώνω τα χέρια, μ' όλο μου το δίκιο

1. Δεν προσπαθώ να σε κάνω ν' αλλάξεις γνώμη, γιατί ξέρω πως όταν
..... κανείς δεν μπορεί να σου τη βγάλει.

2. Ο μικρός Βρήκε σε δυο λεπτά αυτό που
εσείς δυο ώρες προσπαθούσατε να βρείτε και δεν μπορέσατε.

3., παραιτούμαι από κάθε προσπάθεια να τον
πείσω. Είναι πολύ πεισματάρης.

4. Καθόλου δεν τον προσέχεις., γιατί
όλους τους άλλους τους προσέχεις και για όλους έχεις καιρό εκτός από
αυτόν.

5. Η αστυνομία, αφού δεν μπόρεσε να βρει
κανένα στοιχείο που να αποδεικνύει ότι ο θάνατος του νέου οφειλόταν σε
εγκληματική ενέργεια.

Δ. Να ενώσετε τις παρακάτω προτάσεις ή φράσεις κάνοντας τις απαραίτητες
αλλαγές:

1. Έκαψε το χέρι του
Σιδέρωνε το παντελόνι του

2. Ξέρει ότι του αρέσουν τα γλυκά
Του αγόρασε τρεις πάστες

3. Νόμιζε ότι θα τα έφερνε αυτός

ΔΕΚΑΤΟ ΠΕΜΠΤΟ ΜΑΘΗΜΑ

Εξαρτιέμαι οικονομικά από τον πατέρα μου.

Όταν σπούδαζες εξαρτιόσουν οικονομικά από τον πατέρα σου.

Από δω κι εμπρός δε θα στενοχωριέται με το παραμικρό.

Θέλουμε να εκτιμώμαστε από τους συναδέλφους μας.

Να κρατιέστε από τα κάγκελα στις σκάλες.

Για μια στιγμή νόμισαν ότι θα νικιόνταν από τους αντιπάλους.

Θα ήθελα να μην εξαρτιόμουν ποτέ από κανέναν.

Εξαπατήθηκα από κάποιον πλανόδιο έμπορο.

Στενοχωρήθηκε με τα λόγια που του είπες.

Βουτηχτήκαμε με το ζόρι στο παγωμένο νερό.

Ξεχάστηκαν απ' όλους τους φίλους τους.

Νομίζω ότι δε θα αγαπηθώ από κανέναν όσο αγαπιέμαι από τους γονείς μου.

Δε θέλει να νικηθεί στον αυριανό αγώνα.

Έχεις στενοχωρηθεί πολύ με τα λόγια που σου είπαν.

Είχαμε εξαπατηθεί από έναν πλανόδιο έμπορο.

Θα έχουμε βοηθηθεί πολύ από το λεξικό μέχρι να μάθουμε τη γλώσσα.

Κρατήσου από τα κάγκελα όταν κατεβαίνεις.

Ένωσε εξαπατημένος, αλλά δεν είπε τίποτα.

Χθες η Ζωή ήταν πολύ στενοχωρημένη.

Είστε γελασμένοι αν νομίζετε ότι θα κάνετε ό,τι θέλετε.

Το χειμώνα οι βάρκες είναι τραβηγμένες στην αμμουδιά.

* * * *

Επαινούμαι συχνά από το διευθυντή μου για την εργατικότητα μου.
Όταν ήσουν άτακτος, τιμωρούσουν από τους γονείς σου;

Από τώρα και στο εξής θα ειδοποιείστε εγκαίρως για κάθε αλλαγή στο πρόγραμμα.

Δε θέλουμε να συντηρούμαστε με τα χρήματα των άλλων.

Να ικανοποιείσαι πάντα μ' αυτά που έχεις.

Θα ενοχοποιούνταν κι αυτός, αν πήγαινε μαζί τους.

Μακάρι να εξαιρούμασταν από την αγγαρεία.

Ωφελήθηκα από την αλλαγή περιβάλλοντος.

Του αφαιρέθηκε το επίδομα που έπαιρνε.

Καλέστηκαν στη συνέλευση.

Έχεις ωφεληθεί πολύ από τα θαλασσινά μπάνια.

Είχες ωφεληθεί πολύ όταν έκανες θαλασσινά μπάνια.

Θα έχεις ωφεληθεί από τα θαλασσινά μπάνια πριν ακόμα τα τελειώσεις.

Θα ειδοποιηθεί εγκαίρως για την αλλαγή του προγράμματος.

Πρέπει να τιμωρηθείς αυστηρά γι' αυτό που έκανες.

Για την ώρα αρκεστείτε σ' αυτά που σας στέλνουν από το σπίτι.

Βγήκε ωφελημένος απ' αυτή την υπόθεση.

Η φίλη μου ήταν αφηρημένη στο μάθημα σήμερα.

Όλοι οι καλεσμένοι ήρθαν στην ώρα τους.

* * * *

Καταλήξεις των συνηρημένων ρημάτων στην παθητική φωνή

1. καταλήξεις συνεχών χρόνων

α' τάξη

Ενεστώτας	Παρατατικός	Συνεχής μέλλ.	Συνεχής υποτ.
-ιέμαι	-ιόμουν	θα + -ιέμαι	να + -ιέμαι
-ιέσαι	-ιόσουν	-ιέσαι	-ιέσαι
-ιέται	-ιόταν	-ιέται	-ιέται
-ιόμαστε	-ιόμασταν	-ιόμαστε	-ιόμαστε
-ιέστε	-ιόσασταν	-ιέστε	-ιέστε
-ιούνται	-ιόνταν (ιούνταν)	-ιούνται	-ιούνται

Συνεχής προστ.	Δυνητική	Ευχετική
_____	θα + -ιόμουν	να + -ιόμουν
να + -ιέσαι	-ιόσουν	-ιόσουν
_____	-ιόταν	-ιόταν
_____	-ιόμασταν	-ιόμασταν
να + -ιέστε	-ιόσασταν	-ιόσασταν
_____	-ιόνταν (ιούνταν)	-ιόνταν (-ιούνταν)

β' τάξη

Ενεστώτας	Παρατατικός	Συνεχής μέλλ.	Συνεχής υποτ.
-ούμαι	-ούμουν	θα + -ούμαι	να + -ούμαι
-είσαι	-ούσουν	-είσαι	-είσαι
-είται	-ούνταν	-είται	-είται
-ούμαστε	-ούμασταν	-ούμαστε	-ούμαστε
-είστε	-ούσασταν	-είστε	-είστε
-ούνται	-ούνταν	-ούνται	-ούνται

Συνεχής προστ.	Δυνητική	Ευχετική
— να + -είσαι	θα + -ούμουν -ούσουν -ούνταν	να + -ούμουν -ούσουν -ούνταν
— — να + -είστε	-ούμασταν -ούσασταν -ούνταν	-ούμασταν -ούσασταν -ούνταν

1. Σχηματισμός παθητικού αορίστου και παθητικής μετοχής

α' τάξη

-ησα → -ήθηκα → -ημένος, -η, -ο αγάπησα - αγαπήθηκα - αγαπημένος
-ασα → -άστηκα → -ασμένος, -η, -ο γέλασα - γελάστηκα - γελασμένος, -η, -ο
-ηξα → -ήχτηκα → -ηγμένος, -η, -ο τράβηξα - τραβήχτηκα - τραβηγμένος, -η, -ο
-αξα → -άχτηκα → -αγμένος, -η, -ο πέταξα - πετάχτηκα - πεταγμένος, -η, -ο

β' τάξη

-ησα	→	-ήθηκα	→	-ημένος, -η, -ο
ωφέλησα	-	ωφελήθηκα	-	ωφελημένος, -η, -ο
-εσά	↙	-έθηκα	→	-εμένος, -η, -ο
		-έστηκα	→	-εσμένος, -η, -ο
αφαίρεσα	-	αφαιρέθηκα	-	αφαιρεμένος, -η, -ο
κάλεσα	-	καλέστηκα	-	καλεσμένος, -η, -ο

2. καταλήξεις απλών χρόνων

Αόριστος	Απλός μέλλοντ.	Απλή υποτακτ.	Απλή προστακτική
-ηκα -ηκες -ηκε -ήκαμε -ήκατε -ηκαν	θα + -ώ -εις -εί -ούμε -είτε -ούν	να + -ώ -εις -εί -ούμε -είτε -ούν	— -ήσου ή να + -εις — — -είτε ή να + -είτε —
Παρακείμενος	Υπερσυντέλικος	Τετελ. μέλλοντ.	Παθητική μετοχή
έχω -εις -ει -ουμε -ετε -ουν	είχα -ες -ε -αμε -ατε -αν	θα έχω -εις -ει -ουμε -ετε -ουν	-ημένος -ημένη -ημένο

ΑΣΚΗΣΗ

Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο των ρημάτων που είναι στην παρένθεση.

1. Τα παιδικά χρόνια δεν (ξεχνιέμαι)
2. ως υπεύθυνος για τις ταραχές. (ενοχοποιούμαι)
3. Δεν περίμενα τόσο πολύ με το έργο που είδα χθες. (συγκινοῦμαι)
4. Τα λατινικά είναι γλώσσα που δε πια. (μιλιέμαι)
5. Όταν ήμασταν διακοπές, τα τρόφιμά μας με κομμάτια πάγου. (συντηρούμαι)
6. Βρήκα τα πράγματα εδώ κι εκεί. (πετιέμαι)
7. Παππού, μας καμιά ιστορία. (διηγούμαι)
8. Ένας ιερωμένος επίσκοπος χθες στη Μητρόπολη. (χειροτονοῦμαι)
9. Στο μέλλον αυτά τα είδη ακριβότερα από σήμερα. (πουλιέμαι)
10. Το διαβατήριό μου δεν είναι (θεωρούμαι)
11. όλα τα άχρηστα χαρτιά από τα ράφια. (πετιέμαι)
12. καθόλου από τα φάρμακα που πήρες τελευταία; (ωφελοῦμαι)
13. Δεν είμαι καθόλου από την απάντηση που μου
(ικανοποιούμαι, δίνωμαι)
14. Αυτό το λεξικό δεν ακόμα. (χρησιμοποιούμαι)
15. Δυστυχώς δεν αυτά που στην τελευταία συνάντησή μας. (τηρούμαι, συμφωνούμαι)

Η μεγάλη λιτανεία

Ήρθε κοντά μου, απόθεσε τα χέρια του στους ώμους μου, με κοίταξε στα μάτια και συνέχισε:

— Είσαι μεγάλος καλλιτέχνης· καιρός να γίνεις και μεγάλος άνθρωπος. Δεν είναι μόνο το μεγαλείο της δημιουργίας που προσπορίζει μεγαλείο στο δημιουργό· είναι ένα σύνολο πράξεων, σκέψεων και αισθημάτων, που αποτελούν το λεγόμενο «στάση ζωής». Είναι εκείνο το ασυγκριτοποίητο κι άπιαστο ρευστό, που ακτινοβολεί η μεγάλη προσωπικότητα. Δεν αρκεί οι άνθρωποι να εκτιμούν τη δημιουργία σου· πρέπει να εκτιμούν και σένα. Δεν αρκεί να θαυμάζουν ένα πίνακά σου κι ύστερα να διασκεδάζουν διηγούμενοι τις ευτράπελες περιπέτειές σου. Πρέπει η έκφραση του θαυμασμού τους να συνοδεύεται κι από έκφραση σεβασμού. Κατάλαβες;

Μιλούσε με τρόπο τόσο πειστικό! Με γοήτευε τόσο έντονα με τον τόνο της φωνής και το ρευστό της ματιάς του, που μ' έπεισε.

*(Απόσπασμα από το βιβλίο «Η μεγάλη Λιτανεία»
του Μ. Καραγάτση)*

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τι σημαίνει «στάση ζωής» στο κείμενο;
2. Τι εννοεί ο συγγραφέας όταν λέει «μεγάλος άνθρωπος»;
3. Γιατί δεν είναι αρκετό να είναι κανείς μόνο μεγάλος καλλιτέχνης;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

A. Να συμπληρώσετε τα κενά με μία από τις παρακάτω λέξεις στο σωστό τύπο:

ο καλλιτέχνης, συνεχίζω, το μεγαλείο, ο καιρός, η δημιουργία, το σύνολο, το αίσθημα, άπιαστος, ρευστός, ακτινοβολώ, η προσωπικότητα, αρκεί, εκτιμώ, η έκφραση, πειστικός, έντονα

1. Σε περίοδο πολέμου όλα είναι , μπορούν ν' αλλάξουν από στιγμή σε στιγμή.
2. Αν και είναι αξιόλογος ηθοποιός, δεν ήταν καθόλου στο ρόλο του αστυνομικού σ' αυτό το έργο.
3. τη δουλειά μας μέχρι αργά το βράδυ, εκτός από ένα μικρό διάλειμμα το μεσημέρι για φαγητό.

4. Ήταν αναγνωρισμένος ζωγράφος από τον καιρό που ζούσε, αλλά ποτέ δεν του άρεσαν οι δόξες και
5. Ο άνθρωπος είναι πλεονέκτης, ποτέ δεν του αυτά που έχει, πάντα ζητά περισσότερα.
6. Η Μαρία μεγάλωσε πια, είναι να μάθει να φροντίζει τον εαυτό της μόνη της.
7. Την ώρα του γάμου η νύφη από χαρά.
8. Με τη στάση του φανέρωσε που τρέφει για μένα.
9. Όταν κανείς είναι λυπημένος, αισθάνεται την ανάγκη να μιλήσει σε κάποιο φίλο του.
10. Μας είπε ότι ήταν πολύ χαρούμενη με τα νέα που έμαθε, αλλά του προσώπου της έδειχνε το αντίθετο.
11. Η χαρά είναι αυτό που σπρώχνει έναν να φτιάξει ένα καινούριο έργο τέχνης.
12. Το ταξίδι στο διάστημα, ακόμη και σήμερα, είναι κάτι για πολλούς ανθρώπους.
13. Πολλές πήραν μέρος στο συνέδριο.
14. Οι αρμόδιοι του Υπουργείου Γεωργίας δεν μπόρεσαν ακόμη τις ζημιές που προκάλεσε η τελευταία κακοκαιρία στη γεωργία.
15. Αν αγοράσεις αυτό το φουστάνι, με την κόκκινη ζακέτα που έχεις, θα κάνεις ένα ωραίο

B. Να συμπληρώσετε τα κενά με την κατάλληλη λέξη.

1. Ξέρει με τέτοιο τρόπο που όλοι κρέμονται από τα χείλη του.
 - α. να γοητεύει
 - β. να συνοδεύει
 - γ. να διηγείται
2. Τον ξέρω τόσο καλά που μπορώ και διαβάζω και τις πιο απόκρυφες του.
 - α. πράξεις
 - β. σκέψεις
 - γ. στάσεις
3. Άφησε του να χαϊδέψει όλα τα πράγματα γύρω του.
 - α. τη δημιουργία

- β. τη ματιά
γ. την προσωπικότητα
4. Μου είπε με να τους αφήσω μόνους, γιατί είχαν να μιλήσουν για κάτι σοβαρό.
- α. τρόπο
β. σεβασμό
γ. θαυμασμό

ΑΚΡΟΣΤΙΧΙΔΑ

1. Κ — — —
2. Α — — — —
3. Λ — — — —
4. Λ — — —
5. Ι — — — —
6. Τ — — — — —
7. Ε — — — — — — —
8. Χ — — —
9. Ν — — — —
10. Η — — — — —
11. Σ — — — — —

1. φτιάχνω
2. σήμερα το βράδυ
3. δεν είναι σωστό
4. αποτελείται από γράμματα
5. όμοιος με κάποιον άλλο
6. εκεί πληρώνουμε
7. δεν είναι απασχολημένος
8. πολύ ευχάριστο συναίσθημα
9. αισθάνομαι, καταλαβαίνω
10. ηρεμία, γαλήνη, κάλμα
11. αυτή η μέρα

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

αποθέτω = τοποθετώ, βάζω

ασυγκριτοποίητος, -η, -ο = δε μπορεί να τον συλλάβει ο νους

ευτράπελος, -η, -ο = αστείος

προσπορίζω = παρέχω, προμηθεύω, δίνω επιπλέον

ρευστός, -ή, -ό = αυτός που ρέει, δεν έχει σταθερό σχήμα ή όγκο

ΔΕΚΑΤΟ ΕΚΤΟ ΜΑΘΗΜΑ

Όποτε έβρισκε ευκαιρία, γυμναζόταν.
Παρουσιάστηκαμε αμέσως μόλις μας κάλεσαν.
Μπλέχτηκαν με άσχημες παρέες και χάλασαν.
Προσπάθησε να ετοιμαστείς όσο μπορείς πιο νωρίς.
Αν σκεπαζόταν καλά, δε θα αρρώσταινε.
Είχατε απομακρυνθεί αρκετά, γι' αυτό δε μας ακούσατε που σας φωνάζαμε.
Ξεκουράσου λίγο. Αρκετά κουράστηκες σήμερα.
Αναρωτήθηκαν ποτέ τους, αν είναι σωστό αυτό που κάνουν;
Τραβήξου να περάσω.
Θα γυρίσει αμέσως η Έλλη. Πετάχτηκε ως το περίπτερο ν' αγοράσει ένα περιοδικό.

* * * *

Συναντιόμαστε συχνά και τα λέμε.
Συνεννοούνται θαυμάσια και συνήθως συμφωνούν.
Είναι παράλογο να αλληλοσκοτώνονται οι λαοί για τα συμφέροντα των μεγάλων.
Το ξέρω ότι αλληλοϋποστηρίζετε, αλλά να μην το παρακάνετε.
Αγαπιούνται μεταξύ τους σαν αδέρφια.
Μοιραστήκαμε μεταξύ μας τα κέρδη δίκαια.
Γνωρίζουν ο ένας τον άλλον πολλά χρόνια.
Βοηθάμε η μια την άλλη στο νοικοκυριό.

βοηθιόμαστε = αλληλοβοηθιόμαστε = βοηθάμε ο ένας τον άλλον = βοηθιόμαστε μεταξύ μας

ΑΣΚΗΣΗ

Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο των ρημάτων που είναι στην παρένθεση.

1. Έφυγε χωρίς (ξυρίζομαι)

2. Κάθε φορά που τις μεγάλες σου βαλίτσες, η πλάτη σου και παραπονιέσαι ότι πονάς. (φορτώνομαι, πιάνομαι)
3. Εμείς οι δύο τόσο καλά που μόνο που στα μάτια (γνωρίζομαι, κοιτάζομαι, συνεννοούμαι)
4. Είναι βέβαιο ότι δεν υπάρχει άλλη λύση για σας. (συμβιβάζομαι)
5. Γιατί σ' αυτή την ιστορία; Δεν ήταν δικιά σας δουλειά. (ανακατεύομαι)
6. Αφού τόσο πολύ η Μαίρη και ο Βασίλης, ας (αγαπιέμαι, παντρεύομαι)
7. Με την κουβέντα και δεν καταλάβαμε πώς πέρασε η ώρα. (ξεχνιέμαι)
8. Ποτέ δεν αρχίζουν τη δουλειά πριν και (πλένομαι, ντύνομαι)
9. Αν και , , γιατί έχουν τα ίδια συμφέροντα. (μισιέμαι, αλληλοϋποστηρίζομαι)
10. Καλά θα κάνετε δίκαια την περιουσία που σας άφησε ο πατέρας σας. (μοιράζομαι)
11. ότι δεν ειδοποιήθηκε εγκαίρως, γι' αυτό δεν ήρθε. (δικαιολογούμαι)
12. Πρόσεξε, (τρυπιέμαι)

* * * *

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

- A. Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο των ρημάτων που είναι στην παρένθεση.
1. αυτοί που είχαν προϋπηρεσία σε παρόμοια δουλειά. (προτιμώ)
 2. Δεν είμαι καθόλου από την απάντηση που μου έδωσε. (ικανοποιώ)
 3. πολλές φορές, πριν (φιλώ, χωρίζω)

4. Μόνο αν πολύ, θα κέρδιζε τον αγώνα. (προπονώ)
5. Αυτή τη φορά δε με συνόδεψε ως την έξοδο, γιατί ήταν πολύ μαζί μου. (θυμώνω)
6. Δεν η σειρά που έπρεπε, γι' αυτό δεν είχατε τ' αποτελέσματα που θέλατε. (ακολουθώ)
7. δε τόσο συχνά όσο άλλοτε. (ξεχνώ, βλέπω)
8. Τίποτα δεν τον κάνει τη διασκέδασή του. (στερώ)
9. Γιατί το ξαναδιορθώνεις; Δε βλέπεις ότι είναι ήδη ; (διορθώνω)
10. Μη από το κρεβάτι, σήμερα, γιατί δεν είσαι καθόλου καλά. (σηκώνω)
11. και γρήγορα, Κωστάκη. Είναι ώρα για ύπνο. (γδύνω, πλένω)
12. Αν με άκουγε προσεκτικά, δε (παρεξηγώ)
13. για μια στιγμή, μας είπε δυο κουβέντες και ξανάφυγε. (παρουσιάζω)
14. Σε βλέπω Για πού ; (ντύνω, ετοιμάζω)
15. Αν τον δω να έρχεται,, γιατί δε θέλω να του μιλήσω. (κρύβω)

B. Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο των ρημάτων που είναι στην παρένθεση.

1. Τι όμορφα που έχουν αυτή τη βιτρίνα! (στολίζω)
2. Πού τα και δεν τα έβρισκα; (κρύβω)
3. Μου ότι κάτι, αλλά τα τόσο που δεν πολλά πράγματα. (λέω, γίνομαι, λέω, μπερδεύω, καταλαβαίνω)
4. τα κορδόνια των παπουτσιών σου, γιατί τα και (δένω, πατώ, πέφτω)
5. Όταν στο ξενοδοχείο όλα τα δωμάτια ήταν (φτάνω, κλείνω)
6. γρήγορα, Μαιρη, γιατί σε λίγο. (ετοιμάζω, φεύγω)

7. όλες μου τις ελπίδες σ' αυτό το γράμμα. (στηρίζω)
8. , αν έβλεπες ξανά το φίλο μας τον Ηλία; (χαίρομαι)
9. Η αδελφή του τον (αρνούμαι, βοηθώ)
10. Το αυτοκίνητό του στη μέση του δρόμου και
..... ως το γόνατο μέσα στις λάσπες για στο πιο κοντινό χωριό. (χαλώ, αναγκάζω, βουτώ, φτάνω)
11. Μου ότι ποτέ ξανά δε άλλο αυτοκίνητο σε στενό δρόμο. (υπόσχομαι, προσπερνώ)
12. Είναι πολύ Ο γάμος της της ένα σωρό προβλήματα. (δυστυχώς, δημιουργώ)
13. πολύ που Ήταν κάτι που το ήθελα από καιρό. (χαίρομαι, γνωρίζω)
14. Ήρθε τόσο που ούτε τρία ποτήρια νερό δεν τον έκαναν (διψώ, ξεδιψώ)
15. με τόση ευκολία στην απότομη πλαγιά που την κανείς νόμιζε ότι σε ίσιο δρόμο. (σκαρφαλώνω, βλέπω, περπατώ)
16. Είναι εδώ και πολύ καιρό, γι' αυτό όταν δε (μαλώνω, συναντώ, μιλώ)
17. κι έτσι η παρεξήγηση που υπήρχε ανάμεσά τους. (εξηγούμαι, λύνω)
18. Αν το λεξικό, δε θα είχες πρόβλημα με τις άγνωστες λέξεις. (μεταχειρίζομαι)
19. Μόλις πήρα το αυτοκίνητο από το συνεργείο, αλλά δε νομίζω ότι η βλάβη που είχε. (διορθώνω)
20. κάθε φορά που θέλει να τη φιλήσει η θεία της. (τραβώ)

Γ. Να συμπληρώσετε τα κενά με τη σωστή μετοχή των ρημάτων που είναι στην παρένθεση.

1. Η ευγένεια είναι χαρακτηριστικό ανθρώπου. (καλλιεργώ)
2. εφημερίδες και περιοδικά ενημερώνεται κανείς. (διαβάζω)
3. Μη σκαλίζεις υποθέσεις. Δεν είναι καλό για κανένα μας. (ξεχνώ)

4. νερό μπορεί να προκαλέσει πολλές αρρώστιες. (μολύνω)
5. κάθε πράγμα στη θέση του βρίσκεις πάντα αυτό που θέλεις. (τοποθετώ)
6. Μη να διακόψει τη δουλειά του άφησε το τηλέφωνο να χτυπά και δεν το σήκωσε. (θέλω)
7. Τον είχαν για Κάποια μέρα όμως τους έγραψε ότι ξαναγυρίζει στην πατρίδα. (χάνω)
8. Όταν ήμασταν μικροί περνούσαμε τις ελεύθερες ώρες μας στο δρόμο. Τώρα τα παιδιά διασκεδάζουν τηλεόραση. (παιζω, παρακολουθώ)
9. Έφτασαν για να μη χάσουν την αρχή του έργου. (τρέχω)
10. Η μύτη μου είναι , γι' αυτό δεν μπορώ να μυρίσω. (βουλώνω)

Η βελανιδιά

Ο Αντώνης ήταν βοσκός και ήταν δέκα χρονώ όταν ο πόλεμος ήρθε, στα 1940, στην Ελλάδα. Ζούσε με τον πατέρα και τον παππού του, βόσκοντας τα πρόβατά τους στα βουνά που ήταν πέρα από τον Ασπρόπυργο. Για τις μεγάλες πολιτείες που άσπριζαν κάτω, τον Πειραιά και την Αθήνα, ήξερε πολύ λίγα πράγματα. Μια ή δυο φορές έτυχε να κατεβεί με τον πατέρα του κατά κει, και αυτό που θυμόταν ήταν μονάχα τα πολλά καράβια του λιμανιού, το δάσος, τα ξάρτια και ο μεγάλος θόρυβος. Πόσο όλα ήταν διαφορετικά και ήσυχα πάνω στους λόφους τους πέρα απ' τον Ασπρόπυργο! Εκεί ήξερε σπιθαμή με σπιθαμή την καλή γη, που είχε πολύ χορτάρι και που όχι τις νύχτες τα βήματά του πήγαιναν στα τυφλά όπου έπρεπε, σαν πλάσματα μοναχικά και βέβαια, μπροστά του πήγαινε το κοπάδι τους και από πάνω του ήταν τα άστρα, φιλικά και εγκάρδια.

Τότε ο μεγάλος πόλεμος, αφού ταξίδεψε πολλές χώρες και πέρασε πολλά βουνά και πολλές κοιλάδες, ήρθε στην Ελλάδα, πήρε τον πατέρα του μικρού βοσκού απ' τη γαλήνη των λόφων και τον έστειλε να σκοτώνει ανθρώπους.

Ο μικρός βοσκός πολύ απόρεσε. Ρωτούσε το γέρο παππού του για να μάθει σαν τι πράμα να ήταν αυτό, «ο πόλεμος».

Εκείνος του αποκρινόταν:

— Θυμάσαι τότε που έπεσε πολύ νερό και πήρε τα πρόβατά μας και τα έπνιξε, και πήρε μαζί του και ανθρώπους;

Ναι, το θυμόταν καλά.

— Έτσι είναι ο πόλεμος. Κάθε τόσα χρόνια έρχεται το κακό, παίρνει νιους ανθρώπους, και κανένας πια δεν ξέρει αν θα γυρίσουν.

Ο μικρός βοσκός τότε πολύ φοβήθηκε για τον πατέρα του. Μα ο γέροντας τον ησύχασε λέγοντάς του ό,τι του ερχόταν. Έπειτα πάλι ο μικρός ρώτησε επειδή δεν καταλάβαινε:

— Και πούθε, παππούλη, έρχεται το κακό αυτό; Απ' τον ουρανό πάνω;

— Όχι, παιδί μου. Απ' τους ανθρώπους.

Ο μικρός βοσκός δεν καταλάβαινε πια τίποτα! Ήξερε για τη νεροποντή πως, σαν έρθει απ' τα σύννεφα, οι άνθρωποι τρέχουν να φυλαχτούνε. Τι κάνουνε, λοιπόν, για τούτη την άλλη, τη μεγάλη νεροποντή, και πώς γίνεται να τη φέρνουν οι ίδιοι στη γη και τίποτα να μην κάνουν για να φυλαχτούν;

(Απόσπασμα από τη «Βελανιδιά» από τη συλλογή
«Ώρα Πολέμου» του Ηλία Βενέζη)

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Πότε ήταν ο Αντώνης 10 χρονών;
2. Ποιες ήταν οι διαφορές που έβρισκε ο μικρός ανάμεσα στον τόπο του και στις μεγάλες πόλεις;
3. Εσείς, πού προτιμάτε να ζείτε;
4. Με τι παρομοίασε ο παππούς τον πόλεμο; Συμφωνείτε μ' αυτή την παρομοίωση;
5. Ποια είναι η δική σας θέση για τον πόλεμο;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

- A. Να συμπληρώσετε τα κενά με μία από τις παρακάτω λέξεις ή εκφράσεις στο σωστό τύπο:
- τυχαίνει, σπιθαμή με σπιθαμή, πηγαίνω στα τυφλά, μοναχικός, -ή, -ό, εγκάρδια, η γαλήνη, φυλάγω, πνίγω, ό,τι μου έρχεται, το πλάσμα
1. Πότε επιτέλους θα μάθεις να μη λες Σκέψου και καμιά φορά πριν ανοίξεις το στόμα σου.
 2. Πίστευα ότι θα μας φερόταν ψυχρά και αδιάφορα, γι' αυτό και η έκπληξή μου ήταν πολύ μεγάλη όταν μας δέχτηκε τόσο φιλικά και
 3. Τον ξέρεις τον κ. Αλεξάνδρου; Όχι. Δεν να τον γνωρίσω προσωπικά αν και έχουμε πολλούς κοινούς φίλους.
 4. από αυτόν τον άνθρωπο. Είναι πολύ πονηρός και μπορεί να κάνει οτιδήποτε για να κερδίσει αυτό που θέλει.
 5. Δεν είχα καμιά πληροφορία γι' αυτό το θέμα. ελπίζοντας ότι κάπου θα έβρισκα κάποια άκρη.
 6. Είναι ένας παράξενος και άνθρωπος. Κανείς ποτέ δεν τον έχει δει με παρέες. Ζει και κυκλοφορεί πάντα μόνος του.
 7. Έψαξαν όλο το δάσος για να τον βρουν, δεν ανακάλυψαν όμως ούτε ένα ίχνος του.
 8. Είναι στιγμές που αισθάνομαι όταν σκέφτομαι όλες αυτές τις υποχρεώσεις που μου έχουν φορτώσει.
 9. Τι υπέροχο που είναι αυτή η κοπέλα! Όμορφη, μορφωμένη, πανέξυπνη!

10. Έφυγε για αρκετό καιρό από την πόλη του και γύρισε πολλά μέρη αναζητώντας και την ηρεμία.

B. Να αντικαταστήσετε τις λέξεις ή εκφράσεις που είναι γραμμένες με πλάγια γράμματα με συνώνυμους τους.

1. Γιατί δεν *αποκρίνεσαι* σ' αυτό που σε ρωτώ;
2. Θα πάω στο δωμάτιό μου να *ησυχάσω* λίγο, γιατί πέρασα μια πολύ κουραστική μέρα σήμερα.
3. Ο γιατρός της έκανε μια ηρεμιστική ένεση για να *ησυχάσει* λίγο και να κοιμηθεί.
4. Προσπαθήσαμε να *την ησυχάσουμε* βεβαιώνοντάς την ότι το παιδί της δεν είχε χτυπήσει καθόλου, αλλά δε μας πίστεψε.
5. Δε *φυλάγεται* καθόλου, γι' αυτό είναι συνέχεια άρρωστος.
6. *Έχει φυλάξει* όλα τα γράμματά του σ' ένα κρυφό συρτάρι που δεν το ξέρει κανείς.
7. Μήπως ξέρεις ποια μέρα *πέφτουν* τα φετινά Χριστούγεννα;
8. Πολέμησαν γενναία κι *έπεσαν* όλοι τους υπερασπίζοντας την πατρίδα τους.
9. Με τα λεφτά που *του έπεσαν* στο λαχείο, αγόρασε ένα ωραίο διαμέρισμα κι ένα καινούριο αυτοκίνητο.
10. *Έπεσε* πολύ νωρίς χθες, γιατί δεν αισθανόταν καλά.
11. Ύστερα από πολυήμερες μάχες η πόλη *έπεσε στα χέρια* των εχθρών.
12. Επιτέλους άρχισαν να *πέφτουν* οι τιμές των λαχανικών.
13. *Έπεσα πολύ έξω* πιστεύοντας ότι θα με βοηθούσε και θα με υποστήριζε.
14. Ήμουν απόλυτα σίγουρος για την τιμιότητά του, γι' αυτό *έπεσα από τα σύννεφα* όταν έμαθα την τρομερή του απάτη.
15. Καθώς γύριζα από τη δουλειά μου *έπεσα πάνω* σ' έναν παλιό συμμαθητή μου που είχα να τον δω τουλάχιστο εικοσιπέντε χρόνια.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

- βόσκω ή βοσκώ = οδηγώ ζώα σ' ένα μέρος όπου υπάρχει χορτάρι κατάλληλο για να τραφούν· τρώω· τρώω χορτάρι· περιπλανιέμαι
- εγκάρδια = θερμά, ειλικρινά
- κοιλάδα, η = στενόμακρη πεδιάδα ανάμεσα σε βουνά
- κοπάδι, το = πλήθος ζώων, αγέλη· ασύνταχτο πλήθος ανθρώπων, όχλος, μπουλούκι
- νεροποντή, η = ραγδαία, δυνατή βροχή
- νιος, ο = νέος
- ξάρτι, το = σκοινιά καταρτιών πλοίου
- πλάσμα, το = δημιούργημα, κατασκευάσμα· ρευστό μέρος του αίματος όπου βρίσκονται τα αιμοσφαίρια
- πούθε = από πού
- σπιθαμή, η = πιθαμή, η απόσταση από την άκρη του αντίχειρα ως την άκρη του μικρού δαχτύλου, με τα δάχτυλα της παλάμης ανοιχτά

ΔΕΚΑΤΟ ΕΒΔΟΜΟ ΜΑΘΗΜΑ

Ο δρόμος είναι πλατύς.
Η λεωφόρος είναι πλατιά.
Το ποτάμι είναι πλατύ.

Οι δρόμοι στην πατρίδα μου είναι πλατιοί.
Οι λεωφόροι πλατιές.
Τα ποτάμια πλατιά.

Ξέρεις το όνομα αυτού του πλατιού δρόμου;
αυτής της πλατιάς λεωφόρου;
αυτού του πλατιού ποταμιού;

Ξέρετε τα ονόματα αυτών των πλατιών δρόμων;
λεωφόρων;
ποταμιών;

Διορθώνουν τον πλατύ δρόμο.
Διορθώνουν την πλατιά λεωφόρο.
Φτιάχνουν γέφυρα στο πλατύ ποτάμι.

Περπατώ στους πλατιούς δρόμους.
Περπατώ στις πλατιές λεωφόρους.
Κολυμπώ στα πλατιά ποτάμια.

Ο τοίχος είναι θαλασσής.
Η ζώνη μου είναι θαλασσιά.
Το πουκάμισό μου είναι θαλασσί.

Οι τοίχοι του δωματίου μου είναι θαλασσιοί.
Οι ζώνες που αγόρασα είναι θαλασσιές.
Τα πουκάμισα που αγόρασα είναι θαλασσιά.

Τό χρώμα του θαλασσιού τοίχου είναι πολύ χτυπητό.
της θαλασσιάς ζώνης
του θαλασσιού πουκάμισου

Σου αρέσει το χρώμα αυτών των θαλασσιών τοίχων;
ζωνών;
πουκάμισων;

Θα βάψω τον τοίχο θαλασσή.
Αγόρασα μια θαλασσιά ζώνη.
Αγόρασα ένα θαλασσί πουκάμισο.

Θα βάψω τους τοίχους του σπιτιού μου θαλασσιούς.
Αγόρασα δύο θαλασσιές ζώνες.
Αγόρασα δύο θαλασσιά πουκάμισα.

<p>Ο γιός μου είναι τεμπέλης. Η κόρη μου είναι τεμπέλα. Το παιδί μου είναι τεμπέλικο.</p>

Οι γιοί μου είναι τεμπέληδες.
Οι κόρες μου είναι τεμπέλες.
Τα παιδιά μου είναι τεμπέλικα.

Χαρακτηριστικό του τεμπέλη	είναι η τεμπελιά.
του ζηλιάρη	η ζήλεια.
του γκρινιάρη	η γκρίνια.
του πεισματάρη	το πείσμα.
του φοβητσιάρη	ο φόβος.

Χαρακτηριστικό της τεμπέλας είναι η τεμπελιά.
Χαρακτηριστικό του τεμπέλικου παιδιού είναι η τεμπελιά.

Ξέρεις το όνομα αυτών των δύο τεμπέληδων μαθητών;
τεμπέλικων παιδιών;

Ο δάσκαλος τιμώρησε τους τεμπέληδες μαθητές.
τις τεμπέλες μαθήτριες.
τα τεμπέλικα παιδιά.

Ο αδελφός μου είναι επιμελής.
 Η αδελφή μου είναι επιμελής.
 Το αδελφάκι μου είναι επιμελές.

Οι αδελφοί μου είναι επιμελείς.
 Οι αδελφές μου είναι επιμελείς.
 Τα αδελφάκια μου είναι επιμελή.

Χαρακτηριστικό του επιμελούς ανθρώπου είναι η επιμέλεια.

αμελούς	η αμέλεια.
υγιούς	η καλή υγεία.
αγενούς	η αγένεια.
επεικούς	η επιείκεια.

Χαρακτηριστικό της επιμελούς μαθήτριας είναι η επιμέλεια.

Χαρακτηριστικό του επιμελούς παιδιού είναι η επιμέλεια.

Ξέρεις τη διεύθυνση αυτών των επιμελών σπουδαστών;
 σπουδαστριών;
 παιδιών;

Ξέρεις αυτό τον επιμελή φοιτητή;
 αυτή την επιμελή φοιτήτρια;
 αυτό το επιμελές παιδί;

Κάνω παρέα με επιμελείς σπουδαστές.
 επιμελείς σπουδάστριες.
 επιμελή παιδιά.

Πολύς κόσμος περιμένει στο ταμείο για να κόψει εισιτήριο.

Είχε πολλή φασαρία στην τάξη χθες.

Κάνει πολύ κρύο στην πατρίδα σου το χειμώνα;

Τα ταξίδια μου αρέσουν πολύ.

Πολλοί άνθρωποι φορούν γυαλιά.

Πολλές γυναίκες εργάζονται σήμερα.

Πολλά καταστήματα έχουν ξένες επιγραφές.

Τα αεροπλάνα πετούν πολύ ψηλά.

Έχω πολλούς φίλους.

πολλές φίλες.

πολλά βιβλία.

* * * *

Τα βιβλία που διάβασα ήταν ευχάριστα.
Περνώ τον καιρό μου ευχάριστα διαβάζοντας.

Τα βαριά πακέτα θα τα σηκώσω εγώ.
Καταλαβαίνω την Άννα όταν έρχεται, γιατί περπατά βαριά.

Ο κανονισμός για τον εναέριο χώρο είναι διεθνής.
Ο Πικάσσο είναι ζωγράφος διεθνώς αναγνωρισμένος.

Τα μικρά παιδιά πολλές φορές είναι ναζιάρικα.
Μιλά πολύ ναζιάρικα.

Λίγες μέρες πριν, τον συνάντησα στο δρόμο.
Βλέπω λίγο τηλεόραση. Μόνο ό,τι μ' ενδιαφέρει.

Ο ζηλιάρης σύζυγος σκέφτεται
Οι πλούσιοι άνθρωποι ζουν
Οι ευγενικές γυναίκες φέρονται
Το έξυπνο αγόρι απαντά σ' ό,τι το ρωτούν
Τα ελαφριά ζώα περπατούν
Οι καλοί υπάλληλοι πληρώνονται
Αυτή η γλυκιά κοπέλα με κοίταξε και μου χαμογέλασε
Οι διεθνείς κανονισμοί πρέπει και να τηρούνται
Πάντα είναι ακριβής στα ραντεβού του. Είναι στην ώρα του
Τα φαγητά με πολύ αλάτι δε μου αρέσουν
Οι διαρκείς απουσίες τον κάνουν να έχει πιο πολλές απορίες.
Σ' εκείνο το μακρύ δρόμο είναι το σπίτι μου. Εκεί πέρα
Είναι επιμελής άνθρωπος. Ό,τι κάνει το κάνει
Βάζε λίγη ζάχαρη στον καφέ σου για ν' αδυνατίσεις
Είναι τραχύς άνθρωπος. Φέρεται σ' όλους τους γνωστούς του.
Σ' όλα της είναι υπερβολική μιλά, τραγουδά, τρώει και πίνει
Δε θα έκανε τόσο άσχημη εντύπωση, αν δε μιλούσε τόσο

Επίθετα σε -ύς, -ιά, -ύ· -ής, -ιά, -ί· -ης, -α, -ικο· -ης, -ης, -ες

Ενικός αριθμός			Πληθυντικός αριθμός		
-ύς	-ιά	-ύ	-ιοί	-ιές	-ιά
-ιού	-ιάς	-ιού	-ιών	-ιών	-ιών
-ύ	-ιά	-ύ	-ιούς	-ιές	-ιά
-ύ	-ιά	-ύ	-ιοί	-ιές	-ιά
-ής	-ιά	-ί	-ιοί	-ιές	-ιά
-ιού	-ιάς	-ιού	-ιών	-ιών	-ιών
-ή	-ιά	-ί	-ιούς	-ιές	-ιά
-ή	-ιά	-ί	-ιοί	-ιές	-ιά

Ενικός αριθμός			Πληθυντικός αριθμός		
-ης	-α	-ικο	-ηδες	-ες	-ικα
-η	-ας	-ικου	-ηδων	—	-ικων
-η	-α	-ικο	-ηδες	-ες	-ικα
-η	-α	-ικο	-ηδες	-ες	-ικα
-ης	-ης	-ες	-εις	-εις	-η
(-ους)-η	(-ους)	(-ους)	-ων	-ων	-ων
-η	-η	-ες	-εις	-εις	-η
-η(ς)	-ης	-ες	-εις	-εις	-η

Επίθετο πολύς, πολλή, πολύ

Ενικός αριθμός			Πληθυντικός αριθμός		
πολύς	πολλή	πολύ	πολλοί	πολλές	πολλά
—	πολλής	—	πολλών	πολλών	πολλών
πολύ	πολλή	πολύ	πολλούς	πολλές	πολλά
—	—	—	πολλοί	πολλές	πολλά

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

A. Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο των επιθέτων που είναι στην παρένθεση.

1. Της Μαρίας της πάνε πολύ φούστες. (φαρδύς)
2. Ποια είναι η κυρία με φόρεμα; (καφετής)
3. Το παιδί της γειτόνισσάς μου είναι φοβερά (ζηλιάρης)
4. Ο παππούς μου αν και είναι ογδόντα χρονών είναι πολύ
(υγιής)
5. Τα τετράδια και τα βιβλία μαθητών είναι πάντα καθαρά.
(επιμελής)
6. Τα κουμπιά φορέματός σου είναι πολύ μεγάλα. (πορτοκα-
λής)
7. Δε συμπαθώ καθόλου ανθρώπους. (αγενής)
8. Πόσο είναι αυτή η λίμνη; (βαθύς)
9. Η Μαργαρίτα είναι (σγουρομάλλης)
10. Οι γονείς μου είναι λίγο (γκρινιάρης)

B. Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο του επιθέτου «πολύς».

1. Παναγιώτα, σου εύχομαι χρόνια για τη γιορτή σου.
2. Πόση ζάχαρη θέλεις στον καφέ σου;
3. Πίνει τσάι κι αυτό δεν είναι καλό για την υγεία του.
4. Το καλοκαίρι ξένοι επισκέπτονται την Ελλάδα.
5. Αγοράζω φακέλους για να μην πηγαίνω κάθε λίγο και λιγάκι
στο περίπτερο.
6. ξένες φοιτήτριες σπουδάζουν στα ελληνικά Πανεπιστήμια.

Γ. Να βάλετε τις καταλήξεις στα παρακάτω επιρρήματα και με αυτά να συμπληρώσετε τα κενά:

πολύ..... , συνεπ..... , εύκολ..... , απλ..... , λίγ..... , μακρ..... , ψηλ..... ,
φτωχικ..... , σιγ , διαρκ , αγεν , τεμπέλ , βαθ ,
κοντ

1. Το σπίτι που μένω τώρα είναι στη δουλειά μου' το παλιό ήταν πολύ κι έχανα πολλή ώρα στο δρόμο.
2. Περπατά
3. Φέρεται στους γονείς του και όσοι το βλέπουν αυτό τον κακοχαρακτηρίζουν.
4. Ποτέ δε θα τελειώσεις αυτή τη δουλειά έτσι που δουλεύεις.
5. Οι νοικοκυρές παραπονιούνται πως οι τιμές των τροφίμων ανεβαίνουν.
6. Ντύνεται πολύ Δεν της αρέσει το φανταχτερό ντύσιμο.
7. Εσύ τον προκάλεσες. δεν πρέπει να παραπονιέσαι που θύμωσε.
8. Αν και δεν ξέρει καλό κολύμπι πάει και φοβάμαι μήπως κουραστεί.
9. Ζούμε, γιατί η σύνταξή μας είναι μικρή.
10. Είναι έξυπνος. Μαθαίνει ό,τι διαβάζει.
11. Συνάντησα τον καθηγητή πριν από το μάθημα.
12. Το σπίτι έχει ωραία θέα, γιατί είναι χτισμένο

Δ. Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο των λέξεων που είναι στην παρένθεση.

1. Με την κουβέντα η ώρα μας πέρασε χωρίς να το καταλάβουμε. (γρήγορος)
2. Πρέπει να προσέχουμε τον εαυτό μας για να είμαστε (υγιής)
3. Πάντα δουλεύει, γι' αυτό τον προτιμούν οι πελάτες του. (προσεκτικός)
4. Δε μ' επισκέπτεται, γιατί μένει (συχνός, μακρύς)
5. Γνωρίζεις εκείνους τους δύο κυρίους; (παχύς)
6. Πίνει και τρώει, κι αυτό θα τον πειράξει μια μέρα. (πολύς, λίγος)
7. δε μου τηλεφώνησες για να μου πεις πως δε θά 'ρθεις. (κακός)

8. Δε μου έμειναν καθόλου χρήματα' δε μου μένει άλλη λύση παρά να δανειστώ. (συνεπής)
9. Καπνίζω τσιγάρα. (πολύς)
10. Κάθεται στην καρέκλα του και δεν έχει όρεξη για δουλειά. (τεμπέλης)
11. Η τάξη μας έχει μαθητές. (πολύς, επιμελής)
12. Τα αυτοκίνητα τρέχουν πολύ σε λεωφόρους. (γρήγορος, φαρδύς)
13. Δεν καταλαβαίνω τίποτα' μιλά (τρομερός, άσχημος)
14. Τι θα κάνεις τώρα; θα κάνω αυτό που χρειάζεται. (απλός)
15. Το χωράφι του είναι δίπλα σ' ένα και ποταμό. (βαθύς, πλατύς)

Ελληνική Μυθολογία

Στα πολύ παλιά χρόνια η παρουσία των θεών ανάμεσα στους ανθρώπους ήταν πολύ συχνή. Οι θεοί έκαναν ακόμα και φιλία με τους θνητούς, κυρίως με βασιλιάδες και με ήρωες. Οι άνθρωποι διδάχτηκαν απ' αυτούς τέχνες και επαγγέλματα, έμαθαν να φτιάχνουν εργαλεία και όργανα. Κάποτε όμως μερικοί θνητοί ξεθάρρευαν και έδειχναν εγωισμό και ασέβεια. Τότε έκαναν τους θεούς να θυμώνουν και πλήρωναν ακριβά το τόλμημά τους με σκληρές τιμωρίες.

Όταν όμως πέρασαν τα χρόνια και οι εποχές άλλαξαν, οι θεοί έπαψαν να φανεώνονται στους ανθρώπους. Συνέχισαν όμως να τους βοηθούν ή να τους τιμωρούν, συνέχισαν να επεμβαίνουν στη ζωή τους, μα τώρα πια έμεναν αόρατοι. Η παρουσία τους και η θέλησή τους γίνονταν φανερές με γεγονότα ή φαινόμενα, που οι άνθρωποι τα ερμήνευαν σαν θεϊκά σημάδια και καταλάβαιναν ποιος θεός τα είχε προκαλέσει και για ποιο λόγο. Ένας καταστροφικός κεραυνός, μια περίοδος ξηρασίας, μια έκλειψη του ήλιου, το σταμάτημα των ανέμων, όταν ήθελαν να ταξιδέψουν στη θάλασσα, μια δυνατή θαλασσοταραχή, μια πλημμύρα, ένας σεισμός, η έκρηξη ενός ηφαιστείου, όλα αυτά τα φυσικά φαινόμενα για τους αρχαίους αποτελούσαν σημάδια που εκδήλωναν το θυμό ή την επιθυμία κάποιου θεού.

*(Απόσπασμα από το βιβλίο «Ελληνική Μυθολογία».
Κείμενα: Κώστα Μακρυγιάννη - Michael Gibson)*

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποια ήταν η σχέση που είχαν οι άνθρωποι με τους θεούς τους, στην αρχαιότητα;
2. Πώς βοηθούσαν οι θεοί τους ανθρώπους στις καθημερινές δυσκολίες που αντιμετώπιζαν;
3. Ήταν πάντα καλοί οι θεοί με τους ανθρώπους;
4. Όταν οι θεοί έπαψαν να φανεώνονται στους ανθρώπους, πώς πίστευαν οι αρχαίοι ότι οι θεοί έδειχναν τη θέλησή τους;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

A. Να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα:

<i>Ρήμα</i>	<i>Ουσιαστικό</i>	<i>Επίθετο</i>
διδάσκω	το τόλμημα	φανερός
μαθαίνω		ερμηνευτικός
συνεχίζω		καταστροφικός
εκδηλώνω	η βοήθεια	
	η επιθυμία	

B. Να αντικαταστήσετε τις λέξεις που είναι γραμμένες με πλάγια γράμματα κάνοντας τις απαραίτητες αλλαγές.

1. Οι αρχαίοι πίστευαν ότι οι θεοί έκαναν φανερή *την παρουσία* τους με διάφορα σημάδια.
2. Έδειξε τέτοιο *θυμό* ακούγοντας τις άδικες κατηγορίες εναντίον του που όλοι φοβήθηκαν.
3. Τα μικρά παιδιά γρήγορα παίρνουν *θάρρος* όταν βρίσκονται με συνομήλικούς τους.
4. Έχω μεγάλη *επιθυμία* να βρεθώ στο σπίτι που γεννήθηκα.
5. Τι ώρα είπαν ότι θα γίνει *η πληρωμή* τους;

Γ. Να συμπληρώσετε τα κενά με μία από τις παρακάτω λέξεις:

άλλωστε, κάπως, τόσο, πότε, κάποτε, ως, κάμποσο, αλλιώς, ως, όποτε, όσο, όπου

1. διαπίστωσης ότι είχε γίνει λάθος;
2. Δε φτάνουν τόσες προσπάθειες που έκανε τώρα;
3. Πρέπει να είσαι ειλικρινής με τους φίλους σου, γιατί θα τους χάσεις.
4. Δε δούλεψε καθόλου γιατρός.

5. Σήμερα ο ασθενής είναι καλύτερα.
6. τα ταξίδια δεν ήταν εύκολα είναι σήμερα.
7. Δεν μπορείς να έρχεσαι θέλεις εσύ.
8. βρίσκει παλιά αντικείμενα, κάθεται και τα βλέπει με τις ώρες.
9. Το σπίτι του δεν είναι τεράστιο, είναι όμως μεγάλο. τι να το κάνει το μεγαλύτερο;

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

- ασέβεια, η = έλλειψη σεβασμού, περιφρόνηση
 έκλειψη, η = εξαφάνιση, χάσιμο
 έκρηξη, η = σπάσιμο με θόρυβο, άνοιγμα, ξέσπασμα
 επεμβαίνω = ανακατεύομαι απρόσκλητος σε ξένες υποθέσεις
 θνητός, -ή, -ό = αυτός που δεν είναι αθάνατος, αυτός που από τη φύση του είναι προορισμένος να πεθάνει
 ξεθαρρεύω = παίρνω θάρρος, γίνομαι αυθάδης· δίνω εμπιστοσύνη σε κάποιον

ΔΕΚΑΤΟ ΟΓΔΟΟ ΜΑΘΗΜΑ

- Ο Κώστας είναι έξυπνος.
Ο Κώστας είναι εξυπνότερος από τον αδελφό του.
 πιο έξυπνος
Ο Κώστας είναι ο εξυπνότερος στην τάξη.
 ο πιο έξυπνος
Ο Κώστας είναι εξυπνότατος.
 (πάρα) πολύ έξυπνος.

- Η Έφη είναι έξυπνη.
Η Έφη είναι εξυπνότερη απ' ό,τι φαίνεται.
 πιο έξυπνη
Η Έφη είναι η εξυπνότερη κοπέλα που ξέρω.
 η πιο έξυπνη
Η Έφη είναι εξυπνότατη.
 (πάρα) πολύ έξυπνη.

- Αυτό το παιδί είναι έξυπνο.
Αυτό το παιδί είναι εξυπνότερό τους.
 πιο έξυπνο απ' αυτούς.
Αυτό το παιδί είναι το εξυπνότερο της τάξης μας.
 το πιο έξυπνο
Αυτό το παιδί είναι εξυπνότατο.
 (πάρα) πολύ έξυπνο.

- Αυτός ο ποταμός είναι βαθύς.
Ο ποταμός είναι βαθύτερος από το ρυάκι.
 πιο βαθύς
Αυτός ο ποταμός είναι ο βαθύτερος απ' όλους.
 ο πιο βαθύς
Αυτός ο ποταμός είναι βαθύτατος.
 (πάρα) πολύ βαθύς.

Αυτή η λίμνη είναι **βαθιά**.

Αυτή η λίμνη είναι **βαθύτερη** απ' ό,τι νομίζεις.
πιο βαθιά

Αυτή η λίμνη είναι **η βαθύτερη** της χώρας.
η πιο βαθιά

Αυτή η λίμνη είναι **βαθύτατη**.
(πάρα) πολύ βαθιά.

Αυτό το ποτάμι είναι **βαθύ**.

Αυτό το ποτάμι είναι **βαθύτερο** από τη λίμνη.
πιο βαθύ

Αυτό το ποτάμι είναι **το βαθύτερο** στη χώρα.
το πιο βαθύ

Αυτό το ποτάμι είναι **βαθύτατο**.
(πάρα) πολύ βαθύ.

Ο Στάθης είναι **αγενής**.

Ο Στάθης είναι **αγενέστερος** από τον Κυριάκο.
πιο αγενής

Ο Στάθης είναι **ο αγενέστερος** άνθρωπος που γνωρίζω.
ο πιο αγενής

Ο Στάθης είναι **αγενέστατος**.
(πάρα) πολύ αγενής.

Η Κατερίνα είναι **αγενής**.

Η Κατερίνα είναι **αγενέστερη** από την αδελφή της.
πιο αγενής

Η Κατερίνα είναι **η αγενέστερη** γυναίκα που συνάντησα ποτέ μου.
η πιο αγενής

Η Κατερίνα είναι **αγενέστατη**.
(πάρα) πολύ αγενής.

Το κορίτσι της είναι **αγενές**.

Το κορίτσι της είναι **αγενέστερο** από το αγόρι της.
πιο αγενές

Το κορίτσι της είναι **το αγενέστερο** απ' όλα όσα ξέρω.
το πιο αγενές

Το κορίτσι της είναι **αγενέστατο**.
(πάρα) πολύ αγενές.

- Ο Αλέκος είναι **τεμπέλης**.
- Ο Αλέκος είναι **πιο τεμπέλης** από τον Τάκη.
- Ο Αλέκος είναι **ο πιο τεμπέλης** της γειτονιάς.
- Ο Αλέκος είναι **(πάρα) πολύ τεμπέλης**.

- Η Χριστίνα είναι **τεμπέλα**.
- Η Χριστίνα είναι **πιο τεμπέλα** απ' ό,τι νομίζεις.
- Η Χριστίνα είναι **η πιο τεμπέλα** της παρέας.
- Η Χριστίνα είναι **(πάρα) πολύ τεμπέλα**.

- Το παιδί τους είναι **τεμπέλικο**.
- Το παιδί τους είναι **πιο τεμπέλικο** από το δικό σας.
- Το παιδί τους είναι **το πιο τεμπέλικο** απ' όλους τους συνομήλικούς του.
- Το παιδί τους είναι **(πάρα) πολύ τεμπέλικο**.

- Ο καιρός σήμερα είναι **κρύος**.
- Ο καιρός σήμερα είναι **λίγο πιο κρύος** από χθες.
- Ο καιρός σήμερα είναι **ο πιο κρύος** όλου του μήνα.
- Ο καιρός σήμερα είναι **(πάρα) πολύ κρύος**.

- Αυτή η γυναίκα είναι **περίεργη**.
- Αυτή η γυναίκα είναι **πολύ πιο περίεργη** από τη γειτόνισσά μου.
- Αυτή η γυναίκα είναι **η πιο περίεργη** απ' όσες γνώρισα.
- Αυτή η γυναίκα είναι **(πάρα) πολύ περίεργη**.

- Αυτό το βιβλίο είναι **καινούριο**.
- Αυτό το βιβλίο είναι **πιο καινούριο** από το δικό σου.
- Αυτό το βιβλίο είναι **το πιο καινούριο** που έχω.
- Αυτό το βιβλίο είναι **(πάρα) πολύ καινούριο**.

- Ο Σπύρος είναι άντρας. ψηλός
- Ο Σπύρος είναι από το Γιώργο
- Ο Σπύρος είναι μου
- Ο Σπύρος είναι άντρας της οικογένειας.

- Ο Σπύρος είναι απ' όλους στην οικογένεια.
 Ο Σπύρος είναι άντρας στην οικογένεια.
 Ο Σπύρος είναι άντρας που ξέρω.

- Η γιαγιά μου είναι υγιής
 Η γιαγιά μου είναι από τον παππού μου.
 Η γιαγιά μου είναι απ' ό,τι νομίζουν όλοι.
 Η γιαγιά μου είναι του χωριού.
 Η γιαγιά μου είναι στο χωριό.
 Η γιαγιά μου είναι απ' όλους.
 Η γιαγιά μου είναι γυναίκα που ξέρω.

- Αυτό το πουκάμισο είναι φαρδύς
 Αυτό το πουκάμισο είναι από τη μπλούζα μου.
 Αυτό το πουκάμισο είναι απ' ό,τι πρέπει.
 Αυτό το πουκάμισο είναι του μαγαζιού.
 Αυτό το πουκάμισο είναι στο μαγαζί.
 Αυτό το πουκάμισο είναι απ' όλα όσα έχω.
 Αυτό το πουκάμισο είναι που έχω.

- Η Λιλή γράφει **γρήγορα**.
 Ο Βασίλης γράφει **γρηγορότερα** από τη Λιλή.
πιο γρήγορα
 Ο Βασίλης γράφει **γρηγορότερα** απ' όλους.
πιο γρήγορα
 Ο Βασίλης γράφει **(πάρα) πολύ γρήγορα**.

- Κολυμπώ **βαθιά**.
 Κολυμπώ **βαθύτερα** απ' όλους τους φίλους μου.
πιο βαθιά
 Κολυμπώ **(πάρα) πολύ βαθιά**.

- Ο Κίμων εργάζεται **επιμελώς**.
 Κανένας δεν εργάζεται **επιμελέστερα** από αυτόν.
 Ο Κίμων εργάζεται **επιμελέστατα**.

Η Ζωή ζωγραφίζει καλά, αλλά όχι καλύτερα από την Ασπασία.
Η Ασπασία ζωγραφίζει πάρα πολύ καλά.

Ο Χρίστος τρώει λίγο, αρκετά λιγότερο από μένα.
Αδυνάτισε όμως ελάχιστα.

Ωραία τραγουδά η Νίκη.

Ναι, ωραιότατα.

Πώς τα πάτε με τη δουλειά;

Πολύ άσχημα.

Πώς σου μίλησε η Σοφία;

Μου μίλησε αγενέστατα.

Τι έκανες όταν κατάλαβες το λάθος σου;

Απλούστατα, το διόρθωσα.

Πώς έγραψε η Άννα στις εξετάσεις;

Χειρότερα απ' όλους.

Σχηματισμός των παραθετικών επιθέτων

Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός	Απόλ. Υπερθετικός
-ος,-η,-ο -ος,-α,-ο	-ότερος,-η,-ο πιο + θετικός	άρθρο + -ότερος,-η,-ο άρθρο + πιο + θετικός	(πάρα)πολύ + θετικός -ότατος,-η,-ο
-ύς,-ιά,-ύ	-ύτερος,-η,-ο πιο + θετικός	άρθρο + -ύτερος,-η,-ο άρθρο + πιο + θετικός	(πάρα)πολύ + θετικός -ύτατος,-η,-ο
-ης,-ης,-ες	-έστερος,-η,-ο πιο + θετικός	άρθρο + -έστερος,-η,-ο άρθρο + πιο + θετικός	(πάρα)πολύ + θετικός -έστατος,-η,-ο
-ής,-ιά,-ί	πιο + θετικός	άρθρο + πιο + θετικός	(πάρα)πολύ + θετικός
-ης,-α,-ικο	πιο + θετικός	άρθρο + πιο + θετικός	(πάρα)πολύ + θετικός
-μένος,-η,-ο	πιο + θετικός	άρθρο + πιο + θετικός	(πάρα)πολύ + θετικός

Χρήση των παραθετικών των επιθέτων

Συγκριτικός	Υπερθετικός
συγκριτικός + από + αιτιατική συγκριτικός + απ' ό,τι + ρήμα συγκριτικός (-τερος) + μου, σου, του	υπερθετικός + γενική υπερθετικός + σε + αιτιατική υπερθετικός + από + όλους, -ες, -α υπερθετικός + που + ρήμα

Παραθετικά επιθέτων που παρουσιάζουν δυσκολία

Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός	Απόλ. Υπερθετ.
καλός μεγάλος πολύς κακός άσχημος γέρος απλός μικρός λίγος	καλύτερος μεγαλύτερος περισσότερος χειρότερος χειρότερος γεροντότερος απλούστερος μικρότερος λιγότερος	ο καλύτερος ο μεγαλύτερος ο περισσότερος ο χειρότερος ο χειρότερος ο γεροντότερος ο απλούστερος ο μικρότερος ο λιγότερος	άριστος (μέγιστος) (πλείστος) (χείριστος) (χείριστος) — απλούστατος — ελάχιστος

Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός	Απολ. Υπερθ.
γλυκός,(-ύς) ελαφρός,(-ύς) κοντός	γλυκύτερος(-ότερος) ελαφρύτερος(-ότερος) κοντότερος(-ύτερος)	ο γλυκύτερος (-ότερος) ο ελαφρύτερος(-ότερος) ο κοντότερος (-ύτερος)	γλυκύτερος ελαφρότατος —

Σχηματισμός των παραθετικών των επιρρημάτων

Επίθετο	Επιρρημα		
	Θετικός	Συγκριτικός Υπερθετικός	Απόλυτος Υπερθετικός
ωραίος	ωραία	ωραιότερα	ωραιότατα
βαθύς	βαθιά	πιο ωραία βαθύτερα	(πέρα) πολύ ωραία βαθύτατα
ακριβής	ακριβώς	πιο βαθιά ακριβέστερα	(πέρα) πολύ βαθιά ακριβέστατα
τεμπέλης	τεμπέλικα	—	—
κρύος	κρύα	πιο τεμπέλικα πιο κρύα	(πέρα) πολύ τεμπέλικα (πέρα) πολύ κρύα
περιεργός	περιεργα	πιο περιεργα	(πέρα) πολύ περιεργα

Παραθετικά επιρρημάτων που παρουσιάζουν δυσκολία

<i>Επίθετο</i>	<i>Επιρρημα</i>		
	<i>Θετικός</i>	<i>Συγκριτικός Υπερθετικός</i>	<i>Απόλυτος Υπερθετικός</i>
κοντός	κοντά	κοντύτερα πιο κοντά	— (πέρα) πολύ κοντά
γλυκός	γλυκά	γλυκύτερα πιο γλυκά	γλυκύτερα (πέρα) πολύ γλυκά
καλός	καλά	καλύτερα πιο καλά	άριστα (πέρα) πολύ καλά
κακός	κακώς	χειρότερα	κάκιστα
άσχημος	άσχημα	— χειρότερα πιο άσχημα	— κάκιστα (πέρα) πολύ άσχημα
απλός	απλά (απλώς)	απλούστερα πιο απλά	απλούστατα (πέρα) πολύ απλά

<i>Επίθετο</i>	<i>Θετικός</i>	<i>Συγκριτ. - Υπερθετ.</i>	<i>Απόλυτος Υπερθετικός</i>
λίγος	λίγο	λιγότερο πιο λίγο	ελάχιστα (πέρα) πολύ λίγο
πολύς	πολύ	περισσότερο πιο πολύ	— (πέρα) πολύ —
	νωρίς	νωρίτερα πιο νωρίς	— (πέρα) πολύ νωρίς
	σιγά	σιγότερα πιο σιγά	— (πέρα) πολύ σιγά

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

- A. Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο των επιθέτων που είναι στην παρένθεση.
1. Δεν έχω ξαναδει έργο. (παράξενος)
 2. Από πότε πιστεύει ότι είναι της παρέας; (καλός)
 3. Το σημερινό φαγητό είναι απ' όλα όσα έχω φάει στο σπίτι σου. (νόστιμος)
 4. Θυμάμαι ότι ο Παντελής ήταν, η αδελφή του όμως ήταν του σχολείου. (τεμπέλης, τεμπέλης)
 5. Ποιο νομίζεις ότι είναι επάγγελμα; (δύσκολος)
 6. Βρήκαμε ένα μέρος για να περάσουμε τη νύχτα μας. (ασφαλής)
 7. Έχεις ξανασυναντήσει παιδιά; (γκρινιάρης)
 8. Οι βιομηχανικές περιοχές είναι για την υγεία των κατοίκων που μένουν κοντά σ' αυτές. (επιβλαβής)
 9. Ο καφές του ήταν απ' ότι τον πίνει. (γλυκός)
 10. Κάθε άνθρωπος θεωρεί την πατρίδα του σαν χώρα του κόσμου. (ωραίος)
 11. Ήταν πάντα και τώρα τελευταία όμως αδυνατίσε πολύ και φαίνεται (λεπτός, άσχημος, άσχημος)
 12. Πήρε βαθμό της τάξης. (κακός)
 13. Δεν πρέπει να είναι πολύ μου. (νέος)
 14. Νομίζω πως αυτό που έχει σημασία για μένα είναι ότι δουλεύω ευχάριστα σ' αυτή τη δουλειά. (μεγάλος)
 15. Ήρθε σ' εμένα για να μάθει λεπτομέρειες για το θέμα του. (πολύς)
 16. Η συμπεριφορά του γίνεται όλο και (περιεργός)
 17. Αν δεν μπορείς να λύσεις αυτό το πρόβλημα που είναι, τότε τι θα κάνεις με ; (απλό, δύσκολος)
 18. Πιστεύει ότι είναι γυναίκα πάνω στη γη. (δυστυχισμένος)
 19. Του αρέσουν παπούτσια, γιατί νιώθει άνετα όταν τα φορά. (φαρδύς)

20. Νιώθω το κεφάλι μου απ' ότι πριν κοιμηθώ. (βαρύς)

B. Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο των επιρρημάτων που είναι στην παρένθεση.

1. Μίλα , δε σ' ακούω. (δυνατός)
2. να φορέσεις κάτι πιο ζεστό, κάνει πολύ κρύο. (καλός)
3. Απάντησε σ' όλες τις ερωτήσεις, γι' αυτό πήρε στις εξετάσεις. (σωστός, καλός)
4. Διαβάζω από τότε που άρχισα να δουλεύω. (λίγος)
5. του είπες ψέματα' δεν ήταν καθόλου σωστό αυτό που έκανες. (κακός)
6. Μιλά ελληνικά από σένα, αλλά γράφει (καλός, κακός)
7. Υπόσχομαι να σου φέρομαι στο μέλλον. (ευγενικός)
8. Μελετά όλο και , γιατί θέλει να περάσει οπωσδήποτε στις εξετάσεις. (πολύς)
9. Μου μίλησε (αγενής)
10. Δουλεύουν για να τελειώσουν το φθινόπωρο. (εντατικός)

Γ. Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο των λέξεων που είναι στην παρένθεση.

1. Πρέπει ν' ακούς καμιά φορά τα λόγια σου. (μεγάλος)
2. Αυτό το ταβερνάκι έχει μεζέδες που έφαγα ποτέ μου. (νόστιμος)
3. Έφτασε από την Ιωάννα, αν και ξεκίνησε (νωρίς, αργός)
4. Τα νησιά έχουν και κλίμα της Ελλάδας. (ωραίος, γλυκός)
5. Όσο αρχίσεις, τόσο για σένα. (αργός, κακός)
6. Ο φετινός χειμώνας ήταν από που θυμάμαι. (κρύος)
7. Μίλα Όλοι μας κοιτάζουν. (σιγά)
8. Δεν είπα τίποτα και τίποτα απ' ό,τι έπρεπε. (πο-

- λύς, λίγος)
9. Η Ειρήνη είναι απ' όλους μας στα ραντεβού της. (ακριβής)
 10. να φύγεις, παρά να δεις αυτό το ανόητο έργο. (καλός)
 11. Οι επιβάτες του αεροπλάνου δεν πρέπει να έχουν αποσκευές από είκοσι κιλά ο καθένας. (βαρύς)
 12. Περνά ώρες της μέρας μπροστά στην τηλεόραση. (πολύς)
 13. Αν και έγραψε από κάθε άλλη φορά, ο καθηγητής τον έκρινε (κακός, επιεικής)
 14. Μ' αυτές τις παλιοπαρέες που έχει, οδηγείται όλο και στην καταστροφή. (πολύς)
 15. Το σπίτι μου είναι τόσο και όσο και το δικό σου. (άνετος, φαρδύς)
 16. Είσαι από μένα, αλλά δεν είσαι στην τάξη. (παχύς, παχύς)
 17. Χρειαζόμαστε δρόμους για να κυκλοφορούμε (φαρδύς, άνετος)
 18. Είναι να ταξιδεύεις το πρωί με τη δροσιά, παρά το μεσημέρι που κάνει ζέστη. (ευχάριστος)
 19. Σήμερα ο ουρανός είναι και η ατμόσφαιρα από χθες. (γκρίζος, βαρύς)
 20. Του έχω εμπιστοσύνη, γιατί είναι απ' όλους όσους ξέρω σ' αυτή τη δουλειά. Κάνει αυτό που του λες. (συνεπής, ακριβής)

Ελληνική Μυθολογία

Παρατηρώντας τα φυσικά φαινόμενα ή και άλλα σημάδια, οι άνθρωποι προσπαθούσαν να καταλάβουν τι ήθελαν οι θεοί και να τους ικανοποιήσουν με τη λατρεία και τις θυσίες. Έτσι γεννήθηκε η τέχνη της μαντικής και της οιωνοσκοπίας.

Με τη μαντική ορισμένα άτομα, συνήθως ιερείς, μπορούσαν να παίρνουν μηνύματα των θεών, που έκφραζαν τη θέλησή τους για πράγματα που θα γίνονταν στο μέλλον. Με την οιωνοσκοπία, οι οιωνοσκόποι εξηγούσαν ορισμένα σημάδια. Τέτοια σημάδια, που τα έλεγαν οιωνούς, ήταν το πέταγμα και το κρώξιμο των πουλιών. Άλλα σημάδια έβρισκαν παρατηρώντας τα σπλάχνα των ζώων που σκότωναν σε θυσίες.

Πίστευαν τόσο πολύ στη μαντική, όχι μόνο οι απλοί άνθρωποι μα ακόμα και οι άρχοντες, οι βασιλιάδες και πόλεις ολόκληρες, που πριν αποφασίσουν για τις επιχειρήσεις τους, ειρηνικές ή πολεμικές, ζητούσαν τη συμβουλή κάποιου θεού από το μαντείο του, προσφέροντας πλούσια δώρα για αμοιβή. Κάποτε μάλιστα, η αξία των δώρων έφτανε σε φανταστικά ύψη. Τα μαντεία λοιπόν επηρέαζαν όχι μόνο την τύχη ατόμων, αλλά και λαών ολόκληρων και συνέβαλλαν ακόμα και στη διαμόρφωση της Ιστορίας του.

*(Απόσπασμα από το βιβλίο «Ελληνική Μυθολογία».
Κείμενα: Κώστα Μακρυγιάννη - Michael Gibson)*

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Γιατί οι αρχαίοι παρατηρούσαν τα φυσικά φαινόμενα ή άλλα σημάδια;
2. Τι είναι μαντική;
3. Τι είναι η οιωνοσκοπία;
4. Ποιος λόγος ώθησε τους αρχαίους στη μαντική και την οιωνοσκοπία;
5. Μόνο οι απλοί άνθρωποι πίστευαν στη μαντική τέχνη;
6. Ποια ήταν συνήθως η αμοιβή σ' ένα μαντείο;
7. Τα μαντεία ή και οι μάντεις έπαιζαν σπουδαίο ρόλο στη ζωή των αρχαίων;
Ποιος ήταν αυτός ο ρόλος;
8. Μπορείται να αναφέρετε κανένα γνωστό μαντείο της αρχαιότητας;

Σύνθετα του ρήματος «ποιώ»

Ρήμα	Ουσιαστικό
ποιώ	η ποίηση
περιποιούμαι	η περιποίηση
ικανοποιώ	η ικανοποίηση
πραγματοποιώ	η πραγματοποίηση
ειδοποιώ	η ειδοποίηση
απλοποιώ	η απλοποίηση
τακτοποιώ	η τακτοποίηση
γελοιοποιώ	η γελοιοποίηση

A. Να συμπληρώσετε τα κενά από τον πίνακα των συνθέτων του ρήματος «ποιώ».

1. Όλοι οι γιατροί συμφώνησαν ότι κρατιέται στη ζωή μόνο από τις πολλές των δικών του.
2. Σου εύχομαι όλες σου οι επιθυμίες.
3. Οι τελευταίες του ενέργειες τον στα μάτια όλων.
4. Ένωσε μεγάλη μετά την έκδοση των αποτελεσμάτων.
5. Έχετε καμιά από τον Κώστα; Εμείς δεν πήραμε γράμμα του τελευταία.
6. Σου αρέσει ή ο πεζός λόγος;
7. Θα πάει για λίγες μέρες στην Αθήνα, γιατί θέλει μια υπόθεσή του στο Υπουργείο.
8. Όταν άρχισε να χρησιμοποιείται ο ηλεκτρισμός στην καθημερινή μας ζωή, τα πάντα
9. Δε με η απάντηση που μου έδωσες.
10. Έγινε σκοπός της ζωής της αυτού του μακρινού ταξιδιού στην Άπω Ανατολή.

Σύνθετα του ρήματος «βάλλω»

<i>Ρήμα</i>	<i>Ουσιαστικό</i>
βάλλω	η βολή
εισβάλλω	η εισβολή
εκβάλλω	η εκβολή
συμβάλλω	η συμβολή
προσβάλλω	η προσβολή
αναβάλλω	η αναβολή
μεταβάλλω	η μεταβολή
επιβάλλω	η επιβολή
υπερβάλλω	η υπερβολή
αμφιβάλλω	η αμφιβολία

B. Να συμπληρώσετε τα κενά με την κατάλληλη λέξη στο σωστό τύπο.

1. του καιρού ενοχλούν αυτούς που υποφέρουν από ρευματισμούς. (επιβολή, μεταβολή)
2. Το θεώρησε μεγάλη να της πει μπροστά σε όλους ότι του χρωστά λεφτά. (προσβολή, εκβολή)
3. Συνήθως δεν κάνουν καλό. (αμφιβολία, υπερβολή)
4. Την άλλη Κυριακή θα κάνουμε μια εκδρομή σε του ποταμού Πηνειού. (εκβολή, συμβολή)
5. Πέθανε από καρδιακή (μεταβολή, προσβολή)
6. Δεν έχει καμία ότι του κλέβει λεφτά από το ταμείο. (αμφιβολία, συμβολή)
7. των εξετάσεων δεν ανακοινώθηκε έγκαιρα. (βολή, αναβολή)
8. Οι στρατιωτικές ασκήσεις έγιναν με και της αεροπορίας. (επιβολή, συμβολή)
9. Προσπάθησαν να συγκρατήσουν τους πολίτες από την παρανομία με αυστηρών νόμων. (επιβολή, εισβολή)
10. Η ζωή λες και σταμάτησε μετά του εχθρού στην πόλη. (εισβολή, μεταβολή)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

επηρεάζω, -ομαι = επιδρώ, εξασκώ επίδραση, επενεργώ (συνήθως βλαβερά)
κρώξιμο, το = κράξιμο των πουλιών
σπλάχνα, τα = εντόσθια
συμβάλλω = συναντιέμαι, ανταμώνω, συντελώ

ΔΕΚΑΤΟ ΕΝΑΤΟ ΜΑΘΗΜΑ

Ο καπνός θεωρείται εθνικό προϊόν της πατρίδας μου.

Ο καπνός, το λάδι και η σταφίδα είναι τα εθνικά προϊόντα της πατρίδας μου.

Συνήθως τρώω μοσχαρίσιο κρέας.

Η κυβέρνηση επέτρεψε την εισαγωγή κατεψυγμένου κρέατος.

Ο διορισμός του στη θέση που ήθελε είναι πια γεγονός.

Συνταρακτικά γεγονότα άλλαξαν τη ζωή τους.

Έχεις ιερό καθήκον να προστατέψεις την οικογένειά σου.

Ο νέος υπουργός θ' αναλάβει τα καθήκοντά του μέσα στις επόμενες τρεις μέρες.

Είναι πολύ προκομμένο κορίτσι. Ξέρει κέντημα, πλέξιμο και ράψιμο.

Γυναίκα, άσε και λίγο τα πλεξίματα να κουβεντιάσουμε.

Μ' αυτήν τη λάμπα το φως είναι πολύ δυνατό. Άλλαξέ την.

Τα φώτα στους δρόμους είναι αναμμένα όλη τη νύχτα.

Έκαψε το χέρι του με ισχυρό οξύ την ώρα που έκανε πειράματα στο εργαστήριό του.

Κάνει πειράματα με διάφορα οξέα.

Δεν έχυσε ούτε ένα δάκρυ για το θάνατο του φίλου της.

Για να την πιστέψουν οι άλλοι άρχισε να κλαίει με κροκοδείλια δάκρυα.

Η δουλειά του είναι το παν γι' αυτόν· δεν έχει κανένα άλλο ενδιαφέρον.

Νομίζει ότι ξέρει τα πάντα, ενώ στην πραγματικότητα δεν ξέρει τίποτα.

Τα φωνήεντα της ελληνικής γλώσσας είναι επτά.

7. Βαριέμαι πολύ (το γράψιμο)
8. Η συγκίνηση που είδε το φίλο του ύστερα από τόσα χρόνια ήταν τόσο δυνατή που δεν μπόρεσε να συγκρατήσει του. (το δάκρυ)
9. Οι χημικοί πολύ συχνά καταστρέφουν τα ρούχα τους με (το οξύ)
10. Η θρεπτική αξία είναι μεγάλη. (το κρέας)
11. Έχει διαβάσει γύρω από αυτό (το παν, το γεγονός)
12. Τις ελεύθερες ώρες της ασχολείται με που της αρέσει πολύ. (το ράψιμο)
13. Τον πιο σπουδαίο ρόλο στη ζωή του παίζει η δουλειά του. Είναι άνθρωπος (το καθήκον)

Οι Έλληνες

Αγαπητοί φίλοι - αν δε θέλετε να πουληθείτε σκλάβοι, μην - προς Θεού, μην - ανήκετε πουθενά! Μόνο στον εαυτό σας. Μην απαλλοτριώσετε την προσωπικότητά σας και την κρίση σας. Μπαινούμε σε δύσκολους καιρούς και πρέπει να μείνουμε νηφάλιοι, έντιμοι και ελεύθεροι.

Μετρήστε πόσοι πέθαναν, πόσοι βασανίστηκαν από στέρηση ελευθερίας. Από το δόγμα και το φανατισμό, από τη μισαλλοδοξία και τις διακρίσεις... Δεν είναι θεωρητική επινόηση η ελευθερία - αλλά πρακτική, καθημερινή ανάγκη. Δε στέκει αυτό που λένε καμιά φορά: «πρώτα ψωμί - μετά ελευθερία». Το ψωμί δεν κατεβαίνει, στέκεται στο λαιμό, χωρίς ελευθερία. (Άσε που δεν ξέρεις αν θα υπάρχουν κι αύριο, για να το φας...). Αλλά ούτε η ελευθερία στέκει χωρίς ψωμί. Γιατί η πείνα και η στέρηση είναι βασικές μορφές ανελευθερίας.

Κι όταν λέω ελευθερία δεν εννοώ μόνο τα ανθρώπινα δικαιώματα, τις ατομικές ελευθερίες κτλ. Εννοώ την εσωτερική μας ανεξαρτησία: την αμερόληπτη, απροκατάληπτη, αντικειμενική κρίση μας - κάθε στιγμή, για κάθε θέμα. Ο μεγάλος κίνδυνος για την ελευθερία μας δεν είναι οι εξουσίες έξω από μας - αλλά η εσωτερική μας νοητική ραθυμία, αδιαφορία, αδράνεια. Κανείς δεν μπορεί να υποδουλώσει κάποιον που σκέφτεται ελεύθερα. Αντίθετα, όποιος έχασε την εσωτερική του ανεξαρτησία είναι ήδη δούλος - η εξωτερική δέσμευση είναι μια τυπική επιβεβαίωση.

(Απόσπασμα από το βιβλίο «Οι Έλληνες»
του Νίκου Δήμου)

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιες είναι οι συμβουλές του συγγραφέα;
2. Τι είναι η προσωπικότητα ενός ανθρώπου και πώς, κατά τη γνώμη σας, είναι δυνατό να απαλλοτριωθεί;
3. Ωφελούν ή βλάπτουν ο δογματισμός, ο φανατισμός και η μισαλλοδοξία;
4. Τι είναι ελευθερία;
5. Ποιες είναι οι βασικές μορφές ανελευθερίας;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

A. Να συμπληρώσετε τα κενά με την κατάλληλη λέξη.

1. Το χαρακτηριστικό του ανθρώπου που μισεί και πολεμά μ' όλες τις δυνάμεις όσους έχουν αντίθετες ιδέες από τις δικές του είναι

2. του δεν το άφηνε να δει ότι τα επιχειρήματα των άλλων ήταν σωστά. Επέμενε στις δικές του ιδέες με πάθος.
3. Δεν μπορώ να καταλάβω πώς μπορεί με τόσο έντονη ζωή που κάνει να είναι πάντα, να έχει τόση πνευματική διαύγεια.
4. Πιστεύω πως παρ' όλη την εξέλιξη του ανθρώπου και τις καταπληκτικές κατακτήσεις του εξακολουθούν να υπάρχουν ταξικές
5. Δεν μπορεί κανείς έναν άνθρωπο που το πνεύμα του είναι ελεύθερο.
6. Η τιμητική διάκριση που του δόθηκε ήταν η ηθική ανταμοιβή, για ό,τι πρόσφερε στην πατρίδα του.
7. Η εθνική είναι δικαίωμα του κάθε λαού.
8. Το μεγαλύτερό της ελάττωμα είναι της, η απροθυμία της να κάνει οτιδήποτε ακόμα κι αν είναι κάτι πολύ εύκολο.
9. Όχι, δεν είναι σωστό αυτό που σκέφτεσαι να κάνεις, να φέρεσαι μ' αυτό τον τρόπο σε μεγαλύτερούς σου.
10. Δεν είναι δυνατό να την παρασύρεις γιατί έχει έντονη και ξεκαθαρισμένες ιδέες.

B. Να βρείτε τα αντίθετα των παρακάτω λέξεων και να συμπληρώσετε μ' αυτά τα κενά:

η ενεργητικότητα, μεθυσμένος, απροκατάληπτος, η διάκριση, υποκειμενικά, το ενδιαφέρον, έντιμος

1. Αρνήθηκε να πει τη γνώμη του επειδή οι προσωπικοί δεσμοί που είχε με τον υποψήφιο δεν τον άφηναν να τον κρίνει
2. Ορισμένες μικροαπάτες που έκανε στο παρελθόν έγιναν αιτία ν' αποκτήσει τη φήμη ανθρώπου.
3. Ήταν σου να τον ρωτήσεις πότε και γιατί τον εγκατέλειψε η γυναίκα του.
4. Παραδέχτηκε ότι δεν ήταν αρκετά όταν έγινε το δυστύχημα.
5. Ξέρει πως και δε θα τον βοηθήσουν να κερδίσει αυτό που θέλει, αλλά δεν κάνει τίποτε.
6. Τι περιμένεις από άνθρωπο που είναι τόσο εναντίον των νέων ανθρώπων.

Γ. Να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα και τα κενά των προτάσεων που ακολουθούν διαλέγοντας την κατάλληλη λέξη από τον πίνακα:

Ρήμα	Ουσιαστικό	Επίθετο-Μετοχή
απαλλοτριώνω	το δόγμα, ο δογματισμός, ο δογματιστής	φανατισμένος, φανατικός
αδρανώ	η διάκριση, η διακριτικό- τητα η επινόηση, το επινόημα, η επινοητικότητα	

1. Ανήκει σε των διαμαρτυρομένων.
2. Υποσχέθηκε να λύσει όλα τα προβλήματα των υπαλλήλων του χωρίς να κάνει καμιά
3. της την έβγαλε πολλές φορές από τη δύσκολη θέση στην οποία βρισκόταν.
4. Μην επιτρέψεις σ' αυτόν τον άνθρωπο την προσωπικότητά σου.
5. είναι κακός σύμβουλος και οδηγεί σε λαθεμένες κρίσεις και αποφάσεις.
6. Η ιδιότητα που έχει η ύλη να αντιστέκεται σε κάθε προσπάθεια μεταβολής της κινητικής της κατάστασης λέγεται
7. Δεν είναι δυνατό να υπάρξει διάλογος μαζί του, γιατί είναι απόλυτα και υπερβολικά για ό,τι πιστεύει.
8. Το κράτος ανάγγειλε ενός μεγάλου μέρους των μοναστηριακών κτημάτων.
9. Ο τρόπος που για να διδάσκει τα δύσκολα γραμματικά φαινόμενα είναι πολύ αποτελεσματικός.
10. Είναι πολύ Ποτέ δεν κάνει ερωτήσεις που μπορεί να φέρουν κάποιον σε δύσκολη θέση.

- Δ. Να συμπληρώσετε τα κενά με μία από τις παρακάτω λέξεις:
 ανεπανάληπτος, ακατάληπτος, απροκατάληπτος, ασύλληπτος, θρησκό-
 ληπτος, ευπόληπτος, αμερόληπτος
1. Όταν ο Τάκης μεθάει κανείς δεν μπορεί να βγάλει νόημα από
 λόγια του.
 2. Ο δράστης του εγκλήματος που έγινε την περασμένη εβδομάδα, παραμέ-
 νει ακόμα
 3. Το να συγκεντρώσει ένας μόνο αθλητής τόσα πολλά μετάλλια είναι κάτι
 στην ιστορία των αγώνων.
 4. Είναι πώς ένας άνθρωπος που πάντα ήταν φανατικά άθεος
 άλλαξε κι έγινε στα τελευταία χρόνια της ζωής του.
 5. πολίτης δε θεωρείται αυτός που κάνει απάτες και συμπεριφέ-
 ρεται άσχημα, αλλά αυτός που σέβεται τους συνανθρώπους του και τους
 κανόνες της κοινωνίας.
 6. Ξέροντας ότι και οι δύο νέοι βασίζονταν στη γνώμη του προσπάθησε να εί-
 ναι όσο γινόταν πιο και

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

- αδράνεια, η = απραξία, ακινησία (φυσ) η ιδιότητα των σωμάτων να μη με-
 ταβάλλουν την κατάσταση της κίνησης ή ηρεμίας αν δεν επιδράσει
 πάνω τους εξωτερική δύναμη
- αμερόληπτος, -η, -ο = δίκαιος, ακέραιος
- ανεξαρτησία, η = ελευθερία, αυτοτέλεια
- αντικειμενικός, -ή, -ό = αμερόληπτος
- απαλλοτριώνω, -ομαι = αποξενώνω· εξαγοράζω την κυριότητα κτήματος,
 μεταβιβάζω σ' άλλον την κυριότητα κάποιου ακίνητου χωρίς τη συγ-
 κατάθεση του ιδιοκτήτη
- απροκατάληπτος, -η, -ο = αυτός που δεν έχει προκατάληψη, ανεπηρέαστος
- βασανίζω, -ομαι = τυραννώ, κακοποιώ, παιδεύω, κάνω κάποιον να υποφέ-
 ρει
- δέσμευση, η = ηθικός ή νομικός περιορισμός, υποχρέωση, ανάληψη υπο-
 χρέωσης
- διάκριση, η = ξεχώρισμα
- δόγμα, το = θεμελιώδης αρχή φιλοσοφικού συστήματος· ό,τι πιστεύουν για
 αληθινό οι οπαδοί μιας θρησκείας· δοξασία

- έντιμος, -η, -ο = τίμιος, ηθικός, ευσυνείδητος
επιβεβαίωση, η = απόδειξη ότι κάτι είναι αληθινό
επινόηση, η = νέα ιδέα για τη λύση ενός προβλήματος
μισαλλοδοξία, η = μίσος για τους αλλόθρησκους ή για όσους ακολουθούν άλλες (κοινωνικές) ιδέες
νηφάλιος, -α, -ο = αυτός που δε μέθυσε, αυτός που έχει πνευματική διαύγεια· ήρεμος, ψυχραιμος
νοητικός, -ή, -ό = αυτός που αναφέρεται στη νόηση· αυτός που είναι ικανός να αντιλαμβάνεται
ραθυμία, η = τεμπελιά, νωθρότητα
υποδουλώνω, -ομαι = σκλαβώνω

ΕΙΚΟΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

- A. Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο των λέξεων που είναι στην παρένθεση.
1. Μόλις χθες πληροφορήθηκε (τελευταίος, το συμβάν)
 2. Από τότε που ο άνθρωπος άρχισε να εξελίσσεται, έχει κάνει
..... . (πολύς, η εφεύρεση)
 3. Ο Γιώργος μιλά στη γιαγιά του. (αγενής)
 4. κάνουν (το λεωφορείο, πολύς, η στάση)
 5. Συνδέεται με του. (στενός, όλος, ο συγγενής)
 6. είναι μεταξύ
(η κατάκτηση, το σύμπαν, κύριος, το ενδιαφέρον, ο άνθρωπος)
 7. Ξέρεις το τραγούδι που έχει τίτλο « μου είναι »;
(το δάκρυ, καυτός)
 8. Διάβαζε με το μάθημά σου, όχι έτσι (η όρεξη, τεμπέλης)
 9. Πιστεύεις πως υπάρχει ζωή σε ; (άλλος, ο πλανήτης)
 10. Όταν κανείς είναι , όλα τού φαίνονται (ευτυχι-
σμένος, ωραίος)
 11. έχει (το γάλα, πολύς,
θρεπτικός, η ουσία)
 12. Σε ζουν (βαθύς, η θά-
λασσα, παράξενος, το ψάρι)

B. Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο των ρημάτων που είναι στην παρένθεση.

1. Ο γιατρός τον μην πολύ, ούτε ,
γιατί την υγεία του. (συμβουλεύω, καπνίζω, πίνω, καταστρέφω)
2. Σήμερα πολλές αρρώστιες (θεραπεύω)
3. Πέρσι το καλοκαίρι πολλά δάση. Φέτος όμως
μέτρα για μην κι άλλα. (καίω, παίρνω, καίω)
4. Τελικά η ταυτότητά σου που χθες; (βρίσκω, χάνω)
5. Μακάρι εποχή που όλοι οι άνθρωποι την ίδια
γλώσσα. (υπάρχω, μιλώ)
6. Ένωσε και από την άδικη συμπεριφορά του.
(πληγώνω, προδίδω)
7. Σαπφώ, πώς τη βελόνα. Μπορεί
(προσέχω, κρατώ, τρυπώ)
8. Μην προσπαθείς το λάθος σου. Τέτοια λάθη δε
..... και πρέπει το (δικαιολογώ, δικαιολογώ,
φταιώ, παραδέχομαι)
9. Τα τραγούδια τους και η φασαρία ως το πρωί,
αν δεν την αστυνομία. (ακούω, διαρκώ, καλώ)
10. Γύρισε και από τη δουλειά του. (κουράζω, στενοχωρώ)
11. Μακάρι κι εμείς κάποτε στο διάστημα. (μπορώ, ταξιδεύω)
12. Μαρία, από το σπίτι αύριο, αλλά μου πριν
..... . (περνώ, τηλεφωνώ, ξεκινώ)
13. Θα ήμουν , αν καμιά φορά και η δική μου γνώμη.
(ευχαριστώ, ακούω)
14. Οι δυο παλιοί φίλοι για λίγο και όταν ο ένας τον
άλλο και για τα παλιά. (κοιτάζω, αναγνωρίζω, φιλώ, αρχίζω, μιλώ)

15. Πρέπει ως αύριο τι μ' αυτή την κατάσταση.
(αποφασίζω, γίνομαι)

Γ. *Να συμπληρώσετε τα κενά με τα παρακάτω ρήματα στο σωστό τύπο:*
εργάζομαι, πηγαίνω, μπαίνω, μεταχειρίζομαι, χρειάζομαι, περιποιούμαι,
επισκέπτομαι, διατηρώ, ανεβαίνω

1. Αν ξυριστική μηχανή, τη δικιά μου, Παύλο.
2. Δεν επιτρέπεται σ' αυτό το γραφείο.
3. Θα ήθελα κανένα νησί φέτος το καλοκαίρι.
4. Παιδιά, προσεκτικά τις σκάλες, γιατί γλιστρούν.
5. Αν την Κυριακή, δε εκδρομή.
6. τα ρούχα σου πάντα καθαρά και

Δ. *Να συμπληρώσετε τα κενά με τα παρακάτω ρήματα στο σωστό τύπο:*
θυμίζω, θυμάμαι, κοιμίζω, κοιμάμαι, φοβίζω, φοβάμαι, λυπώ, λυπάμαι

1. Αυτό το είδος της μουσικής τον
2. Ποτέ δε το όνομά μου και κάθε φορά που μ' έβλεπε, με ρωτούσε πώς με λένε.
3. πολύ από το άσχημο όνειρο που είδε, γι' αυτό έβαλε τις φωνές.
4. Ήταν πολύ για ό,τι έκαναν τα παιδιά της.
5. Ακόμα, παιδί μου! Είναι πολύ αργά.
6. Σε παρακαλώ, μη τα παιδιά με τρομακτικές ιστορίες.
7. Δεν ξέρω γιατί τον τα νέα που έμαθε.
8. μου, σε παρακαλώ, να πάρω την ομπρέλα μου φεύγοντας.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

A. *Να αντικαταστήσετε τις λέξεις ή φράσεις που είναι γραμμένες με πλάγια γράμματα με συνώνυμές τους.*

1. Έχω έρθει στη Θεσσαλονίκη *εδώ και* τρεις μήνες.
2. *Μου είναι αρκετή* η συντροφιά ενός καλού βιβλίου.
3. Χθες όλο το απόγευμα *λέγαμε* για σένα.
4. *Ενώ* πότιζα τον κήπο, τον είδα να έρχεται σιγά σιγά.

5. *Και τι δεν αγοράζει όταν πάει στην αγορά!*
6. *Όσο περνά η ώρα, ο θόρυβος γίνεται όλο και δυνατότερος.*
7. *Να πω και στον Κώστα να έρθει μαζί μας; Και δεν του λες;*
8. *Τι με κοιτάζεις έτσι, λες και είμαι φάντασμα!*
9. *Ήταν τόσο θυμωμένος που ούτε καν μας κοίταξε καθώς περνούσε από μπροστά μας.*
10. *Βλέπω ότι αρχίζει και του αρέσει το διάβασμα.*

*B. Να συμπληρώσετε τα κενά με μία από τις παρακάτω λέξεις:
σαν, όπως, ό,τι, ότι*

1. Του είπε είχε πολλή δουλειά.
2. Έλαμπε ήλιος.
3. και να μου πεις, έχεις άδικο.
4. Μιλά να είναι παντογνώστης.
5. Μην τρως βρίσκεις μπροστά σου.
6. Είναι καλύτερος απ' φαίνεται.
7. είδε πως δεν μπορεί να κάνει τίποτα, έφυγε.
8. Δε θέλω εξαιρέσεις. Θα κάνεις κι εσύ το ίδιο και οι άλλοι.
9. Μη φωνάζεις κι εσύ ο Κώστας.

Γ. Να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα:

<i>Ρήμα</i>	<i>Ουσιαστικό</i>
αξιώνω	η απεικόνιση
διαρρηγνύω	η καταγγελία
διενεργώ	η συνοδεία
λατρεύω	ο ύμνος
σκοπεύω	η ανανέωση

Δ. Να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα:

<i>Ρήμα</i>	<i>Ουσιαστικό</i>	<i>Επίθετο</i>
συντηρώ χορεύω επιδείχνω	η κυβέρνηση η ανάκριση η συγκέντρωση	ανατολικός εξελικτικός επαναληπτικός
φαντάζομαι		

Πίνακας κλίσης των ουσιαστικών

Α ρ σ ε ν ι κ ά σ έ -ος, -οι

Ε ν ι κ ό ς α ρ ι θ μ ό ς				
Ον.	ο	δάσκαλος	θεῖος	γιατρός
Γεν.	του	δασκάλου	θείου	γιατρού
Αιτ.	το(ν)	δάσκαλο	θείο	γιατρό
Κλητ.		δάσκαλε	θείε	γιατρέ
Π λ η θ υ ν τ ι κ ό ς α ρ ι θ μ ό ς				
Ον.	οι	δάσκαλοι	θείοι	γιατροί
Γεν.	των	δασκάλων	θειών	γιατρών
Αιτ.	τους	δασκάλους	θείους	γιατρούς
Κλητ.		δάσκαλοι	θείοι	γιατροί

Α ρ σ ε ν ι κ ά σ έ -ας, -ες

Ε ν ι κ ό ς α ρ ι θ μ ό ς				
Ον.	ο	πίνακας	ταμίας	πατέρας
Γεν.	του	πίνακα	ταμία	πατέρα
Αιτ.	το(ν)	πίνακα	ταμία	πατέρα
Κλητ.		πίνακα	ταμία	πατέρα
Π λ η θ υ ν τ ι κ ό ς α ρ ι θ μ ό ς				
Ον.	οι	πίνακες	ταμίες	πατέρες
Γεν.	των	πινάκων	ταμιών	πατέρων
Αιτ.	τους	πίνακες	ταμίες	πατέρες
Κλητ.		πίνακες	ταμίες	πατέρες

Α ρ σ ε ν ι κ ά σ έ -ης, -ες

Ε ν ι κ ό ς α ρ ι θ μ ό ς			
Ον.	ο	ναύτης	φοιτητής
Γεν.	του	ναύτη	φοιτητή
Αιτ.	το(ν)	ναύτη	φοιτητή
Κλητ.		ναύτη	φοιτητή
Π λ η θ υ ν τ ι κ ό ς α ρ ι θ μ ό ς			
Ον.	οι	ναύτες	φοιτητές
Γεν.	των	ναυτών	φοιτητών
Αιτ.	τους	ναύτες	φοιτητές
Κλητ.		ναύτες	φοιτητές

Α ρ σ ε ν ι κ ά σ έ -ης, -ηδες· -ης, -εις

Ε ν ι κ ό ς α ρ ι θ μ ό ς				
Ον.	ο	μπακάλης	καφετζής	συγγενής
Γεν.	του	μπακάλη	καφετζή	συγγενή
Αιτ.	το(ν)	μπακάλη	καφετζή	συγγενή
Κλητ.		μπακάλη	καφετζή	συγγενή
Π λ η θ υ ν τ ι κ ό ς α ρ ι θ μ ό ς				
Ον.	οι	μπακάληδες	καφετζήδες	συγγενείς
Γεν.	των	μπακάληδων	καφετζήδων	συγγενών
Αιτ.	τους	μπακάληδες	καφετζήδες	συγγενείς
Κλητ.		μπακάληδες	καφετζήδες	συγγενείς

Αρσενικά σε
ας, -αδες· -έας, -είς· -ές, -έδες· -ούς, -ούδες

Ενικός αριθμός					
Ον.	ο	ψαράς	συγγραφέας	καφές	παπούς
Γεν.	του	ψαρά	συγγραφέας	καφέ	παπού
Αιτ.	το(ν)	ψαρά	συγγραφέα	καφέ	παπού
Κλητ.		ψαρά	συγγραφέα	καφέ	παπού
Πληθυντικός αριθμός					
Ον.	οι	ψαράδες	συγγραφείς	καφέδες	παπούδες
Γεν.	των	ψαράδων	συγγραφέων	καφέδων	παπούδων
Αιτ.	τους	ψαράδες	συγγραφείς	καφέδες	παπούδες
Κλητ.		ψαράδες	συγγραφείς	καφέδες	παπούδες

Ενικός αριθμός					
Ον.	η	γυναίκα	θάλασσα	καρδιά	ελπίδα
Γεν.	της	γυναίκας	θάλασσας	καρδιάς	ελπίδας
Αιτ.	τη(ν)	γυναίκα	θάλασσα	καρδιά	ελπίδα
Κλητ.		γυναίκα	θάλασσα	καρδιά	ελπίδα
Πληθυντικός αριθμός					
Ον.	οι	γυναίκες	θάλασσες	καρδιές	ελπίδες
Γεν.	των	γυναικών	θαλασσών	καρδιών	ελπίδων
Αιτ.	τις	γυναίκες	θάλασσες	καρδιές	ελπίδες
Κλητ.		γυναίκες	θάλασσες	καρδιές	ελπίδες

Εξαιρέσεις: α) η μητέρα, η δασκάλα, η εικόνα (των μητέρων, των δασκάλων, των εικόνων)

β) όλα τα θηλυκά που τελειώνουν σε -ίδα, -άδα (-ίδων, -άδων)

Θ η λ υ κ ά σ ε -η, -ες· -η, -εις

Ε ν ι κ ό ς α ρ ι θ μ ό ς						
Ον.	η	αδελφή	κόρη	ζάχαρη	τάξη	δύναμη
Γεν.	της	αδελφής	κόρης	ζάχαρης	τάξης(-εως)	δύναμης(-εως)
Αιτ.	τη(ν)	αδελφή	κόρη	ζάχαρη	τάξη	δύναμη
Κλητ.		αδελφή	κόρη	ζάχαρη	τάξη	δύναμη
Π λ η θ υ ν τ ι κ ό ς α ρ ι θ μ ό ς						
Ον.	οι	αδελφές	κόρες	—	τάξεις	δυνάμεις
Γεν.	των	αδελφών	κορών	—	τάξεων	δυνάμεων
Αιτ.	τις	αδελφές	κόρες	—	τάξεις	δυνάμεις
Κλητ.		αδελφές	κόρες	—	τάξεις	δυνάμεις

Εξαιρέσεις: η φίλη, η εξαδέλφη (των φίλων, των εξαδέλφων)

Θ η λ υ κ ά σ ε

-ος, -οι· -α, -αδες· -ού, -ούδες

Ε ν ι κ ό ς α ρ ι θ μ ό ς				
Ον.	η	είσοδος	μαμά	αλεπού
Γεν.	της	εισόδου	μαμάς	αλεπούς
Αιτ.	τη(ν)	είσοδο	μαμά	αλεπού
Κλητ.		είσοδε(-ο)	μαμά	αλεπού
Π λ η θ υ ν τ ι κ ό ς α ρ ι θ μ ό ς				
Ον.	οι	είσοδοι	μαμάδες	αλεπούδες
Γεν.	των	εισόδων	μαμάδων	αλεπούδων
Αιτ.	τις	εισόδους	μαμάδες	αλεπούδες
Κλητ.		είσοδοι	μαμάδες	αλεπούδες

Ο υ δ έ τ ε ρ α σ ε -ο, -α

Ε ν ι κ ό ς α ρ ι θ μ ό ς					
Ον.	το	βουνό	ταμείο	πρόσωπο	σίδηρο
Γεν.	του	βουνού	ταμείου	προσώπου	σίδηρου
Αιτ.	το	βουνό	ταμείο	πρόσωπο	σίδηρο
Κλητ.		βουνό	ταμείο	πρόσωπο	σίδηρο
Π λ η θ υ ν τ ι κ ό ς α ρ ι θ μ ό ς					
Ον.	τα	βουνά	ταμεία	πρόσωπα	σίδηρα
Γεν.	των	βουνών	ταμείων	προσώπων	σίδηρων
Αιτ.	τα	βουνά	ταμεία	πρόσωπα	σίδηρα
Κλητ.		βουνά	ταμεία	πρόσωπα	σίδηρα

Ο υ δ έ τ ε ρ α σ ε -ι, -ια, -μα, -ματα

Ε ν ι κ ό ς α ρ ι θ μ ό ς					
Ον.	το	σπίτι	παιδί	μάθημα	γράμμα
Γεν.	του	σπιτιού	παιδιού	μαθήματος	γράμματος
Αιτ.	το	σπίτι	παιδί	μάθημα	γράμμα
Κλητ.		σπίτι	παιδί	μάθημα	γράμμα
Π λ η θ υ ν τ ι κ ό ς α ρ ι θ μ ό ς					
Ον.	τα	σπίτια	παιδιά	μαθήματα	γράμματα
Γεν.	των	σπιτιών	παιδιών	μαθημάτων	γραμμάτων
Αιτ.	τα	σπίτια	παιδιά	μαθήματα	γράμματα
Κλητ.		σπίτια	παιδιά	μαθήματα	γράμματα

Ο υ δ έ τ ε ρ α σ ε -ος, -η

Ε ν ι κ ό ς α ρ ι θ μ ό ς				Π λ η θ υ ν τ ι κ ό ς α ρ .		
Ον.	το	δάσος	έδαφος	τα	δάση	εδάφη
Γεν.	του	δάσους	εδάφους	των	δασών	εδαφών
Αιτ.	το	δάσος	έδαφος	τα	δάση	εδάφη
Κλητ.		δάσος	έδαφος		δάση	εδάφη

Πίνακας κλίσης των επιθέτων

Επίθετα σε -ος, -η, -ο

Ενικός αριθμός						
	Αρσενικό		Θηλυκό		Ουδέτερο	
Ον.	ο	καλός	η	καλή	το	καλό
Γεν.	του	καλού	της	καλής	του	καλού
Αιτ.	το(ν)	καλό	τη(ν)	καλή	το	καλό
Κλητ.		καλέ		καλή		καλό
Πληθυντικός αριθμός						
Ον.	οι	καλοί	οι	καλές	τα	καλά
Γεν.	των	καλών	των	καλών	των	καλών
Αιτ.	τους	καλούς	τις	καλές	τα	καλά
Κλητ.		καλοί		καλές		καλά

Ενικός αριθμός						
Ον.	ο	όμορφος	η	όμορφη	το	όμορφο
Γεν.	του	όμορφου	της	όμορφης	του	όμορφου
Αιτ.	το(ν)	όμορφο	τη(ν)	όμορφη	το	όμορφο
Κλητ.		όμορφε		όμορφη		όμορφο
Πληθυντικός αριθμός						
Ον.	οι	όμορφοι	οι	όμορφες	τα	όμορφα
Γεν.	των	όμορφων	των	όμορφων	των	όμορφων
Αιτ.	τους	όμορφους	τις	όμορφες	τα	όμορφα
Κλητ.		όμορφοι		όμορφες		όμορφα

Επίθετα σε -ος, -α, -ο

Ενικός αριθμός						
	Αρσενικό		Θηλυκό		Ουδέτερο	
Ον.	ο	ωραίος	η	ωραία	το	ωραίο
Γεν.	του	ωραίου	της	ωραίας	του	ωραίου
Αιτ.	το(ν)	ωραίο	τη(ν)	ωραία	το	ωραίο
Κλητ.		ωραίε		ωραία		
Πληθυντικός αριθμός						
Ον.	οι	ωραίοι	οι	ωραίες	τα	ωραία
Γεν.	των	ωραίων	των	ωραίων	των	ωραίων
Αιτ.	τους	ωραίους	τις	ωραίες	τα	ωραία
Κλητ.		ωραίοι		ωραίες		ωραία

Επίθετα σε -ός, -ιά, -ό

Ενικός αριθμός						
	Αρσενικό		Θηλυκό		Ουδέτερο	
Ον.	ο	γλυκός	η	γλυκιά	το	γλυκό
Γεν.	του	γλυκού	της	γλυκιάς	του	γλυκού
Αιτ.	το(ν)	γλυκό	τη(ν)	γλυκιά	το	γλυκό
Κλητ.		γλυκέ		γλυκιά		γλυκό
Πληθυντικός αριθμός						
Ον.	οι	γλυκοί	οι	γλυκές	τα	γλυκά
Γεν.	των	γλυκών	των	γλυκών	των	γλυκών
Αιτ.	τούς	γλυκούς	τις	γλυκές	τα	γλυκά
Κλητ.		γλυκοί		γλυκές		γλυκά

Επίθετα σε -ύς, -ιά, -ύ

Ενικός αριθμός						
	Αρσενικό		Θηλυκό		Ουδέτερο	
Ον.	ο	βαθύς	η	βαθιά	το	βαθύ
Γεν.	του	βαθιού	της	βαθιάς	του	βαθιού
Αιτ.	το(ν)	βαθύ	τη(ν)	βαθιά	το	βαθύ
Κλητ.		βαθύ		βαθιά		βαθύ
Πληθυντικός αριθμός						
Ον.	οι	βαθιοί	οι	βαθιές	τα	βαθιά
Γεν.	των	βαθιών	των	βαθιών	των	βαθιών
Αιτ.	τους	βαθιούς	τις	βαθιές	τα	βαθιά
Κλητ.		βαθιοί		βαθιές		βαθιά

Επίθετα σε -ής, -ιά, -ί

Ενικός αριθμός						
	Αρσενικό		Θηλυκό		Ουδέτερο	
Ον.	ο	σταχτής	η	σταχτιά	το	σταχτί
Γεν.	του	σταχτιού	της	σταχτιάς	του	σταχτιού
Αιτ.	το(ν)	σταχτή	τη(ν)	σταχτιά	το	σταχτί
Κλητ.		σταχτή		σταχτιά		σταχτί
Πληθυντικός αριθμός						
Ον.	οι	σταχτιοί	οι	σταχτιές	τα	σταχτιά
Γεν.	των	σταχτιών	των	σταχτιών	των	σταχτιών
Αιτ.	τους	σταχτιούς	τις	σταχτιές	τα	σταχτιά
Κλητ.		σταχτιοί		σταχτιές		σταχτιά

Επίθετα σε -ης, -α, -ικο

Ενικός αριθμός						
	Αρσενικό		Θηλυκό		Ουδέτερο	
Ον.	ο	τεμπέλης	η	τεμπέλα	το	τεμπέλικο
Γεν.	του	τεμπέλη	της	τεμπέλας	του	τεμπέλικου
Αιτ.	το(ν)	τεμπέλη	τη(ν)	τεμπέλα	το	τεμπέλικο
Κλητ.		τεμπέλη		τεμπέλα		τεμπέλικο
Πληθυντικός αριθμός						
Ον.	οι	τεμπέληδες	οι	τεμπέλες	τα	τεμπέλικα
Γεν.	των	τεμπέληδων	—	—	των	τεμπέλικων
Αιτ.	τους	τεμπέληδες	τις	τεμπέλες	τα	τεμπέλικα
Κλητ.		τεμπέληδες		τεμπέλες		τεμπέλικα

Επίθετα σε -ης, -ης, -ες

Ενικός αριθμός						
	Αρσενικό		Θηλυκό		Ουδέτερο	
Ον.	ο	επιμελής	η	επιμελής	το	επιμελές
Γεν.	του	επιμελή(-ούς)	της	(επιμελούς)	του	(επιμελούς)
Αιτ.	το(ν)	επιμελή	τη(ν)	επιμελή	το	επιμελές
Κλητ.		επιμελή(ς)		επιμελής		επιμελές
Πληθυντικός αριθμός						
Ον.	οι	επιμελείς	οι	επιμελείς	τα	επιμελή
Γεν.	των	επιμελών	των	επιμελών	των	επιμελών
Αιτ.	τους	επιμελείς	τις	επιμελείς	τα	επιμελή
Κλητ.		επιμελείς		επιμελείς		επιμελή

Βαρύτονα ρήματα

Ε Ν Ε Ρ Γ Η Τ Ι Κ Η Φ Ω Ν Η

Ενεστώτας	Παρατατικός	Αόριστος	Συνεχής μέλλοντας
πληρώνω	πλήρωνα	πλήρωσα	θα πληρώνω
πληρώνεις	πλήρωνες	πλήρωσες	θα πληρώνεις
πληρώνει	πλήρωνε	πλήρωσε	θα πληρώνει
πληρώνουμε	πληρώναμε	πληρώσαμε	θα πληρώνουμε
πληρώνετε	πληρώνατε	πληρώσατε	θα πληρώνετε
πληρώνουν	πλήρωνα	πλήρωσαν	θα πληρώνουν

Απλός μέλλ.	Παρακείμενος	Υπερσυντέλικος	Τετελεσμένος μέλλ.
θα πληρώσω	έχω πληρώσει	είχα πληρώσει	θα έχω πληρώσει
θα πληρώσεις	έχεις πληρώσει	είχες πληρώσει	θα έχεις πληρώσει
θα πληρώσει	έχει πληρώσει	είχε πληρώσει	θα έχει πληρώσει
θα πληρώσουμε	έχουμε πληρώσει	είχαμε πληρώσει	θα έχουμε πληρώσει
θα πληρώσετε	έχετε πληρώσει	είχατε πληρώσει	θα έχετε πληρώσει
θα πληρώσουν	έχουν πληρώσει	είχαν πληρώσει	θα έχουν πληρώσει

Συνεχής υποτ.	Απλή υποτακτική	Συνεχής προστακτ.	Απλή προστακτική
να πληρώνω	να πληρώσω		
να πληρώνεις	να πληρώσεις	πλήρωνε	πλήρωσε
να πληρώνει	να πληρώσει		
να πληρώνουμε	να πληρώσουμε		
να πληρώνετε	να πληρώσετε	πληρώνετε	πληρώστε
να πληρώνουν	να πληρώσουν		

Δυνητική	Ευχετική	Μετοχή
θα πλήρωνα	να πλήρωνα	πληρώνοντας
θα πλήρωνες	να πλήρωνες	
θα πλήρωνε	να πλήρωνε	
θα πληρώναμε	να πληρώναμε	
θα πληρώνατε	να πληρώνατε	
θα πλήρωνα	να πλήρωνα	

ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ

Ενεστώτας	Παρατατικός	Αόριστος	Συνεχής μέλλοντας
πληρώνομαι	πληρωνόμουν	πληρώθηκα	θα πληρώνομαι
πληρώνεσαι	πληρωνόσουν	πληρώθηκες	θα πληρώνεσαι
πληρώνεται	πληρωνόταν	πληρώθηκε	θα πληρώνεται
πληρωνόμαστε	πληρωνόμασταν	πληρωθήκαμε	θα πληρωνόμαστε
πληρώνεστε	πληρωνόσασταν	πληρωθήκατε	θα πληρώνεστε
πληρώνονται	πληρώνονταν	πληρώθηκαν	θα πληρώνονται

Απλός μέλλοντας	Παρακείμενος	Υπερσυντέλικος	Τετελεσμένος μέλλ.
θα πληρωθώ	έχω πληρωθεί	είχα πληρωθεί	θα έχω πληρωθεί
θα πληρωθείς	έχεις πληρωθεί	είχες πληρωθεί	θα έχεις πληρωθεί
θα πληρωθεί	έχει πληρωθεί	είχε πληρωθεί	θα έχει πληρωθεί
θα πληρωθούμε	έχουμε πληρωθεί	είχαμε πληρωθεί	θα έχουμε πληρωθεί
θα πληρωθείτε	έχετε πληρωθεί	είχατε πληρωθεί	θα έχετε πληρωθεί
θα πληρωθούν	έχουν πληρωθεί	είχαν πληρωθεί	θα έχουν πληρωθεί

Συνεχής υποτακτ.	Απλή υποτακτική	Συνεχής προστακτ.	Απλή προστακτική
να πληρώνομαι	να πληρωθώ		
να πληρώνεσαι	να πληρωθείς	να πληρώνεσαι	πληρώσου
να πληρώνεται	να πληρωθεί		
να πληρωνόμαστε	να πληρωθούμε		
να πληρώνεστε	να πληρωθείτε	να πληρώνεστε	πληρωθείτε
να πληρώνονται	να πληρωθούν		

Δυνητική	Ευχητική	Μετοχή
θα πληρωνόμουν	να πληρωνόμουν	πληρωμένος
θα πληρωνόσουν	να πληρωνόσουν	πληρωμένη
θα πληρωνόταν	να πληρωνόταν	πληρωμένο
θα πληρωνόμασταν	να πληρωνόμασταν	
θα πληρωνόσασταν	να πληρωνόσασταν	
θα πληρώνονταν	να πληρώνονταν	

Συνηρημένα ρήματα

Ε Ν Ε Ρ Γ Η Τ Ι Κ Η Φ Ω Ν Η

α' τ ά ξ η

Ενεστώτας	Παρατατικός	Αόριστος	Συνεχής μέλλοντας
νικώ(νικάω) νικάς νικά(νικάει) νικούμε(νικάμε) νικάτε νικούν(νικάνε)	νικούσα νικούσες νικούσε νικούσαμε νικούσατε νικούσαν	νίκησα νίκησες νίκησε νικήσαμε νικήσατε νίκησαν	θα νικώ(νικάω) θα νικάς θα νικά(νικάει) θα νικούμε(νικάμε) θα νικάτε θα νικούν(νικάνε)

Απλός μέλλοντας	Παρακείμενος	Υπερσυντέλικος	Τετελεσμένος μέλλ.
θα νικήσω θα νικήσεις θα νικήσει θα νικήσουμε θα νικήσετε θα νικήσουν	έχω νικήσει έχεις νικήσει έχει νικήσει έχουμε νικήσει έχετε νικήσει έχουν νικήσει	είχα νικήσει είχες νικήσει είχε νικήσει είχαμε νικήσει είχατε νικήσει είχαν νικήσει	θα έχω νικήσει θα έχεις νικήσει θα έχει νικήσει θα έχουμε νικήσει θα έχετε νικήσει θα έχουν νικήσει

Συνεχής υποτακτική	Απλή υποτακτ.	Συνεχής προστ.	Απλή προστακτική
να νικώ(νικάω) να νικάς να νικά(νικάει) να νικούμε(νικάμε) να νικάτε να νικούν(νικάνε)	να νικήσω να νικήσεις να νικήσει να νικήσουμε να νικήσετε να νικήσουν	νικά νικάτε	νίκησε νικήστε

Δυνητική	Ευχετική	Μετοχή
θα νικούσα θα νικούσες θα νικούσε θα νικούσαμε θα νικούσατε θα νικούσαν	να νικούσα να νικούσες να νικούσε να νικούσαμε να νικούσατε να νικούσαν	νικώντας

ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ

α' τάξη

Ενεστώτας	Παρατατικός	Αόριστος	Συνεχής μέλλοντας
νικιέμαι	νικιόμουν	νικήθηκα	θα νικιέμαι
νικιέσαι	νικιόσουν	νικήθηκες	θα νικιέσαι
νικιέται	νικιόταν	νικήθηκε	θα νικιέται
νικιόμαστε	νικιόμασταν	νικηθήκαμε	θα νικιόμαστε
νικιέστε	νικιόσασταν	νικηθήκατε	θα νικιόσαστε
νικιούνται	νικιόνταν (-ιούνταν)	νικήθηκαν	θα νικιούνται

Απλός μέλλοντας	Παρακείμενος	Υπερσυντέλικος	Τετελεσμένος μέλλ.
θα νικηθώ	έχω νικηθεί	είχα νικηθεί	θα έχω νικηθεί
θα νικηθείς	έχεις νικηθεί	είχες νικηθεί	θα έχεις νικηθεί
θα νικηθεί	έχει νικηθεί	είχε νικηθεί	θα έχει νικηθεί
θα νικηθούμε	έχουμε νικηθεί	είχαμε νικηθεί	θα έχουμε νικηθεί
θα νικηθείτε	έχετε νικηθεί	είχατε νικηθεί	θα έχετε νικηθεί
θα νικηθούν	έχουν νικηθεί	είχαν νικηθεί	θα έχουν νικηθεί

Συνεχής υποτακτ.	Απλή υποτακτ.	Συνεχής προστ.	Απλή προστακτική
να νικιέμαι	να νικηθώ		
να νικιέσαι	να νικηθείς	(να νικιέσαι)	νικήσου
να νικιέται	να νικηθεί		
να νικιόμαστε	να νικηθούμε		
να νικιέστε	να νικηθείτε	(να νικιέστε)	νικηθείτε
να νικιούνται	να νικηθούν		

Δυνητική	Ευχετική	Μετοχή
θα νικιόμουν	να νικιόμουν	νικημένος
θα νικιόσουν	να νικιόσουν	νικημένη
θα νικιόταν	να νικιόταν	νικημένο
θα νικιόμασταν	να νικιόμασταν	
θα νικιόσασταν	να νικιόσασταν	
θα νικιόνταν (-ιούνταν)	να νικιόνταν (-ιούνταν)	

β' τ ά ξ η

Ενεστώτας	Παρατατικός	Αόριστος	Συνεχής μέλλοντας
τιμωρώ	τιμωρούσα	τιμώρησα	θα τιμωρώ
τιμωρείς	τιμωρούσες	τιμώρησες	θα τιμωρείς
τιμωρεί	τιμωρούσε	τιμώρησε	θα τιμωρεί
τιμωρούμε	τιμωρούσαμε	τιμωρήσαμε	θα τιμωρούμε
τιμωρείτε	τιμωρούσατε	τιμωρήσατε	θα τιμωρείτε
τιμωρούν	τιμωρούσαν	τιμώρησαν	θα τιμωρούν

Απλός μέλλοντας	Παρακείμενος	Υπερσυντέλικος	Τετελεσμένος μέλλ.
θα τιμωρήσω	έχω τιμωρήσει	είχα τιμωρήσει	θα έχω τιμωρήσει
θα τιμωρήσεις	έχεις τιμωρήσει	είχες τιμωρήσει	θα έχεις τιμωρήσει
θα τιμωρήσει	έχει τιμωρήσει	είχε τιμωρήσει	θα έχει τιμωρήσει
θα τιμωρήσουμε	έχουμε τιμωρήσει	είχαμε τιμωρήσει	θα έχουμε τιμωρήσει
θα τιμωρήσετε	έχετε τιμωρήσει	είχατε τιμωρήσει	θα έχετε τιμωρήσει
θα τιμωρήσουν	έχουν τιμωρήσει	είχαν τιμωρήσει	θα έχουν τιμωρήσει

Συνεχής υποτ.	Απλή υποτακτική	Συνεχής προστ.	Απλή προστακτική
να τιμωρώ	να τιμωρήσω	(να τιμωρείς)	τιμώρησε
να τιμωρείς	να τιμωρήσεις		
να τιμωρεί	να τιμωρήσει	τιμωρείτε	τιμωρήστε
να τιμωρούμε	να τιμωρήσουμε		
να τιμωρείτε	να τιμωρήσετε		
να τιμωρούν	να τιμωρήσουν		

Δυνητική	Ευχετική	Μετοχή
θα τιμωρούσα	να τιμωρούσα	τιμωρώντας
θα τιμωρούσες	να τιμωρούσες	
θα τιμωρούσε	να τιμωρούσε	
θα τιμωρούσαμε	να τιμωρούσαμε	
θα τιμωρούσατε	να τιμωρούσατε	
θα τιμωρούσαν	να τιμωρούσαν	

β' τ ά ξ η

Ενεστώτας	Παρατατικός	Αόριστος	Συνεχής μέλλοντας
τιμωρούμαι	τιμωρούμουν	τιμωρήθηκε	θα τιμωρούμαι
τιμωρείσαι	τιμωρούσουν	τιμωρήθηκαν	θα τιμωρείσαι
τιμωρείται	τιμωρούνταν	τιμωρήθηκε	θα τιμωρείται
τιμωρούμαστε	τιμωρούμασταν	τιμωρηθήκαμε	θα τιμωρούμαστε
τιμωρείτε	τιμωρούσασταν	τιμωρηθήκατε	θα τιμωρείτε
τιμωρούνται	τιμωρούνταν	τιμωρήθηκαν	θα τιμωρούνται

Απλός μέλλοντας	Παρακείμενος	Υπερσυντέλικος	Τετελεσμένος μέλλ.
θα τιμωρηθώ	έχω τιμωρηθεί	είχα τιμωρηθεί	θα έχω τιμωρηθεί
θα τιμωρηθείς	έχεις τιμωρηθεί	είχες τιμωρηθεί	θα έχεις τιμωρηθεί
θα τιμωρηθεί	έχει τιμωρηθεί	είχε τιμωρηθεί	θα έχει τιμωρηθεί
θα τιμωρηθούμε	έχουμε τιμωρηθεί	είχαμε τιμωρηθεί	θα έχουμε τιμωρηθεί
θα τιμωρηθείτε	έχετε τιμωρηθεί	είχατε τιμωρηθεί	θα έχετε τιμωρηθεί
θα τιμωρηθούν	έχουν τιμωρηθεί	είχαν τιμωρηθεί	θα έχουν τιμωρηθεί

Συνεχής υποτακτ.	Απλή υποκτακτική	Συνεχής προστακτ.	Απλή προστακτική
να τιμωρούμαι	να τιμωρηθώ		
να τιμωρείσαι	να τιμωρηθείς	(να τιμωρείσαι)	τιμωρήσου
να τιμωρείται	να τιμωρηθεί		
να τιμωρούμαστε	να τιμωρηθούμε		
να τιμωρείτε	να τιμωρηθείτε	(να τιμωρείστε)	τιμωρηθείτε
να τιμωρούνται	να τιμωρηθούν		

Δυνητική	Ευχητική	Μετοχή
θα τιμωρούμουν	να τιμωρούμουν	τιμωρημένος
θα τιμωρούσουν	να τιμωρούσουν	τιμωρημένη
θα τιμωρούνταν	να τιμωρούνταν	τιμωρημένο
θα τιμωρούμασταν	να τιμωρούμασταν	
θα τιμωρούσασταν	να τιμωρούσασταν	
θα τιμωρούνταν	να τιμωρούνταν	

Ρήματα με τρία θέματα

Ενεστώτας	Αόριστος	Απλός μέλλοντας	Απλή προστακτική
βλέπω	είδα	θα δω	δες-δείτε(δέστε)
βρίσκω	βρήκα	θα βρω	βρες-βρείτε(βρέστε)
λέω	είπα	θα πω	πες-πείτε(πέστε)
παίρνω	πήρα	θα πάρω	πάρε- πάρτε
πηγαίνω(πάω)	πήγα	θα πάω	πάνε-πάτε
πίνω	ήπια	θα πιω	πιες-πιείτε(πιέστε)
τρώω	έφαγα	θα φάω	φάε-φάτε
υπάρχω	υπήρχα	θα υπάρξω	
έρχομαι	ήρθα	θα 'ρθω(έρθω)	έλα-ελάτε
βγαίνω	βγήκα	θα βγω	βγες(έβγα)-βγείτε
ανεβαίνω	ανέβηκα	θα ανέβω(ανεβώ)	ανέβα-ανεβείτε
κατεβαίνω	κατέβηκα	θα κατέβω(κατεβώ)	κατέβα-κατεβείτε
μπαίνω	μπήκα	θα μπω	μπες(έμπα)-μπείτε

Ρήματα που παρουσιάζουν δυσκολίες στην κλίση τους

Ενεστώτας						
ακούω	πάω	λέω	φταίω	καίω	κλαίω	τρώω
ακούς	πας	λες	φταις	καις	κλαις	τρως
ακούει	πάει	λέει	φταίει	καίει	κλαίει	τρώει
ακούμε	πάμε	λέμε	φταίμε	καίμε	κλαίμε	τρώμε
ακούτε	πάτε	λέτε	φταίτε	καίτε	κλαίτε	τρώτε
ακούν(ε)	πάνε	λένε	φταίνε	καίνε	κλαίνε	τρώνε

Παρατατικός						
άκουγα	πήγαίνα	έλεγα	έφταιγα	έκαίγα	έκλαιγα	έτρωγα

Αόριστος						
άκουσα	πήγα	είπα	έφταιξα	έκαψα	έκλαψα	έφαγα

Πίνακας ρημάτων που παρουσιάζουν δυσκολίες

Ενεστώτας		Αόριστος		Παθητική μετοχή
Ενεργητικός	Παθητικός	Ενεργητικός	Παθητικός	
αγανακτώ	—	αγανάκτησα	—	αγανακτισμένος
αγρυπνώ	—	αγρύπνησα	—	αγρυπνισμένος
ακουμπώ	—	ακούμπησα	—	ακουμπισμένος
αμαρτάνω	—	αμάρτησα	—	—
αμφιβάλλω	—	αμφέβαλα	—	—
αναγγέλλω	αναγγέλλομαι	ανάγγειλα	αναγγέλθηκα	αναγγελμένος
αναπνέω	—	ανάπνευσα	—	—
ανασταίνω	ανασταίνομαι	ανάστησα	αναστήθηκα	αναστημένος
ανατέλλω	—	ανάτειλα	—	—
αναφέρω	αναφέρομαι	ανάφερα	ἀναφέρθηκα	—
ανεβαίνω	—	ανέβηκα	—	ανεβασμένος
αποδίδω	αποδίδομαι	απόδωσα	αποδόθηκα	αποδομένος
αποθαρρύνω	αποθαρρύνομαι	αποθάρρυνα	αποθαρρύνθηκα	αποθαρρημένος
απομακρύνω	απομακρύνομαι	απομάκρυνα	απομακρύνθηκα	απομακρυσμένος
απονέμω	απονέμομαι	απόνειμα	απονεμήθηκα	—
αποσταίνω	—	απόστασα	—	αποσταμένος
αυξάνω	αυξάνομαι	αύξησα	αυξήθηκα	αυξημένος
αφήνω	αφήνομαι	άφησα	αφέθηκα	αφημένος
βάζω	—	έβαλα	βάλθηκα	βαλμένος
βαραίνω	—	βάρυνα	—	βαρημένος
βγάζω	—	έβγαλα	—	βγαλμένος
βγαίνω	—	βγήκα	—	—
βλασταίνω	—	βλάστησα	—	βλαστημένος
βλέπω	βλέπομαι	είδα	ειδώθηκα	ειδωμένος
βόσκω	βόσκομαι	βόσκησα	βοσκήθηκα	βοσκημένος
βρέχω	βρέχομαι	έβρεξα	βράχηκα	βρεγμένος
βρίσκω	βρίσκομαι	βρήκα (ήβρα)	βρέθηκα	—
γδέρνω	γδέρνομαι	έγδαρα	γδάρθηκα	γδαρμένος
γέρνω	—	έγειρα	—	γερμένος
—	γίνομαι	—	έγινα	γινωμένος
—	δέομαι	—	δεήθηκα	—
δέρνω	δέρνομαι	έδειρα	δάρθηκα	δαρμένος
διαθλώ	διαθλώμαι	διάθλασα	διαθλάστηκα	διαθλασμένος
διαβαίνω	—	διάβηκα	—	—
διαρρέω	—	διέρρευσα	—	—
δίνω	δίνομαι	έδωσα	δόθηκα	δοσμένος
δρω	—	έδρασα	—	—
δυστυχώ	—	δυστύχησα	—	δυστυχισμένος
εγκατασταίνω	εγκατασταίνομαι	εγκατάστησα	εγκαταστάθηκα	εγκαταστημένος
εγκαθιστώ	εγκαθίσταμαι	εγκατάστησα	εγκαταστάθηκα	εγκαταστημένος
εισάγω	εισάγομαι	εισήγαγα	εισήχθηκα	—

Ενεστώτας		Αόριστος		Παθητική μετοχή
Ενεργητικός	Παθητικός	Ενεργητικός	Παθητικός	
ενδιαφέρω	ενδιαφέρομαι	—	ενδιαφέρθηκα	—
εξάγω	εξάγομαι	εξήγαγα	—	—
επαναλαμβάνω	επαναλαμβάνομαι	επανάλαβα	επαναλήφθηκα	επανειλημμένος
επιβαρύνω	επιβαρύνομαι	επιβάρινα	επιβαρύνθηκα	επιβαρημένος
επιμένω	—	επέμεινα	—	—
επιστρέφω	επιστρέφομαι	επέστρεψα	επιστράφηκα	—
—	έρχομαι	—	ήρθα	ερχόμενος
ευτυχώ	—	ευτύχησα	—	ευτυχισμένος
—	εύχομαι	—	ευχήθηκα	—
—	—	—	—	—
θαρρώ	—	θάρρεψα (θάρρησα)	—	—
θέλω	—	θέλησα	—	θελημένος
θέτω	—	έθεσα	—	—
—	κάθομαι	κάθισα	—	καθισμένος
καίω	καίγομαι	έκαψα	κάηκα	καμένος
κάνω	—	έκανα	—	καμωμένος
καταγγέλλω	καταγγέλλομαι	κατάγγειλα	καταγγέλθηκα	καταγγελμένος
καταλαβαίνω	—	κατάλαβα	—	—
—	καταριέμαι	—	καταράστηκα	καταραμένος
κατεβαίνω	—	κατέβηκα	—	κατεβασμένος
κλαίω	κλαίγομαι	έκλαψα	κλάφτηκα	κλαμένος
κλίνω	κλίνομαι	έκλινα	κλίθηκα	κλιμένος
—	κοιμούμαι	—	κοιμήθηκα	κοιμισμένος
λαβαίνω	—	έλαβα	—	—
λαχαίνω	—	έλαχα	—	—
λέω	λέγομαι	είπα	ειπώθηκα	ειπωμένος
μαθαίνω	μαθαίνομαι	έμαθα	μαθεύτηκα	μαθημένος
μακραίνω	—	μάκρυνα	—	—
μεθώ	—	μέθυσα	—	μεθυσμένος
μένω	—	έμεινα	—	—
μετατρέπω	μετατρέπομαι	μετάτρεψα	μετατράπηκα	—
μηνώ	μηνιέμαι	μήνυσα	μηνύθηκα	μηνυμένος
μολύνω	μολύνομαι	μόλυνα	μολύνθηκα	μολυσμένος
μπαίνω	—	μπήκα	—	μπασμένος
μπορώ	—	μπόρεσα	—	—
ξεδιαλύνω	ξεδιαλύνομαι	ξεδιάλυνα	ξεδιαλύθηκα	ξεδιαλυμένος
ξεψυχώ	—	ξεψύχησα	—	ξεψυχισμένος
παθαίνω	—	έπαθα	—	—
παίρνω	παίρνομαι	πήρα	πάρθηκα	παρμένος
παραγγέλλω	παραγγέλλομαι	παράγγειλα	παραγγέλθηκα	παραγγελμένος
παραμένω	—	παρέμεινα	—	—
παρασταίνω	παρασταίνομαι	παράστησα	παραστάθηκα	παραστημένος

Ενεστώτας		Αόριστος		Παθητική μετοχή
Ενεργητικός	Παθητικός	Ενεργητικός	Παθητικός	
πεθαίνω	—	πέθανα	—	πεθαμένος
περιμένω	—	περίμενα	—	—
πετυχαίνω	—	πέτυχα	—	πετυχημένος
πέφτω	—	έπεσα	—	πεσμένος
πηγαίνω (πάω)	—	πήγα	—	—
πίνω	πίνομαι	ήπια	πιώθηκα	πιωμένος
πλένω	πλένομαι	έπλυνα	πλύθηκα	πλυμένος
πλέω	—	έπλευσα	—	—
πνέω	—	έπνευσα	—	—
πνίγω	πνίγομαι	έπνιξα	πνίγηκα	πνιγμένος
προσφέρω	προσφέρομαι	πρόσφερα	προσφέρθηκα	—
προτείνω	προτείνομαι	πρότεινα	προτάθηκα	—
—	σέβομαι	—	σεβάστηκα	—
σέρνω	σέρνομαι	έσυρα	σύρθηκα	συρμένος
σημαίνω	—	σήμανα	—	—
σπέρνω	σπέρνομαι	έσπειρα	σπάρθηκα	σπαρμένος
—	στέκομαι	—	στάθηκα	—
στέλνω	στέλνομαι	έστειλα	στάλθηκα	σταλμένος
στρέφω	στρέφομαι	έστρεψα	στράφηκα	στραμμένος
συμπεραίνω	συμπεραίνομαι	συμπέρανα	—	—
σφάλω	—	έσφαλα	—	εσφαλμένος
σωπαίνω	—	σώπασα	—	—
τείνω	—	έτεινα	—	—
τρέπω	τρέπομαι	έτρεψα	τράπηκα	—
τρέφω	τρέφομαι	έθρεψα	τράφηκα	θρεμμένος
τρώω	τρώγομαι	έφαγα	φαγώθηκα	φαγωμένος
τυχαίνω	—	έτυχα	—	—
—	υπόσχομαι	—	υποσχέθηκα	—
—	φαίνομαι	—	φάνηκα	—
φεύγω	—	έφυγα	—	—
φθειρώ	φθειρόμαι	έφθειρα	φθάρθηκα	φθαρμένος
—	φοβούμαι	—	φοβήθηκα	φοβισμένος
φταίω	—	έφταιξα	—	—
—	χαίρομαι	—	χάρηκα	—
χορταίνω	—	χόρτασα	—	χορτασμένος
ψέλνω (ψάλλω)	—	έψαλα	—	ψαλμένος
υπάρχω	—	υπήρξα	—	—

Στοιχειοθετήθηκε και τυπώθηκε τον Αύγουστο του 1982 στο εργαστήριο γραφικών τεχνών του Εκδοτικού Οίκου UNIVERSITY STUDIO PRESS. Μακέττα και επιμέλεια εξωφύλλου: Θ. Υφαντίδης. Βιβλιοδεσία: Γ. Δεληδημητρίου.

περισσότερα ελληνικά

UNIVERSITY STUDIO PRESS

Εκδόσεις Επιστημονικών Βιβλίων & Περιοδικών

τηλ. 209 637 & 209 837 • fax 216 647

Κων. Μελενίκου 15 • 546 35 - Θεσσαλονίκη

ISBN 960-12-0005-3

